Acta

L. Com[illegible] de

Concilii [illegible]

UGR Biblioteca Universitaria

2 – 11.

114 fol. (en blanco fol. 95 á 99)

2 Sept. – 1912

~~[illegible] = 2 [illegible] = 2 [illegible] 4~~

Caja
B – 29

UGR Biblioteca Universitaria

(1) del colegio de Granada

Acta concilij Tridentini ab eius reductione per Iulium Tertium Pontificẽ Maximũ.

bulla reductionis gñalis cõcilij ad ciuitatem Tridentinam. Cum monitione et requisitione prælatorũ ad illius prosecutionẽ per S. D. N. Iulium Tertium Pontificem maximum.

Iulius eps̃ seruus seruorum dei ad futuram rei memoriam. Cum ad tollenda religionis nrę dissidia quę in germania longo tempore, non sine totius chrĩani orbis perturbatione et scandalo viguerunt, bonum opportunum et expediens eẽ videat, sicuti et charissimus in chrõ filius noster Carolus Rom. imperator semp augustus, nobis per suas literas et nuntios significari fecit ut sacrum, oecumenicum, gñale cõciliũ per felicis recordationis Paulum papam Tertium, prędecessorem nostrum, indictum, et per nos tunc cardinalatus honore fungentes, atq ipsius prędecessoris nõie, vnà cum duobus alijs Sanctę Romanę ecclię cardinalibus ipsi cõcilio pręsidentes inceptum, ordinatum, et cõtinuatum, in quo plures publicę et solemnes habitę fuerunt sessiones, pluraq tam in caussa fidei quã reformationis promulgata decreta, multaq et ad vtranq causam pertinẽtia examinata et discussa ad ciuitatem Tridentinã reducatur. Nos ad quos vt summos ecclię pontifices spectat gñalia cõcilia indicere, et dirigere, ut ecclię pacem et christianę fidei atq orthodoxę religionis incremẽtum ad omnipotentis dei laudẽ et gl̃iam procuremus, et quietum in nobis est tranquillitati ipsius germanię, quę sane provincia retroactis temporibus in vera religione ac sacrorũ cõciliorũ et sanctorũ patrum doctrina excolenda exhibendaq maximis pontificibus christi redemptoris nr̃i in terra vicarijs, debita obedientia et reuerẽtia nulli christianarũ prouinciarũ fuit umquam secunda, paterne consulamus, sperãtes pro ipsius dei grãm et benignitatem futurum, ut reges oẽs ac principes christianos, iustis pijsq nostris in hac re votis annuant, faueant, atq assistant, venerabiles frẽs patriarchas, Archiepõs, epõs, et dilectos filios abbates

UGR Biblioteca Universitaria

omnesq; alios et singulos qui de iure, uel consuetudine, uel priuilegio concilijs gnalibus interēē debent, quosq; idem predecessor noster in suis indictionis et alijs quibuscunq; desup. cōfectis et publicatis litteris cōcilio interesse uoluit, Per uiscera mīe dni nostri Iesu chri hortamur, requirimus, et monemus, ut proximis futuris calen. maij quem diem ad ipsum cōcilium in eo in quo nunc reperit statu, resumēdum et prosequēdum preuia, matura deliberatione ex certa nrā scientia, et de aplicę authoritatis plenitudine ac venerabilium fratrum nostrorum eiusdem sanctę R. Eccleę cardinalium cōsilio, et assensu statuimus, decernimus, et declaramus in ipsa ciuitate Tridenti. Legitimo cessante impedimēto cōuenire, et se congregare, ac ipsius cōcilij cōtinuationi, et executioni, omni mora post posita incumbere velint, Nos n. operam sedulo daturi sumus ut eodem tpe in eadem ciuitate nostri omnino adsint legati, p quos si per etatem nostram, valetudinēq;, et sedis aplicę necessitates psonalr adesse nequiuerimus, spū sancto duce, ipsi concilio presidebimus quacunq; ipsius concilij translatione et suspensione, cęterisq; cōtrarijs nō obstantibus quibuscunq;, ac precertim illis quę idem predecessor noster in suis literis predictis, quas cum oībus et singulis in eis contentis clausulis, et decretis in suo robore pmanere uolumus atq; decernimus, et quatenus opus sit innouamus, voluit nō obstare. Irritum nihilominus decernētes et inane si secus sup his a quoq; quauis authoritate scienter uel ignoranter contigerit attentari. Nulli ergo oīno hominum liceat hanc paginā nrāe hortationis, requisitionis, monitionis, statuti, declarationis innouationis, voluntatis, et decretorum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare presumpserit, indignationē omnipotentis dei, ac beatorum petri et pauli aplorum eius se nouerit incursurum. Datis Rome apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis dominice Millessimo quingentessimo quinquagessimo, decimo octauo calen. decembris, Pontificatus nostri Anno primo.

Ro. Amasęus.

Ma. card. crescen.

R. de sanct. Mariā fl.

Anno

Anno a nativitate Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo primo indictione nona, die vero prima mensis Ianuarij, Pontificatus sanctissimi in christo patris et domini nostri D. Iulij divina providentia papae tertij, anno eius primo retroscriptae literae alta et intelligibili voce lectae fuerunt in basilica sancti petri de urbe, dum ibidem de mane divina celebrabantur, et populi multitudo ad divina audienda convenerat, Per me Ioanem Roillard praefati sanctissimi Domini nostri papae cursorem, et deinde affixae in valvis ipsius basilicae per me eundem Ioanem et Maturinum menandi cursores et affixas per aliquod spacium temporis stare permisimus, et deinde amovimus copiam earumdem cum originali auscultatam affixam dimittendo.

Eisdem Anno indictione et pontificatu ac die quibus supra, supradictae literae lectae fuerunt alta et intelligibili voce in basilica sancti ioannis lateranensis hora vesperarum dum ibidem populi multitudo ad divina audienda convenerat, per me eundem ioanem Roillard, et Maturinum menandi praefati sanctissimi Domini nostri papae cursores, et sic affixas per aliquod temporis spacium stare permisimus, Deinde amovimus, copiam cum originali auscultatam ibidem affigendo et dimittendo.

Ita est Ioanes Roillard cursor subscripsi.

ita est. Marthinus menandi cursor subscripsi.

ita est. Medardus nicolai cursor subscripsi.

Adrianus de cuppis magister cursorum subscripsi.

Registrata apud Romanum secretarium.

Julius Papa Tertius.

Ad futuram rei memoriam. superioribus diebus de venerabilium fratrum nostrorum S. Ro. E. cardinalium consilio ex causis tunc expressis Apostolica auctoritate decrevimus quod sacrum oecumenicum generale concilium Tridentinum ubi olim inceptum fuerat reduci, et ibi, adiuvante domino, terminari deberet,

UGR Biblioteca Universitaria

Julius

Julius eps seruus seruorum dei dilecto
filio Marcello Tituli sancti Marcelli presbi-
tero cardinali crecentio nuncupato, nostro et apostolice
sedis ad concilium Tridentinum legato,
Et venerabilibus fratribus Sebastiano Ar-
chiepiscopo Sipontino, ac Aloysio Lipomano
episcopo Veronensi nostris et ipsius sedis ad in-
dictum concilium una cum eodem Marcello
cardinali et legato nomine nostro presidentibus nun-
tijs, salutem et apostolicam benedictionem.
Ad prudentis patris familias officium
spectat ea que per se ipsum commode effi-
cere non potest, ut per alios idoneos fiat di-
ligenter curare. Dudum siquidem cum ex
certis tunc expressis causis bonum opportu-
num et expediens esse videretur, ut sacrum
oecumenicum concilium generale per fe. re.
Paulum papam tertium predecessorem nostrum
indictum, ad ciuitatem Trident. redu-
ceretur. Nos sperantes per omnipoten-
tis dei gratiam et benignitatem futurum,
ut reges omnes et principes christiani in dictis
pijs que nostris in hac re votis annuerent,
fauerent, et assisterent, venerabiles
fratres nostros patriarchas, Archiepiscopos, episcopos,
ac dilectos filios abbates, omnes que alios et
singulos qui de iure vel consuetudine
aut Priuilegio concilijs generalibus in-
teresse debent hortati fuimus, requi-
siuimus et monuimus, ut prima fu-
turis kalendis maij, quam diem ad
ipsum concilium in eo in quo reperiretur

statu resumendum et prosequendum, praevia matura deliberatione ex certa nostra scientia, et de apostolicae potestatis plenitudine, ac venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium consilio et assensu, statuimus, decrevimus et declaravimus in ipsa civitate Triden. legitimo cessante impedimento, convenire et se congregare, ac ipsius concilii continuationi et prosecutioni omni mora postposita incumbere vellent, prout in aliis nostris inde confectis literis plenius continetur, Nos igitur qui aetate nostra iam ingravescente, et alias multipliciter impediti ad dictam civitatem ad praesens personaliter accedere, et ipsi concilio iuxta desiderium cordis mei interesse nequivimus, volentes resumptionem continuationem et prosecutionem concilii huiusmodi ex nostra scientia impediri. Te fili Marcelle cardinalis fide, fervorem et prudentia, scientia ac rerum usu conspicuum nostrum et apostolicae sedis ad concilium huiusmodi legatum de latere; ac vos fratres Sebastiane Archiepiscope et Aloysi episcope pietate et doctrina ac rerum experientia insignes nostros et ipsius sedis ad dictum concilium una tecum fili Marcelle Cardinalis et legate nomine nostro praesidendum nuntios, cum speciali et expresso mandato nec non ratihabitionum et aliis clausulis in similibus appositis de similis eorumdem fratrum nostrorum consilio apostolica auctoritate tenore praesentium constituimus,

constituimus et deputamus, uosq[ue] ad dictam ciuitatem Tridentī. tanq[uam] pacis angelos destinamus, ac uobis nōīe et authorit[at]e n[ost]ris eidem cōcilio presidendi ac illud resumēdi, cōtinuandi, diri gendi, et p[ro]sequendi, necnon in illo q[ue] n[ost]ra pietate et sapientia ea oīa que in p[re]missis et circa ea nec[ess]a[ri]a, et alias quo modo libet opportuna eē, ac alias ad laudem et honorē dei pertinere noueri tis ēt si magis speciāle mādatum exigāt iuxta n[ost]rar[um] predictar[um] ac indictionis, et aliar[um] ipsius predecessoris super p[re]mi ssis cōfectar[um] et publicatar[um] litterar[um] for mam faciendi et exercendi plenam et liberam authoritate et tenore p[re] dictis cōcedimus facultatem, p[otes]tatem et authoritatem. Hoc itaq[ue] munus uo bis iniunctum ita implere studeatis, ut sperati fructus inde proueniant, uosq[ue] à nobis comendationem, et à deo bonor[um] operum retributore felicitatis eterne gl[ori]ām consequi mereamini. Datis Rome apud S. Petrum Anno incarnationis dominice millessimo quingentessimo quinquagessimo, quarto nonas Maij, Pontificatus n[ost]ri Anno secundo.

scssio .fª

UGR Biblioteca Universitaria

Sessio Prima sacri concilij Tridentini sub sanctis. D. N. Iulio PP. III.

Die veneris calen. maij anno dñi millessimo quingentessimo quinquagessimo primo, sub sanctiss. D. N. Iulio papa Tertio Pontificatus eius anno secũdo, Tridenti in Ecclessia cathedrali sancti vigilij fuit reasumptum concilium grãle aliás per felicis recordationis Paulum papam .III. in eadem ciuitate indictum et celebratum. Et habita prima sesio in qua Rmus et illsmus D. Marcellus cardinalis crescentius Tituli sancti Marcelli eiusdẽ concilij legatus celebrauit missam de spũ sancto et cõsuetas ceremonias peregit, in qua sesione pñ fuerunt simul cum dicto Dño legato Rmi Dñi Sebastianus Pighinus Archiepũs sipontinus, et Aloysius lippomanus epũs veronensis nuntij apostolici dicti concilij presidentes, et habuit orationem magr sigismundus deruta ordinis minorum conuentualium, et finita missa lecte fuerunt bulle apostolice reductionis concilij ad ipsã ciuitatem Tridentinam, et mandati in personam D. legati et presidentiũ. Deinde R. saluator Alipus Archiepũs Turritanus ascendens suggestum legit infra scripta verba pro decreto ipsius sessionis. vz.

Decretum Primum prime sessionis. Tridenti sub iulio Tertio.

Rmi et illsmi Dñi. Rdi qz patres Placet ne vobis ad laudem et gliam Sancte et indiuidue Trinitatis, patris, filij, et spũs sancti, ad incremẽtum et exaltationem fidei et religionis chriane sacrum oecumenicum et grãle cõcilium Tridentinum, iuxta formam et Tenorem literarum sãctissimi D. N. reassumi debere, et procedendum esse ad vlteriora?

UGR Biblioteca Universitaria

Deinde interrogati sunt oẽs patres, et Responderunt oẽs, Placet.

Postea idem R. Archiepus legit aliud decretum sub his verbis.

Secundum decretum eiusdem sessionis.

Rmi et illmi Domini, Rdi patres, Placetne vobis proximam futuram Sessionem habendam et celebrandam ẽe calen. septembris? Et similiter oẽs Patres Responderunt placet.

Tunc Rmus et illmus D. legatus prefatus dixit alta voce hec verba, vz. Et ita concilium ipsum reasumimus, et ad vlteriora procedendum esse declaramus.

Nomina prelatoꝝ qui affuerunt huic sessioni.

Rmus et illmus D. legatus. Et Dmi presidentes.
illmus et Rmus D. christophorus madrucius cardinalis tituli sancte cesaree, epũs Tridentinus.

Archiepi. R. D. Saluator alepus Archiepus turritanus.
R. D. ludouicus chrie regates Arch. Antibaren.
R. D. Petrus ab aragonia Archieps panormitanq.
R. D Baltassar de heredia, Arch. calaritanq.

Epi R. D. Ioanes fonseca, eps cadellimaris
R. D Ioanes salazar eps lancianen.
R. D. Petrus vaguer eps algeren.
R. D hieronimus de Bononia, siracusanq.
R. D. petrus augustinus eps oscen.
R. D. franciscus de nauarra, pacen.
R. D. Io. bernar. diaz. eps calagurritanus.
R. D. octauianq precomius ~~ep~~ Monopolitanq
R. D. vincentius de leone eps Bossen.

sessio. 2a.

Sessio Secunda Post reassumptum concilium Triden. sub Iulio pp Tertio

Die martis prima mensis septembris fuit secunda Sessio celebrata. Presidentibus in ea eisdem Dnis sacte Romane sedis legato et nuntijs in dicta Eccl'ia cathedrali, in qua celebrata missa de spu sancto a Rdo. D. et P. Baltasare de heredia Archiepo calaritano, et peractis ceremonijs consuetis per eundem D. legatum, ipsius et nuntiorum noie recitata fuit oratio sequens.

Cum post restitutam hanc synodum Patres Amplissimi, recens (sic) opportunas ac nobis optatissimus Duorum clarissimorum germanie presulum et eorum sacri Romani imperij principum Electorum adventus, magnam spem nobis attulerit, fore ut non solum multi eiusdem nationis Episcopi illorum exemplo incitati, verum etiam alij quam plurimi varijs ex locis prope diem hic adsint, atque ita sacrum hoc concilium ad dei omnipotentis honorem prosequi ac peragere liceat, nunc nostras deniqz esse partes duximus pro loco ac persona quam sustinemus, ut in principio et tanquam limine actionum nostrarum prima verba vestri simul et nostri hortandi atque admonendi causa faciamus. Et si .n. vos pro vestra pietate et Sapientia ac studio salutis aiarum, in tam gravi christiane reipub. tpe, ac necessitate bonorum sacerdotum et pastorum officio fungi paratos esse minime dubitamus, tamen tanta est earum rerum, quas preclare inchoatas (deo adiuvante) peragere, et ad exitum adducere instituimus, magnitudo, ut nulla que nos vehementius excitet et officij nostri sepius admoneat, supervacanea videri debeat oratio, tollende .n. nobis (ut scitis) atque stirpande sunt hereses, quibus non sine maxima aiarum iactura longe lateque deseminatis, et in dies longius

Serpentibus miserandum in modum Ecclesia ipsa lacerata et perturbata est, corrigenda et reformanda Ecclesiastica disciplina quae tam diu depravata atque corrupta harum ipsarum haeresum magna ex parte causa origoque extitit. Postremo agendum est de sedandis regum inter se, principumque discordijs, quibus effectum est ut christiana respub. maximas intus et foris calamitates acceperit, et impiorum hostium aucta potentia, nostris aut fractis et debilitatis viribus, salus iam et libertas christianorum omnium, atque adeo ipsa fides et religio in summum et extremum pene discrimen adducta sit. Unde aut inde hortationis initium aptius duxerimus? quam ut nos tantis ac tam arduis rebus non modo perficiendis, sed ne aggrediendis quidem pares esse intelligamus, quis enim oculos hinc ad tantam rerum molem inspiciendam attolens, inde eosdem ad virium humanarum exiguitatem considerandam deijciens, hoc non intelligat? nequaquam tanto oneri subeundo ac sustinendo, infirmitatem humanam posse sufficere, nec vero hoc deterrendi vestri causa dicimus, sed ut nostram imbecillitatem agnoscentes ad dei opem et misericordiam confugiamus, ex eo enim omnis (ut inquit apostolus) sufficientia nostra est, ita quod in illo nostra nobis omnibus spes et fiducia collocanda et reponenda est, qui omnibus (dummodo in fide postulent) affluenter dat et non improperat, agitur ipsius religionis causa, agitur ecclesiae salus, quam is tantopere dilexit, ut eam filij sui unigeniti sanguine et morte redimendam putaverit, ut superioribus temporibus ille numquam defuit, ita ne hoc quidem tempore, aut in posterum umquam est defuturus, iacta sunt iam, eo authore et adiutore, harum fere rerum omnium fundamenta, profecto cuius impulsu atque auxilio opus iam institutum et ceptum est, eodem quoque vires subministrante absolvetur.

Non est

Non est abreuiata manus dni, ut eccliæ suæ opi-
tulari nõ possit, neq; in minuta clementiã
ut nolit, cuius quidem propitiæ uoluntatis
erga nos, cum alia multa, tum hoc nõ mi-
nimum testimonium habemus q; is duos
germaniæ præsules authoritate, prudentiã,
pietate præstantissimos, in eandem mentem
impulit, ut tam opportuno tpẽ, multis et
magnis quibus afficiebant̃, difficultatibus
cõsilio et uirtute superatis, ad hanc sacro
sanctam synodum accederent. Nos modo,
contrito et humiliato corde supplices eius
opem assidue inuocemus, quemadmodũ
paulo ante instituto ac more maioꝝ feci-
mus, intimo animi dolore peccata nr̃a in-
gemiscamus, atq; in bonis operibus et dig-
nis peniẽ fructibus ambulantes: aĩas nr̃as
et corda expurgando tanq̃ sedes ac templa
munda præbeamus, memores eius quod
scriptum est, Mundamini qui fertis uasa
dni, Maxima semp (ut nos minime fterit)
patres gnãlium cõciliorꝫ uis, maxima fuit
authoritas, Neq; n. dubium est, quin eis
(modo recte et ordine habeantur) spũs sctũs
ipse præsideat, itaq; eoꝝ scita nõ hoium
magis q̃ dei ipsius existimant̃ eẽ decreta.
hoꝝ exemplum nobis primis illis ecclẽæ
temporibus spũ sctõ pleni apli prædederunt,
ad hoc remedium maiores nr̃i deinceps gra-
uissimis ecclẽæ temporibus confugerunt.

hoc Arrianā illam sectam toto terrarum orbe diffusam, tam inveteratam, tantis opibus studijsque potentissimorum principum deffensā, hoc macedonij, nestorij, Euthichetis heresim, innumerabilesque alias sustulerunt, hoc sepe sacerdotum et populi vite ac mores reformarunt, hoc seditionibus et discordijs aliquādo agitatam Ecclesiam in tranquillum et quietum statum redigerunt. Quare magna spe, magno animo patres tam pias actiones, et tam christiano nomini salutares persequamur, hoc munus, hę partes, hoc officium nostrum est, qui hanc ob causam extam distantibus ac remotis locis in hanc urbem cōvenimus, ac dei quidem in imprimis honor et gloria, ac sanctissime ipsius fidei et religionis ratio nos moveat, nam cum ob pravos et corruptos mores divinū cultum ubique imminutum videmus, tum vero propter hęreses, impietatum dogmatum veram religionē et fidem catholicā numquam fere nō contaminatam atque pollutā, quis aūt tam ingratus ac tam immemor divinorum munerum ac beneficiorum erit qui dei cultum et gloriam nō vita sua chariorem antiquioremque habeat? qui ut reliqua eius in nos beneficia quę sunt innumerabilia, et longe maxima, omittamus, tanto in nos amore et charitate extitit, ut cum illi inimici essemus, tamen ut nobis parceret, unigenito filio suo nō pepercit, cuius morte crudelissimoque cruciatu nos redemptos, et sathanę dominatu oppressos, ęternisque supplicijs addictos liberavit, et filios sibi in spem ęternę glorię ac cęlestis hereditatis adoptavit, ac si fideles omnes honori eius et glorię servire oportet, quanto maiori studio nos, quos ille sacerdotes elegit, eius cultum et religionē tueri, defendere, et

cōservare

Conseruare debemus, presertim cum ea res ad dominici gregis nre fidei custodieq comissi salutem ptineat, cui à nobis omni cura et solicitudine prouidendum est, si nrę ipsorum saluti cõsulere uolumus, Ve ijs qui dei opus negligenter faciunt, ue nobis si tam necessario nrę officio ac muneri nro defuerimus, quas p Ezechielem minas dñs pastoribus oues sibi cõmissas negligentibus intẽtauit! q acriter q seuere, q atrociter gregem suum se de eorum manu requisiturum ẽe denuntiauit! Qui cum primo eorum negligentiã tris uerbis accusasset, quod infirmum fuit nõ cõsolidastis, Et quod egrotum nõ sanastis, Et quod cõfractum non alligastis, Et quod abiectum nõ reduxistis Et quod perierat non quesistis, hęc paulo post adiunxit, viuo ego q pro eo q facti sunt greges mei in rapinam, et oues meę in deuoratiõnem oĩum bestiarum agri, Ecce ego ipse super pastores requiram gregem meum de manu eorum, que ferẽ eadem quamqz alijs uerbis per hieremiam minatus est, Vtinam uero patres magno hic dicemus cum dolore, Vtinam hęc tam vehemens increpatio in nra tpã minime cõueniret, non tñ ouium numerum desideraremus nõ grex dñi tantopere deiectus ac lacerat fuisset, heu quis tantam eius dissipatioñe, dissipatioñe dixi, imo uero stragem ac uastitatem, ~~ac uastitatem~~ satis digne possit deplorare! superat eñi nõ orõnis modo copiam, sed vim ẽt doloris tante ac tam luctuosę cladis magnitudo, Expergiscamur igr, expergiscamur per viscera dñi nri Ihũ Chri, Et eñi ijs quę interierunt ouibus amplius subueniri nõ possumus, demus saltem operam, ut Illum ab ouili dnico abductas recuperemus.

Cum illas quae inde nō exierent diligentius in posterum custodiamus, nō de salute tm̄ earum agitur, nostra quoque ipsorum salus agit, neque perire ille incuria nr̄a possunt, quin id duabus nr̄is exitiosi futurum sit earum a nobis rationē in tremendo illo iudicio is reposcet, qui illas sanguine suo redemptas nobis pascendas custodiendas q commisit, hinc nos uiuentis dei minae pterreant, cuius in manus incidere horrendum est, si officio nr̄o defuerimus inde parata nobis laboris et so-

merces /

licitudinis nr̄e excitet, si fuerit p nos dñici gregis saluti prospectum atque cōsultum, omittimus laudem quae ab oībus nō huius modi aetatis hoībus, sed ab oī posteritate sacro huic cōcilio sine dubio maxima tribuet, et eam omittimus ppterea quia minime decet nos inanem istam et falsam gl̄am sectari, et in ea ullum recte factorum fructum ponere: quod qui faciunt, ij, ut dñs in euāgelio inquit, mercedem iam suam receperunt, de uera illa ac sempiterna gl̄ia loquimur, quae bonis operibus a xp̄o dñō nr̄o pmissa et parata est. Etenim si iis qui proximum suum esurientem, aut sitientem, aut nudum, cibo, potu, veste, aut alijs huiusmodi charitatis officijs iuuerint, regnū a deo celeste promissum est, quanto illud magis sperare is debebit, qui proximi et fris sui aīam ex ipsius sathane faucibus eripuerit? quid? qui nō de uno aut altero frē dū sed de cuncto fidelium cetu, et uniuersa rep. chr̄ana optime meritus fuerit

ipsaque

ipsamq̃ dei Religionem consilijs ellaborii-
bus instauraverit, quanto maiora ab illo
omnium bonorum operum authore, et eodem re-
muneratore premia consequentur? hec sunt
que spectare, que intueri, que proposita ha-
bere et possumus et debemus, Quamobrem
incumbamus patres toto pectore (ut aiunt)
ad sananda Reip. christiane vulnera, incum-
bamus ad eas actiones ex quibus ad deum
honor, ad ecclesiam salus, ad nos eterne
glorie felicitas perventura est, incredibile est
quibus piorum omnium votis expetitum, qua
letitia ceptum, qua expectatione rursus
restitutum huc fuerit, instauratumq̃ co-
cilium, persuasum ijs est, et recte per-
suasum hoc unum esse remedium, quo
ecclesie navis iamdiu heresum et discordiarum
procellis agitata atq̃ quassata, et cum
vi tempestatis, aut nautarum et negligen-
tia prope obruta, e periculo eripi et tuto
in portu possit collocari. Nec ne eos
vota inania hec spes falaces hanc volun-
tatem irritam patiemur evadere? quid
reliquum erit amplius? quod sperent?
quod supererit? quod spectent, si illo
umquam tempore bonorum et sapientium sacerdo-
tum, ecclesia fidem auxilium imploraue-
rit, hoc tempore patres, hoc tempore maxime
implorat, afflicta, lacerata, in summum
discrimen adducta, tot spoliata pre-
sidijs, tot charissimis filijs orbata,

her
has

UGR Biblioteca Universitaria

supplex nobis manus tendit filios suos
esse abstractos recuperare pia parens
desiderat, et cum eorum desiderio angit,
tum de reliquorum et salute sollicita est, quas
illa deo grates agat, quanta pre letitia ac
voluptate exultabit! si quod optat per
vos fuerit consequuta, quequidem ea res non huic
magis que in terris est, quam illi celesti ecclesie
grata, iocunda, optataque accidet, Etenim
Si uno peccatore in terris penitentiam agente
beate ille mentes tantopere in celo gaudent,
quid tot populis ad veritatis lucem, et
rectam uiuendi rationem reuocatis, futurum
esse censemus! ipsum profecto celum, hac
ecclesie unione, et religionis ac disciplinae
Ecclesiastice instauratione letabitur, Et
terra ob factoris sui gloriam iubilabit, ac
domino nobis placato atque propitio letiores
post hac dies, feliciora tempora, uberiores
terre fructus erunt. Reliquum est
patres Ampliss. ut uos pro officio meo
ad moneamus, tamet si grauitas et
Sapientia vestra minime admonitorem
meam desideret, ut hec que pro totius
ecclesie salute agere molimur, in spiritu
lenitatis et mansuetudinis, quemad-
modum hac sancta Synodo dignum est
agantur, facessat hinc omnis sacri
huius cetus magestate indigna contentio
facessat omne odium, dis verborum immo-
deratio, sit summa inter nos (ut debet)
charitas

charitas, sūma āiorum cōsensio, sūma consensio cordium. Nemo nostrum quae sua sunt quaerat, sed quae christi, Demumque meminerimus huic cōventui deum ipsum, mēorum cōsiliorum et actionum omnium spectatorem et iudicem esse affuturum, cui laus est et honor in secula seculorum, Amen. f.

UGR Biblioteca Universitaria

10

Decretum recitatum in sessione secunda
habita p°. die septembris Anno dni. 1551.

Sacro sancta oecumenica et gnalis Tri-
dentina synodus in spu sto legitime
cõgregata Etc. que in proxima preterita
sessione sequentẽ hanc hodie habendam
et ad ulteriora procedendum ee decreuerat,
Cum ob inclyte germanice nationis (cuius
precipue causa agit) absentiam, ac nõ mag-
nam ceterorum patrum frequẽtiam procedere
hactenus distulerit de venerabilium in xpo
fratrum et filiorum suorum Maguntini et Treuerẽ-
sis Archiepõrum, ac S. Ro. imperij principũ
Electorum, et cõplurimũ ipsius, aliarumq prõ-
uintiarum epõrum sub hanc ipsam diem ad-
uentu in dño exultans, et dignas ipsi omni-
potenti deo agens gratias, firmãq spem
concipiens q plurimos alios tam ipsius
germanie q aliarum nationum prelatos et
sui officij debito, et hoc exemplo cõmotos
prope diem ee venturos, futurã sessionẽ
ad quadragesimũ diem que erit vndecima
mẽsis octobris proxime sequẽtis indicit, et cõ-
cilium ipsum in statu in quo reperitur prosequẽdo,
Cum in preteritis sessionibus de septẽ sacris
noue legis in grẽ et in specie de baptismate
et cõfirmatiõe definitum fuerit, statuit et de-
creuit de sanctissime euchãe sacrato, necnõ qd ad
reformationẽ attinet, de reliquis que ad faci-
liorẽ et cõmodiorẽ prelatorum residentiã ptinẽ-
nẽt agi et tractari debere. ac monet et hor-
tat oẽs pres ut interim. D. N. iesu xpi exẽplo,
quantum tñ humana fragilitas patiet, ieiu-
nijs et orõnibus uacent, ut tandem placatus
(qui in secula sit bñdictus) deus, corda hoĩum
ad uere sue fidei agnitionẽ, et scẽ mris ecclie
vnitatẽ, ac recte uiuẽdi normã reducere dignet. //

Epistola

Epistola regis francorum ad patres conuentus Triden.

Sanctissimis et obseruandis imprimis in christo patribus conuentus Tridentini.

Henricus diuino beneficio francorum rex sanctissimis in christo et obseruandis summopere patribus Tridentini consessus. S. P. D. Hoc imprimis visum est conueniens, tum cuidam singulari obseruantiae meae, maiorumque meorum in vniuersam ecclesiam, tum egregio preterea studio erga ordinem vestrum Patres ornatissimi quod minime quidem nos dissimulandum duximus quibus causis quasi iustis quasi necessarijs non modo adducti vel impulsi, verum et coacti sumus nullum Episcopum qui meae ditionis esset Tridentum mittere ad eum conuentum celebrandum, qui est a beatissimo patre papa nostro iulio, dudum nomine publicati concilij, eaque de causa perscribenda breuiter ad vos dia curauimus, Et quae pro nobis exponenda, et quae pro vobis ipsis ista dignitate, ista grauitate hominibus diligenter et attente perpendenda videbantur. Presertim cum nobis dubium non esset valde alienum a sapientia, prudentia, integritate vestra, Sanctissimi patres factum aliquod, aut nostrum aut cuiusuis temere contemnare quam perspecta diiudicataque causa nobis facillime probaret, in his itaque quae de causa nostra scripta mittimus, sunt quae partim communi omnium, partim quae praecipuo iure aut postulemur ultro, aut aspernamur a vobis, ac deprecamur veluti quodam et explorato pene iniuriae ac contumeliae metu. Cum a nonnullis siquis a vobis remineat humanitatis sensus aut benignitatis nimis vehementer ac preter modum videamur oppugnari, quibus tamen ne repugnaremus quidem silica

rei nobis ab omni iustitie atque equitatis instituto,
et suscepto semel patrocinio recedere. Sed hec cum
Sanctiss. Patres non secus ac honorarii arbitri comi,
ter ac benigne uti audiatis, ab eo que recitari patiami,
ni cui has ipsas litteras ad vos nulla alia de re dedi,
mus, vos vehementer etiam atque etiam obtestamur, ea que
sic accipiatis obsecramus, non tanquam ab ignoto, aut
alieno, aut adversario profecta, sed velut ab eo qui
hereditario nomine maximus, aut sicuti loquimur primo
et scribitur, est sit ecclesie catholice filius, quo quidem
in domestico ornamento obtinendo et sustinendo maiorum
nostrorum et virtutis et pietatis opprimere, policemur vo,
bis Prestantissimi patres, idque adeo nobis sumere au,
demus freti benignitate divini numinis recuperatori, recipimus
spondemus nos universam illorum animi magnitudinem,
vigilantiam, solicitudinem, fortitudinem religionem
omni genere prestaturos esse studiorum officiorumque nostrorum.
Tantum abest ut dum factam et illatam ab aliis
iniuriam nece cogamur repellere, aut traditam
nobis a maioribus nostris ecclesie catholice charitatem
deponere queramus, aut nostra sponte desinere proseq.
quidquid ab ea perpetratum, decretum, constitutumque
fuerit, quo modo vi ab illa pertractari decerni, cons,
tituique par est, dum nequid interea sincero atque inte,
gro a sectariorum discordia principi immerenti, atque
innocenti, aut captiosum comparet, aut contumelio,
sum. Sit Dominus noster Iesus christus ipse qui
author est custos et et conservator, Patres ornatiss.
Salutis, incolumitatis, dignitatis vestre, valete. Ex
villa regia que fortis bella aqua dicitur ante diem idus
augusti. 1551.

Henricus.

Du Thier

Protestatio patrum concilij antequam legerent litterae et protestatio regis galliae.

Sacro sancta generalis oecumenica Tridentina Synodus etc. interpretando verba litterarum christianissimi regis, ubi illam conventum appellat in bonam partem, prout de tanto christianissimo rege credendum est, ita ut de conventu hoc legitimo oecumenicum et generale concilium faciente intelligatur, et protestando, si aliter litterae intelligerentur non esse ad ipsam Synodum directas, passa est litterae regis praedicte legant, et protestatur legi, sine aliquo ipsius praeiudicio. //.

Propositio protestatoria quam henricus francorum Rex fieri et recitari mandavit coram patribus Tridentinae synodi. cal. septembris.

Haec sunt sanctissimi patres quae post susceptum primum agri parmensis patrocinium a christianissimo rege post exortam deinde ea de re gravissimam, sed iniustissimam illam quidem querimoniam, post oblatum postremo proximum hunc tumultum, et certissimam civilium armorum intestini que belli terrorem ostentatum rex ipse christianissimus iussit, tum Beatissimo patri papae nostro iulio, tum sacro cardinalium collegio confiteri, denunciari que, quae totidem prope verbis sunt deinceps exposita.

Cum facta quaedam sua, quae nullo modo reprehensionem ulla, sed summa et laude digna essent, trahi atque vocari in iudicium audiret, id que quorundam hominum iniqua interpretatione fieri, eo que disensionum semina iaci, quaeri que materiam armorum illud in primis sedulo procuravisse ut quoad integra res esset, et consilij et facti totius rationem illi ut sanctitati collegio que accuratissime redderet Paulus Ptermis orator suus vir equestri dignitate clarissimus

idque eo consilio a se factum esse, ut si qua in animis illorum minus commoda de se opinio insedisset, ingenua illa satisfactione revelleret, atque ita imminentibus malis, si repudiata pace occasiones armorum cupidius arriperent, iret ipse obviam, et quoad eius fieri posset tanto ante resecaret, itaque primum illud exposuisse id quod fecisset ut eius propugnationem susciperet qui in fidem suam quasi in portum aliquem confugisset, se non videre qua ratione, aut quo iure posset improbari, quippe cum id non magis communis cuiusdam esset humanitatis ad incertos et rerum et temporum casus, quam optimi maximique ac vere regii animi ac liberalis officium, nec aequum esse se deteriori conditione haberi quam ceteros, a se nihil astute actum nihil subdole cogitatum, nihil commodi alicuius sui causa gestum, sed unius ecclesiae tantum modo habitam esse rationem pro perpetua quadam francorum regum ac maiorum suorum consuetudine qui illam ipsam, non opibus solum suis exornarint, aut armis extulerint, sed et corpora etiam sua gravissimis illius temporibus periculis omnibus opposuerint, idque quod fieret illius causa ceptum esse his conditionibus esse testatissime, quas ipsas pacis concordieque constituende obtulisset, que quidem eo semper spectassent, ubi qua de re agebatur, carere ne ecclesia aliquid vel surriperet vel eriperet, cum vellet perpetuo iuris eius dem ditionis esse. idque unum tanto opere contenderet, que cum huiusmodi essent neminem sane mentis existimare posse quicquam a se vel actum vel susceptum quod non maximum christianissimum regem deceret, et hoc loco, et hoc avo principem, qui se non modo observantissimum prestitisset, sed etiam maximis suis sumptibus, ac nonnullo rerum suarum dispendio italie pacem, otium, libertatem que obtulisset, et omni suo studio conatuque ecclesie dignitatem atque authoritatem procurasset. Se preterea palam denunciasse ac testatum esse, si beatissimi pape nostri sanctitas hanc iustam esse causam armorum decrevisset, ac proinde italiam atque adeo universam pene europam bello implicuisset, [???] quo ecclesie status convelleret, tum mores, tum religio, tum fidei ipsius causa

in ultimum

in ultimum discrimen adduceret, maximo id quidem
suo cum dolore futurum, sed sibi tu nihil eorum me=
rito imputatum iri, qui omnia ante fecisset, quominus
illa acciderent, omnes que preterea conditiones, que modo
et honeste et temporis illius essent, non solum ferre
verum etiam accipere voluisset. Denique concilij quod nuper
indictum est, solutionem quam si ad arma iretur ne=
cesse erat consequi, sibi minime asignari posset, ora=
re etiam atque obtestari obnixius summi tui pontificis sanc=
titatem, consideraret etiam atque etiam quanta ex bello semel
suscepto damna atque incomoda reip. christiane impen=
derent, eaque ut euitarentur, quod pace tuenda facillime
erat, efficeret. Attamen cum hec tot et tanta ipse
prose per supra scriptum illum oratorem suum egisset,
monuisset, denunciasset, hortatus esset, tu abesse ut
illis rationibus, que summopere iure omni diuino humanoque
niterentur, ullo modo summus christianorum Pontifex mo=
ueret, ut cum pace tranquillitatemque tueri deberet
controuersias, dissidias, lites, sique ipsis inter se prin=
cipibus christianis essent, vel minuere, vel funditus
tollere, ocium atque securitatem omni ratione celebrando
concilio parare, italie tu funestissimum bellum
concitare, quod totam mox europam conflagrare ne=
cesse esset, noua excitare atque dissidia, aditus ad
concilium omnes per precludere maluisse videret, eamque
omnibus suspicionem inducere, istam ipsam conci=
lij tridentini indictionem non communis vniuerse ecclesie
utilitatis gratia repetitam esse, sed factam potius coitio=
nem cum ijs quorum priuatis rationibus accommodis
illis inseruiret, nullo reclamante, nullo repugnante.
Videri certe summi pontificis tuam sanctitatem se exclu=
dere, ac fructu optatissimi concilij priuare voluisse,
id rerum initia, progressus, exitus consiliorum sanctita=
tis eius uideri declarasse, cum illa de causa, nec
hoc tempore, nec hoc auctore, aut bellum tam perniciosum
tanto vniuerse reipublice periculo suscipi, aut tanta
eiusdem reipub. iactura et calamitate geri debuerit
claros sepe numero, et admirabili quadam animi
magnitudine principes dissimulandis grauioribus
iniurijs pacem retinuisse, eoque modo restringisse
initia communis incendij. Nunc quesitam videri ul=
tro, et adornatam a quo minime debuit flammeisque
perniciosissime ac luctuosissime materiam. constituendas

ultro

fuisse aut revocandam magis exemplo sanctitatis illius concilio ipso iam indicto, veteris ecclesiae sanctiorem disciplinam ac speciem, non labe foedandam aut defor-mandam eam, quae cum paucissimorum hominum religione mixta, tum pauciorum multo honestate ac moribus agnoscitur. Nec spargenda christianis prin-cipibus odiorum semina, nec obiiciendam petri princi-pis apostolorum naviculam maioribus procellis quam umquam ulla maiorum nostrorum memoria obiecta fuit, nec se ab eo concilio quod magnopere expetiverisset interclusis iti-neribus arceri opportuisse, Regem perpetuo suo iure non modo nomine christianissimum. Cuius cum tot tanta-que beneficia in ecclesiam existant, ipse incommoris fi-dei atque religionis causa, nec laeserit umquam nec offen-derit nec titubarit ullo modo, nec adeo fuerit ut umquam ab ecclesiae catholicae partibus alienum se facere non potui-sse quin apud illius Sanctitatem, apud sacrum car-dinalium collegium dolorem suum exponeret, ac vere et ex animo conquereretur, illud quoque tum queren-do, tum precando postularet ne alienum existima-rent, aut suo, aut maiorum suorum more, quod abrogare caveret quidam, hoc est aperte loquendo contestaretur, ipse quo modo quidem omnino protestatus est sicut ab ipso sibi iure provisum esse non ignorabat. Ut nec sibi gravi-ssimis bellorum motuum difficultatibusque implicato, ne-cesse esset Tridentum ad concilium mittere sui ditio-nis episcopos, quippe quibus nec liber, nec tutus compare-ret accessus, neque id ipsum concilium, a quo excluderet-ur iniquissimus, generale totius ecclesiae catholicae autem ha-beret aut appellaret, quin potius privatum existima-ret concilium, quod videret illud quidem quaesitum et expetitum non reformandae restituendaeque disciplinae, nec sectarum comprimendarum studio, sed quibusdam obsequendi, quorum privatae utilitatis magis quam publicae ratio inita esse videretur. Denique nec conciliis huiusmo-di, eorumve decretis, aut ipse, aut populus gallicus, aut ulli gallicae ecclesiae ministri in posterum tenerentur. Immo vero se testari palam ac denunciare ad eadem se remedia et praesidia descensurum, si necesse vi-deret, quibus maiores sui francorum reges simili causa

mili causaque

consimile causaque uti consueuissent, nec sibi quicquam
antiquius fore quam fidei ac religionis integritatem,
libertatem, et incolumitatem ecclesie gallice. Nihilomi-
nus hoc se profiteri ~~ut~~ tamen, non hec ita a se dici quasi
aut cogitaret ullo modo, aut haberet in animo meritam
ac debitam a se sancte apostolice sedi obseruantiam, et
obediendi conditionem aut excutere aut imminuere.
Contra operam daturum esse ut magis ac magis in dies
se dignum probaret hoc christianissimi regis cognomine,
hoc maximi ecclesie filij elogio, animi huius sui ac stu-
dij suspensionem ad feliciora melioraque tempora reseruari,
cum scilicet hoc humano generi, ac precipue reip. christiane,
hoc suis ipsius ac populi toties gallici uotis, dei opt.
Max. gratia tribuisset, ut honeste depositis armis, que
enim parum modeste illata, et motiones animi com-
porerent, Et hoc modo pax ipsa coiret, se preterea
supplicare, cum ab eius sanctitate, tum ab ipso sacro
collegio postulare uti ne moleste ferrent si suam ipse
protestationem, instationem, denunciationem, deprecatio-
nem in acta referri curaret, sibique instrumenta his
de rebus publice confici: quibus quoties aut ipsa aut
res sue poposcissent uti posset, ad superiorem omnium
fidem, sibique ut ad singula respondere et rogare, ut
his de rebus omnes ceteros christianissimos principes, popu-
los, ciuitates liceret certiores facere. //

Hunc itaque sanctissimi patres cum uobis promptum
sit ac facile uidere christianissimi regis animum et
explicatum, apertumque factum consilij quod sui mentem
prospicere, potestis et statuere, nec hunc ordinis istius
conuentum ab ipso sperni, nec authoritatem, graui-
tatemque non magni fieri, sed preceptam potius huius cele-
brandi facultatem. Quod uos ita accepturos confidit
ornatissimi patres, ut nec de illius religione dubitare
positis, nec de animo erga uos, totamque ecclesiam admi-
nistrationem, quemadmodum est iudicare. In quo uno
Vr̃o.
uro iudicio aduersus maleuolos et iniquos hominum
sermones, satis sibi presidij esse putat, satis aduersus
sugillationes argumenti, cum simul accesserit, et innocen-
tie sue conscientia, et recordatione officiorum suorum. //

Henricus.

Dathier.

14

lectis coram synodo regis galliæ scriptis
sequens responsum prebuerunt patres nutu.

Sacrosancta et generalis synodus in spiritu sancto legitime congregata, intendens consulto et mature, ac causæ cognitione adhibita, et publica sessione quod vos facere elegistis nec non ipsius negocij qualitas requirit, vobis respondere, monet vos ut ad audiendam et recipiendam responsionem huiusmodi proxima prima futura sessione, quæ erit die XI mensis octobris proxime venturi, coram ipsa synodo comparere omnino debeatis, dumque christianissimus rex vester in suis literis affirmat in ciuitate Tridentina adesse concilium, acceptat admittitque libenter, personam vero vestram illegitima ac omnia alia per vos dicta non admittit, nisi si et in quantum de iure id facere tenetur, Protestans nihilominus nullum interesse ipsi sacrosanctæ synodo ac prosecutioni ipsius concilij et per quecunque per vos acta et gesta præjudicium generari, ac interim prohibet omnibus notarijs ne instrumentum vestris actis vobis aut alteri tradant, nisi una cum adiectione suæ responsionis, quam die supra dicta vobis tradere parata est, ac sine eiusdem notarij subscriptione, alias sub pena nullitatis. //

Nomina prelatorum qui fuerunt in hac sessione septembris.
Imprimis ante dicti legati et nuntij, cardinalisque Trid. Et omnes alij prelati qui fuerunt in preterita sessione maij, et preter illos infrascripti qui sequuntur.

Archiepi. — Archiepiscopus maguntinus Et Treuerensis. s. R. imp. Electores.

Archiepiscop. granaten.	r episcopus Tuden.
Epi — episcopus segobricen.	r guadixien.
maioricen.	r astoricen.
militiensis. suffrag.	r verdunensis.
Aurien.	r salaminen. suffrag.
constantien. suffrag.	r Mutinen.
Elnen.	procuratores concilij.
legionen.	Angelus masarelus secretarius.
ouieten.	Jo. bapta castellus promotor concilij.

orator. cesaris
franciscus a Toleto. cesaris
episcopus vienen. orator Regis Roma.

Decretum

DECRETUM de sanctissimo eucharistie sacramento
publicatum in tertia sessione Tridentina sub Iulio pp.
tertio, die undecima octobris .1551.

Sacrosancta oecumenica et generalis Tridentina
Synodus in spiritu sancto legitime congregata, presi
dentibus in ea eisdem sancte sedis apostolice legato
et nuntiis. Etsi in eum finem no absque peculiari
spiritus sancti ductu et gubernatione convenerit ut veram
et antiquam de fide et sacramentis doctrinam exponeret,
et ut heresibus omnibus et aliis gravissimis incomodis
quibus dei Ecclesia misere nunc exagitatur, et in mul
tas ac varias partes scinditur, remedium afferret,
hoc presertim iam inde a principio in votis habuit ut
zizania stirpitus convelleret zizania execrabilium
errorum, et schismata, que inimicus homo hiis nostris cala
mitosis temporibus in doctrina fidei, usu et cultu
sacrosancte eucharistie superseminavit, quam alioquin
Salvator noster in ecclesia sua tanquam simbolum reliquit eius
unitatis et charitatis qua christianos omnes inter se con
iunctos et copulatos esse voluit. Itaque eadem sacrosancta
Synodus sanam et sinceram illam de venerabili hoc
divino eucharistie sacramento doctrinam tradens, quam
semper catholica ecclesia ab ipso Iesu christo domino nostro, et eius
apostolis erudita, atque a spiritu sancto illi omnem veritatem
in dies suggerente, edocta retinuit, et ad finem usque se
culi conservabit, omnibus christi fidelibus interdicit ne
posthac de sanctissima eucharistia aliter credere, doce
re, aut predicare audeant, quam ut est hoc presenti decre
to explicatum atque diffinitum.

DE reali presentia domini nostri Iesu christi
in eucharistie sacramento. Caput primum.

Principio docet sancta Synodus, et aperte ac simpliciter
profitetur in almo sancte eucharistie sacramento post
panis et vini consecratione dominum nostrum Iesum christum
verum deum atque hominem vere, realiter, ac substantiali
ter sub specie illarum rerum sensibilium contineri, nec enim
hec inter se pugnant ut ipse salvator noster semper ad
dexteram patris in celis assideat iuxta modum existen
di naturalem, et ut multis nihilominus aliis in lo
cis sacramentaliter presens sua substantia nobis adsit
ea existendi ratione, quam etsi verbis exprimere vix
possumus, possibilem tamen esse deo, cogitatione per fidem
illustrata, assequi possumus, et constantissime credere

UGR Biblioteca Universitaria

debemus, ita enim maiores omnes nostri quotquot in vera
christi ecclesia fuerunt qui de sanctissimo hoc sacramento
disseruerunt, apertissime professi sunt. Hoc tam ad
mirabile sacramentum in ultima cena redemptorem nostrum
instituisse, cum post panis vinique benedictionem se suum
ipsius corpus illis prebere, ac suum sanguinem di
sertis et perspicuis verbis testatus est, que verba a
sanctis euangelistis commemorata, et a divo paulo
postea repetita, cum propriam illam et apertissimam
significationem pre se ferunt, secundum quam a
patribus intellecta sunt, indignissimum sane fla
gitium est ea a quibusdam contentiosis et pravis
hominibus ad fictitios et imaginarios tropos quibus
veritas carnis et sanguinis christi negatur, contra
universe ecclesie sensum detorqueri, que tamquam colu
na et firmamentum veritatis hec ab impiis hominibus
excogitata commenta velut sathanica detestata est,
grato semper et memore animo prestantissimum hoc christi
beneficium agnoscens.

De Ratione institutionis sanctissimi sacramenti. Caput secundum

Eucharistie

Ergo salvator noster discessurus ex hoc mundo ad patrem
sacramentum hoc instituit in quo divitias divini sui erga
homines amoris velut effudit memoriam faciens mi
rabilium suorum, et in illius sumptione colere nos
sui memoriam precepit, suamque annuntiare mortem
donec ipse ad iudicandum mundum veniat. Su
mi autem voluit sacramentum hoc tamquam spiritualem animarum
cibum, quo alantur et confortentur viventes vita
illius qui dixit, qui manducat me et ipse vivet prop
ter me, et tamquam antidotum quo liberemur a cul
pis quotidianis, et a peccatis mortalibus preserve
mur, pignus preterea id esse voluit future nostre glorie
et perpetue felicitatis, adeoque simbolum unius illius
corporis cuius ipse caput existit, cuique tamquam membra
artissima fidei, spei, et charitatis connexione astric
tos esse voluit ut id ipsum omnes diceremus, neque
essent in nobis schismata.

De excellentia sanctissime eucharistie super reliqua sacramenta. Caput tertium

Commune hoc quidem est sanctissime eucharistie cum
ceteris sacramentis, simbolum esse rei sacre et invi
sibilis gratie formam visibilem, verum illud in ea
excellens et singulare reperitur, quod reliqua sacramenta

tunc primum

tunc primum satisficandi vim habent cum quis illis utitur, at in eucharistia ipse sanctitatis author ante usum est, nondum enim eucharistiam de manu domini apostoli susceperant cum vere tamen ipse affirmaret corpus suum esse quod praebebat, Et semper haec fides in ecclesia dei fuit statim post consecrationem verum domini nostri corpus, verumque ejus sanguinem sub panis et vini specie una cum ipsius anima et divinitate existere, sed corpus quidem sub specie panis, et sanguinem sub vini specie ex vi verborum, ipsum autem corpus sub specie vini et sanguinem sub specie panis, animamque sub utraque vi naturalis illius connexionis et concomitantiae, qua partes christi domini nostri, qui iam ex mortuis resurrexit non amplius moriturus, inter se copulantur, Divinitatem porro propter admirabilem illam eius cum corpore et anima hipostaticam unionem, quapropter verissimum est tantumdem sub altera specie atque sub utraque contineri, Totus enim et integer christus sub panis specie et sub quavis ipsius speciei parte, totus item sub vini specie et sub eius partibus existit.

De transsubstantiatione caput 4um.

Quoniam autem christus Redemptor noster corpus suum id quod sub specie panis offerebat vere esse dixit, ideo persuasum semper in ecclesia dei fuit, idque nunc denuo sancta haec Synodus declarat per consecrationem panis et vini, conversionem fieri totius substantiae panis in substantiam corporis christi domini nostri, Et totius substantiae vini in substantiam sanguinis ejus, quae conversio convenienter et proprie a sancta catholica ecclesia transsubstantiatio est appellata.

De cultu et veneratione huic sanctissimo sacramento exhibenda. cap. 5um

Nullus itaque dubitandi locus relinquitur quin omnes christi fideles, pro more in catholica ecclesia semper recepto, latriae cultum, qui vero deo debetur, huic sanctissimo sacramento in veneratione adhibeant, neque enim ideo minus est adorandum quod fuerit a christo domino, ut sumatur, institutum, nam illum eundem deum presentem in eo adesse credimus, quem pater aeternus introducens in orbem terrarum dicit, Et adorent eum omnes angeli dei, quem magi procidentes adoraverunt, quem denique in galilea ab apostolis adoratum fuisse scriptura testatur.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA DE GRANADA

UGR Biblioteca Universitaria

Declarat preterea sancta synodus pie et religiosse admodum in dei ecclesiam inductum fuisse hunc morem ut singulis annis peculiari quadam et festo die precelsum hoc et uenerabile sacramentum singulari ueneratione ac solemnitate celebraretur, utque in processionibus reuerenter et honorifice illud per uias et loca publica circumferretur, equissimum est enim sacros aliquos statutos esse dies cum christiani omnes singulari ac rara quadam significatione gratos et memores testentur animos erga communem dominum et redemptorem pro tam inefabili et plane diuino beneficio quo mortis eius uictoria et triumphus representatur, ac sic quidem oportuit uictricem ueritatem de mendatio et heresi triumphum agere, ut eius aduersarii in conspectu tanti splendoris, et in tanta uniuerse ecclesie letitia positi, uel debilitati et fracti tabescant, uel pudore affecti et confusi aliquando resipiscant.

De asseruando eucharistie sacramento et ad infirmos defferendo cap. vj.

Consuetudo asseruandi in sacrario sanctam eucharistiam adeo antiqua est ut eam seculum et niceni concilij agnouerit, porro defferri ipsam sacram eucharistiam ad infirmos et in hunc usum diligenter in ecclesijs conseruari preterquam quod cum summa equitate et ratione coniunctum est, tunc multis in concilijs preceptum inuenitur, et uetustissimo catholice ecclesie more est obseruatum, quare hec sancta synodus retinendum omnino salutare hunc et necessarium morem statuit.

De preparatione que adhibenda est ut digne quis sacram eucharistiam percipiat caput. vij.

Si non decet ad sacras ullas functiones quempiam accedere nisi sancte, certe quo magis sanctitas et diuinitas celestis huius sacramenti uiro christiano comperta est, eo diligentius cauere ille debet ne absque magna reuerentia et sanctitate ad id percipiendum accedat, presertim cum illa plena formidinis uerba apud apostolum legamus, qui manducat et bibit indigne iuditium sibi manducat et bibit non diiudicans corpus domini, quare comunicare uolenti reuocandum est in memoriam eius preceptum, probet autem seipsum homo, ecclesiastica autem consuetudo declarat eam probationem esse necessariam ut nullus sibi conscius mortalis

cius mortalis

sius mortalis peccati, quantum uis sibi contritus uideatur absque premissa sacramentali confessione ad sacram eucharistiam accedere debeat, quod a christianis omnibus etiam ab iis sacerdotibus quibus ex officio incubuerit celebrare, hec sancta synodus perpetuo seruandum esse decreuit, modo non desit illis copia confessoris, quod si necessitate urgente sacerdos absque preuia confessione celebrauerit, quam primum confiteatur.

De usu admirabilis huius sacramenti. — canon. 1.

Caput viij.

Quoad usum autem, recte et sapienter patres nostri tres rationes hoc sanctum sacramentum accipiendi distinxerunt, quosdam enim docuerunt sacramentaliter dumtaxat id sumere ut peccatores, alios tantum spiritualiter, — can. 2. illos nimirum qui uoto propositum illum celestem panem edentes fide uiua que per dilectionem operatur fructum eius et utilitatem sentiunt, tertios porro sacramentaliter simul et spiritualiter, hi autem sunt qui ita se prius probant et instruunt, ut uestem nuptialem induti ad diuinam hanc mensam accedant. In sacramentali autem sumptione semper in ecclesia dei mos fuit ut laici a sacerdotibus communionem acciperent, sacerdotes autem celebrantes — can. 3. seipsos communicarent, qui mos tanquam ex traditione apostolica descendens iure ac merito retineri debet.

Demum uero paterno affectu admonet sancta synodus, hortatur, rogat, et obsecrat per uiscera misericordie dei nostri, ut omnes et singuli qui christiano nomine censentur in hoc unitatis signo, in hoc uinculo charitatis, in — can. 4. hoc concordie simbolo, iam tandem aliquando conueniant et concordent, memoresque tante maiestatis et tam eximii amoris Iesu Christi domini nostri, qui dilectam animam suam in nostre salutis pretium, et carnem suam nobis dedit ad manducandum, hec sacra misteria corporis et sanguinis eius, ea fidei constantia et firmitate, ea animi deuotione, ea pietate et cultu credant et uenerentur, ut panem illum — can. 5. supersubstantialem frequenter suscipere possint, et is uere eis sit anime uita et perpetua sanitas mentis cuius uigore confortati ex huius misere peregrinationis itinere ad celestem patriam peruenire — can. 6. ualeant, eundem panem angelorum quem modo sub sacris uelaminibus edunt, absque ullo uelamine manducaturi.

Quoniam aut non est satis veritatem docere nisi et detegantur ~~errores~~ refellantur errores, placuit sancte Synodo hos canones subiungere, ut omnes iam agnita doctrina catholica, intelligant quoque que ab illis heresibus caveri vitarique debeant.

Canones de sacramento eucharistie

canon 1us. Si quis negaverit in sanctissimo eucharistie sacramento contineri vere, realiter, et substantialiter corpus et sanguinem una cum anima et divinitate D. N. Iesu Christi, ac proinde totum Christum, sed dixerit tantummodo esse in eo ut in signo vel figura, aut virtute, Anathema sit.

can. 2us. Si quis dixerit in sacrosancto eucharistie sacramento remanere substantiam panis et vini una cum corpore et sanguine domini nostri Iesu Christi, negaveritque mirabilem illam et singularem conversionem totius substantie panis in corpus, et totius substantie vini in sanguinem manentibus dumtaxat speciebus panis et vini quam quidem conversionem catholica Ecclesia aptissime transubstantiationem appellat, Anathema sit.

can. 3us. Si quis negaverit in venerabili sacramento eucharistie sub unaquaque specie, et sub singulis cuiusque speciei partibus separatione facta totum Christum contineri, Anathema sit.

can. 4us. Si quis dixerit peracta consecratione in admirabili eucharistie sacramento non esse corpus et sanguinem domini nostri Iesu Christi, sed tantum in usu dum sumitur, non autem ante vel post, et in hostiis, seu particulis consecratis, que post communionem reservantur, vel supersunt, non remanere verum corpus domini. Anathema sit.

can. 5us. Si quis dixerit vel precipuum fructum sanctissime ~~esse~~ eucharistie esse remissionem peccatorum vel ex ea non alios effectus provenire, Anathema sit.

can. 6us. Si quis dixerit in sancto eucharistie sacramento Christum unigenitum Dei filium non esse cultu latrie etiam externo adorandum, atque ideo nec festiva peculiari

celebritate

celebratione uenerandam, vel in processionibus secundum laudabilem et uniuersalem Ecclesiae Sanctae ritum et consuetudinem, solemniter circumgestandum, uel non publice ut adoretur populo proponendum. Et eius adoratores esse idolatras, Anathema sit.

can. 7.us Siquis dixerit non licere sacram eucharistiam in sacrario reseruari, sed statim post consecrationem astantibus necessario distribuendam, aut non licere ut illa ad infirmos honorifice deferatur, Anathema sit.

can. 8.us Siquis dixerit christum in eucharistia exhibitum spiritualiter tantum manducari et non etiam sacramentaliter, Anathema sit.

can. 9.us Siquis negauerit omnes et singulos christi fideles utriusque sexus cum ad annos discretionis peruenerint teneri singulis annis saltem in paschate ad comunicandum iuxta preceptum Sanctae matris Ecclesiae, Anathema sit.

can. 10.us Siquis dixerit non licere Sacerdoti celebranti seipsum comunicare. Anathema sit.

can. 11.us Siquis dixerit solam fidem esse sufficientem preparationem ad sumendum sanctissimae eucharistiae sacramentum, Anathema sit. Et ne tantum Sacramentum indigne atque ideo in mortem et condemnationem sumatur statuit atque declarat ipsa sancta synodus illis quos conscientia peccati mortalis grauat quantumcunque etiam se contritos existiment, habita copia confessoris necessario premittendam esse confessionem sacramentalem. Siquis autem contrarium docere, predicare, uel pertinaciter asserere, seu etiam publice disputando deffendere presumpserit eo ipso excomunicatus existat.

UGR Biblioteca Universitaria

DECRETUM super reformatione publicatum in Sessione habita XI. die octobris . 1551.

Eadem sancta Tridentina synodus, presidentibus in ea eisdem sancte sedis apostolice legato et nuntiis, Intendens nonnulla statuere que ad iuris dictionem ptinent epi, ut iuxta proxime Sessionis decretum illi in commissis sibi ecclesijs eo libentius resideant, quo facilius et comodius sibi subiectos regere, et in vite ac morum honestate continere potuerint, illud primum eos admonendos censet ut se pastores non percusores esse meminerint, atque ita preesse sibi subditis oportere ut non in eis dominentur sed illos tanquam filios et fratres diligant, elaborentque ut hortando et monendo ab illicitis deterreant, ne ubi deliquerint debitis eos penis coercere cogantur, quos tamen siquid per humanam fragilitatem peccare contigerit, illa apostoli est ab eis servanda preceptio, ut illos arguant, obsecrent, increpent in omni bonitate et patientia, cum sepe plus erga corrigendos agat benivolentia quam austeritas, plus exortatio quam cominatio, plus charitas quam potestas, Sin autem ob delicti gravitatem virga opus fuerit, tunc cum mansuetudine rigor, cum misericordia iuditium, cum lenitate severitas adhibenda est, ut sine asperitate disciplina populis salutaris, ac necessaria conservetur, et qui correcti fuerint emendentur, aut si resipiscere noluerint ceteri salubri in eos animadversionis exemplo a vitijs deterreantur, Cum sit diligentis et pij simul pastoris offitium morbis ovium levia primum adhibere fomenta, post ubi morbi gravitas ita postulet, ad acriora et graviora remedia descendere, Sin autem nec ea quidem proficiant illis submovendis ceteras saltem oves a contagionis periculo liberare. Cum igitur rei criminum plerumque ad evitandas penas et eporum subterfugienda iuditia, querelas et gravamina simulent, et appellationis diffugium iudicis processum impediant, ne remedio ad innocentie presidium instituto, ad iniquitatis deffensione abutantur, utque huiusmodi eorum calliditati et tergiversationi occurratur, ita statuit et decrevit.

Primus Canon. In causis visitationis et correctionis, sive habilitatis et inhabilitatis necnon criminalibus ab epo seu illius in spiritualibus vicario generali ante diffinitivam sententiam ab interlocutoria vel alio quocumque gravamine non appelletur, neque epus seu vicarius appellationi huiusmodi

tioni huiusmodi tanquam fiscale efferre teneatur, sed ea qualicunque inhibitione ab appellationis iudice emanata, necnon omni stilo et consuetudine etiam immemorabili contraria non obstante ad ulteriora valeat procedere, nisi gravamen huiusmodi per diffinitivam sententiam reparari vel ab ipsa diffinitiva appellari non possit, quibus casibus sacrorum et antiquorum canonum statuta illibata persistant.

Secundus can. A sententia episcopi vel eius in spiritualibus vicarii generalis in criminalibus appellationis causa, ubi appellationi locus fuerit, si apostolica auctoritate in partibus eam committi contigerit, metropolitano, seu illius in spiritualibus vicario generali, aut si ille aliqua de causa suspectus fuerit, vel ultra duas legales dietas distet, seu ab ipso appellatum fuerit, ex vicinioribus episcopis, seu illorum vicariis, non autem inferioribus iudicibus committatur.

Tertius can. Reus ab episcopo aut eius vicario in spiritualibus generali in criminali causa appellans, coram iudice ad quem appellatur acta primae instantiae omnino producat, et iudex nisi illis visis ad eius absolutionem minime procedat. Is autem a quo appellatum fuerit intra triginta dies acta ipsa postulanti gratis exhibeat, alioquin absque illis causa appellationis huiusmodi, prout iustitia suaserit, terminetur. Cum vero tam gravia nonnunquam sint delicta ab ecclesiasticis commissa personis, ut ob eorum atrocitatem ex sacris ordinibus deponendi et curiae saeculari tradendi sint, in quo secundum sacros canones certus episcoporum numerus requiritur, quos si omnes adhibere difficile esset, debita iuris executio differretur, si quando autem convenire possent, eorum residentia intermitteretur, propterea statuit et decrevit.

Quartus can. Episcopo per se, seu illius vicarium in spiritualibus generalem contra clericum in sacris etiam presbyteratus ordinibus constitutum, et ad illius condemnationem, necnon verbalem depositionem, et per se ipsum etiam ad actualem atque solemnem degradationem ab ipsis ordinibus et gradibus ecclesiasticis in casibus in quibus aliorum episcoporum praesentia in numero a canonibus definito requiritur, etiam absque illis procedere liceat, adhibitis tamen et in hoc sibi assistentibus totidem abbatibus usum mitrae et baculi ex privilegio apostolico habentibus, si in civitate aut dioecesi reperiri et commode interesse possint

aliquin aliis personis in ecclesiastica dignitate consti-
tutis quae etate graves ac viris scientia comendabi-
les existant, et tamen per falsas causas, quae tamen satis
probabiles videntur, interdum accidat nonnulli ut
eiusmodi gratias extorqueant, per quas pene illis ab
episcopo iuxta severitatem inflicte, aut remittuntur
omnino, aut minuuntur, cum non sit ad mittendum ut ferendum
mendatium, quod tantopere deo displicet, non mo-
do ipsum impunitum sit, verum alterius et delic-
ti veniam impetret mentienti, idcirco ut sequitur
statuit et decrevit.

Quintus can. Episcopus apud ecclesiam suam residens de subreptione
et obreptione gratie quae super absolutione alicuius
publici criminis vel delicti de quo ipse inquirere ce-
perat, aut remissione pene ad quam criminosus
per eum condemnatus fuerit falsis precibus impe-
tratur per se ipsum tamquam sedis apostolice delega-
tus, et summarie agnoscat ipsamque gratiam postquam
per falsi narrationem, aut veri tacitionem
obtentam esse legitime constiterit non admittat, quoniam
vero subditi episcopo tametsi iure correcti fuerint,
magnopere tamen eum odisse et tamquam iniuria affecti
sint, falsa illi crimina obiicere solent, ut quo
quo pacto possint ei molestiam exibeant, cuius
vexationis timor plerumque illum ad inquirenda
et punienda eorum delicta segniorem reddit, idcirco
ne ipse magno suo et ecclesie incommodo gregem sibi
creditum relinquere, ac non sine episcopalis dignita-
tis diminutione vagari cogatur, ita statuit et decrevit.

Sextus can. Episcopus nisi ob causam ex qua deponendus sive privandus
veniret, et si ex officio, aut per inquisitionem, seu
denuntiationem, vel accusationem, sive alio quo-
vis modo procedatur ut personaliter compareat
nequaquam citetur vel moneatur.

Septimus can. Testes in causa criminali ad informationem vel in-
ditia, seu aliis in causa principali contra episcopum
nisi contestes et bone conversationis, existimatio-
nis et fame fuerint non recipiantur, et si odio temeri-
tate aut cupiditate aliquid deposuerint gravibus penis
mulctentur.

Octavus can. Cause episcoporum cum pro criminis obiecti qualitate co-
parere debeant coram pontifice maximo referan-
tur ac per ipsum terminentur.

Decretum

DECRETUM prorrogationis deffinitionis quatuor Articulorum decreti de Sacramento eucharistiȩ, et salui conducti protestantibus dandi, publicatum in Sessione .13. .xi. die octobris .1551.

Eadem Sancta Synodus errores omnes qui super hoc Sanctissimo Sacramento repullularunt tanquam uepres ex agro dominico euellere, ac omnium fidelium saluti prospicere cupiens, quotidianis precibus deo omnipotenti pie oblatis, inter alios ad hoc sacramentum pertinentes articulos diligentissima ueritatis catholicȩ inquisitione tractatos, plurimis accuratissimisque pro rerum grauitate disputationibus habitis, cognitis quoque prestantissimorum theologorum sententiis, hos etiam tractabat. An necessarium sit ad salutem, et diuino iure preceptum, ut singuli christi fideles sub utraque specie ipsum uenerabile sacramentum accipiant, Et num minus sumat qui sub altera, quam qui sub utraque communicat, Et an errauerit Sancta mater Laicos et non celebrantes Sacerdotes sub panis specie dumtaxat communicando, Et an paruuli etiam communicandi sint, sed quoniam ex nobilissima germaniȩ prouintia ij qui se protestantes nominant super ipsis articulis antequam deffiniantur audiri a sancta Synodo cupiunt, et eam ob causam fidem publicam ab illa postularunt, ut ipsis tuto huc uenire et in hac urbe commorari, ac libere coram synodo dicere atque proponere quȩ senserint, et postea cum libuerit recedere liceat. Sancta ipsa Synodus licet magno desiderio eorum aduentum multos iam ante menses expectauerit, tamen ut pia mater quȩ ingemiscit et parturit, summopere id desiderans ac laborans ut in iis qui christiano nomine censentur nulla sint schismata, sed quemadmodum eundem omnes deum et redemptorem agnoscunt, ita idem dicant, idem credant, idem sapiant, confidens dei misericordiȩ et sperans fore ut illi in sanctissimam et salutarem unius fidei, spei, et charitatisque concordiam reducantur, libenter eis in hac re morem gerens securitatem et fidem, ut petierunt, publicam, quam saluum conductum appellant, quod ad se pertinet eius qui infra scriptus erit tenoris dedit atque concessit, Et eorum causa deffinitionem illorum articulorum ad secundam Sessionem distulit quam, ut illi commode ei interesse possint, in diem festum conuersionis diui pauli, qui erit uigessima quinta die mensis Januarij anni sequentis, indixit. Illud quoque preterea statuit ut in eadem Sessione de sacrificio missȩ agatur, propter magnam utriusque rei conexionem, interea Sessione proxima de peniten-

[Margin, beside "Sancta mater": ecclia]

[Margin, beside "secundam Sessionem": Sequētem]

Et extreme unctionis Sacramentis tractandum, illam diei die festo diue catherine virginis et martiris, que erit vigesima quinta nobembris habendam esse decreuit. Simulque ut in utraque materia reformationis prosequatur.

E

Saluus conductus.

Sacrosancta generalis Tridentina Synodus in spiritu sancto legitime congregata, presidentibus in ea eisdem Sancte apostolice sedis legato et nuntiis. Omnibus et singulis siue ecclesiasticis siue secularibus personis uniuerse germanie cuiuscunque gradus status, conditionis, et qualitatis sint, que ad oecumenicum hoc et generale concilium accedere voluerint, ut de his rebus que in ipsa synodo tractari debent omni libertate conferre, proponere, et tractare, ac ad ipsum oecumenicum concilium libere et tuto venire et in eo manere et commorari, ac articulos quot illis videbitur tam scripto quam verbo offerre, proponere, et cum patribus siue iis qui ab ipsa sancta Synodo delecti fuerint conferre, et absque ullis conuitiis et contumeliis disputare, necnon quando illis placuerit recedere possint, et valeant publicam fidem, et plenam securitatem, quam saluum conductum apellant cum omnibus et singulis clausulis et decretis necessariis et opportunis, etiam si specialiter et non per uerba generalia exprimi deberent, que pro expressis habere voluit quantum ad ipsam Sanctam Synodum spectat concedit. Placuit preterea Sancte Synodo ut si pro maiori libertate ac securitate eorum, tam pro commissis quam pro committendis per eos delictis, Iudices eis deputari cupiant, illos sibi beneuolos nominent, etiam si delicta ipsa quantumcunque enormia ac heresim sapientia fuerint.

Mandatum Marchionis brandeburgensis ab oratoribus suis exibitum in sessione concilij Tridentini habita xi.a octobris .1551.

Nos Ioachimus, dei gratia Marchio brandeburgensis Sacri Rom. imperij archicancelarius et elector, stetinie pomeranie casumbiorum et Sclavorum necnon crosne, silesie dux, burgravius norinberge et princeps rugie. Fatemur et notum facimus cunctis honorandissimis dominis et amicis nostris cuiuscumque status et conditionis sint, quod cum Sacra cesarea maiestas dominus noster clementissimus nobis significaverit quomodo Sanctissimus in christo pater ac dominus dominus Julius tertius, divina favente clementia Sacrosancte Rom. et universalis ecclesie Summus pontifex dominus noster gratiosissimus concilium generale Tridenti callendis maij preteritis continuandum instituisset, patereturque omni patientia et charitate quo tandem in nostra germania iamdudum orta, multis annis alita controversia religionis hac via legitima componatur, beataque pax ecclesie dei et quies germanie restituatur, promoturum sue maiestati promisisse, Suaque maiestas nos ut huic oecumenico concilio cum alijs principibus viris et statibus christianitatis personaliter vel saltem si legitime impedirentur per nostros intimos consiliarios et viros bonos pacis publice tranquilitatisque sollicitos interessemus, clementer et gratiose admonuerit requisieritque, nobis quod ab ineunte nostri regiminis etate nihil magis studio curaeque fuerit, nihilque magis a deo opt. max. optemus cupiamusque quam ut Sanctissimum nomen eius glorificetur et unanimis catholica et orthodoxa religio in nostra germania restituatur, et ecclesie dei ab omnibus malis et perversis dogmatibus repurgentur, et statum publicum motibus reformetur. Nos tam varijs et legitimis ex causis, adversaque corporis valetudine, ut quominus personaliter interesse possimus impediamur. Quod propterea intimum et dilectum nobis consiliarium nobilem et doctum virum christophorum de Strasen Iuris utriusque doctorem, et universitatis nostre francofordiane ad viadrum ordinarium, secretarium quoque nostrum Ioanem hofmanum, cum pleno mandato et potestate in hoc oecumenico Tridentino concilio nostro nomine comparendi, omniaque pro concordanda et restituenda unanimi catholica et orthodoxa religione et pro statu publico repurgando reparandoque, com

ponendis quoque controuersiis et discidiis inter reges capita membra et populos christianos, bonisque moribus instituendis, quaterus de more, iure, et consuetudine licet, tractandi agendique cetera omnia que decent et nos personaliter agere deberemus possemusque: ablegauimus constituimusque prout his litteris nostris

ablegauimus

eos constituimus et ordinamus. Rogantes omnes et singulos praeterea dilectissimos dominos et amicos nostros ut predictis nostris consiliariis intimo et secretario dilecto plenam fidem, et eosdem sibi commendatos habere velint. Promittimusque omnia que egerint, nostro nomine promiserint constituerintque, et rata et firmissima nos semper habituros, et si generaliori et ampliori mandato dicti nostri deputati opus habebunt, hoc ipsum his litteris propria manu nostra, et sigillo appenso roboratis concedimus damusque cum libera et omni quo possimus meliori modo, iure, et via. Datis Coloniae ad Sueuam prima dec. aug. Anno salutis 1551.

Joachimus Elector
manu propria

Oratio habita ab oratore Electoris Brandeburgensis in pre=
sentatione sui mandati in Sessione celebrata .11. octobris .1551.

R.me et Ill.me cardinalis Sanctissimi dni nri Iulii diuini=
na prouidentia pape tertii legate. R.me et Ill.me cardi=
nalis et princeps Tridentine. R.mi presides, R.mi et Ill.mi
principes Electores, clarissimi oratores, piissimi patres,
Sacro Sancta Synodus, dni obseruandissimi et obseruandi.

Quemadmodum magna et incredibilis procul dubio
letitia in omnium piorum animos se effundere debuit quod post tur=
bulentissimas tempestates quibus tot annos misere
iactata est christiana religio tam inopinata spes hec tran=
quilitatis affulserit, ut nempe reipub. fideique christiane
pristinum decus, authoritas, maiestasque hac scilicet uia
legitima per oecumenicum concilium restitueretur, ita et
Ill.mo principi et dno dno Ioachimo marchioni bran=
deburgensi Sacri Ro. imperii archicamerario et prin=
cipi Electori, stetinie, pomeranie, cassumborum, et slauorum
necnon crosne, silesie duci, burggrauio norimberge et
rugie principi etc. dno meo gratioso, nihil iocundius
optatiusque euenire potuit quam quod nec religionis christiane
quassatam torque procellarum influctibus laceratam nauem ex
imminenti naufragio in tutum tandem portum (uobis
fidelissimis naucleris) nunc suo maxime tempore perdu=
ci uideret, igitur suarum quoque partium esse, et ad prin=
cipem christianum pertinere existimauit sicutum in se
esset daret operam ut omnium saluti deique et religionis
pretioso eius sanguine asserte necessaria hec res ad op=
tatum tandem finem deducatur. Cum ergo optimus
Sacratissimus et inuictissimus princeps et dns dns Caro=
lus quintus, diuina fauente clementia Romanorum im=
perator semper augustus dns nr omnium clementissimus,
Ill.mo dno meo dno Ioachimo marchioni brandebur=
gensi et principi Electori significasset, quemadmodum sanc=
tissimus dns nr Iulius tertius diuina prouidentia
sacrosancte Rom. et uniuersalis ecclesie summus pon=
tifex sacrum hoc oecumenicum concilium triden=
tinum, iam olim a felicis recordationis paulo iii.
ceptum, primis calendis maii preteritis tridenti con=
tinuandum instituisset, suaque maiestas Ill.mi prin=
cipem electorem brandeburgensem, ut huic oecumenico
concilio cum ceteris principibus, uiris, et statibus chris=
tianitatis personaliter, uel saltem si legitime im=
pediretur per suos consiliarios et oratores interesse
et sacram synodum pro uiribus promouere, fouere, tuerique
non grauaretur, admonuisset, requisiuissetque.

UGR Biblioteca Universitaria

Nihil siquidem ill.mus princeps Elector maluisset, nihil
antiquius, nihilque se dignius putauit, quam hoc pio et christia-
no officio, piissimis cesaree maiestatis votis obsequi, et
presens concilio interesse. Impeditur tamen cum aduer-
sa corporis valetudine, tum ob turbulentissimum
presentem rerum, maxime istarum partium statum,
quominus hoc ipsum per se prestari possit. Nihilo-
minus ut deuotissimum animum suum propensamque vo-
luntatem erga hanc sacrosanctam oecumenicam sy-
nodum testaretur, me cum collega meo huc delegauit,
iussitque imprimis sanctam synodum suo nomine obse-
quiose et reuerenter salutare R.mis et ill.mis dominatio-
nibus vestris sua obsequia et seruitia defferre, rogareque
ut sancta synodus suam ill.mam dominationem ex-
cusatam habere dignetur. neque vero dubitare debet
sancta synodus me cum collega omnia que pro con-
seruanda, amplianda que sacri concilii authoritate
progressumque et incremento sacrosancte christiane
religionis, pacis, tranquilitatisque publice pertinere
videbuntur diligenter pro viribus facturum, pro-
moturumque, principemque electorem ill.mum omnia que sanc-
te synodo placitura sunt sancte et sincere, ut
principem christianum et obedientem filium ecclesie
catholice decet, obseruaturum defensurumque, utpote
omnia ex authentico et legitimo eius mandato sacra
synodus perspicere potest. Reliquum est ut ill.mum
principem electorem, meque cum collega R.mis et
ill.mis dominationibus vestris commendem. Dixi.

Responsio sancte synodi ad oratores electoris
brandeburgensis in presentatione mandati,
facta in sessione habita xi. octobris. 1551.

r Dici non potest ornatissimi viri quantam letitiam huic
sancte synodo vester aduentus attulerit, quantaque
animi voluptate audiuerit ea que a vobis relata
sunt, de propenso ill.mi principis vestri erga ipsam
synodum animo, presertim de filiali et humili sub-
missione, et de proposito acceptandi et obseruandi
ea que a sancta synodo decerni contingerit, sperat
enim dei bonitate futurum ut clarissimus vester prin-
ceps sicuti ea verbo a vobis exponi voluit, ita facto
et opere comprobabit, quare personas vestras bene-
uole et amanter amplectitur, et mandatum per
vos exhibitum quatenus de iure debet admittit.

sacro dé

Sacrosancte Tridentine Synodi, ad scripta christianissimi
francorum regis, responsio.

Cum ex proxima sessione maximam hec sancta syno-
dus letitiam voluptatemque cepisset, non solum propter auc-
tam patrum frequentiam, adventu amplissimorum
germanie presulum, et aliorum principum ac sacri Rom.
imperij electorum, verum et quod augustissimi imperatoris
et ungarie ac bohemie regis a serenissimo romanorum
rege legati viri ornatissimi cum literis ac mandatis ve-
nerant, que fuerunt in ea ipsa sessione recitata, ac
per eosdem dies ex literis duorum clarissimorum regum lusita-
nie et polonie cognitum fuerat, illos quoque inclitos
reges in animo habere legatos suos ad sacrosanctam
hanc Synodum mittere, omnes tunc patres collau-
dato imperatoris et illorum regum affectu, atque erga sac-
rosanctam Synodum reverentia, cum meritas deo
gratias egerunt, quod post tam diuturnas tenebras maxi-
ma subito lux christiane reipublice fulsisset, tum mini-
me dubium habuerant quin rex christianissimus ga-
llie pro sua et maiorum suorum dignitate, suos ipse quoque le-
gatos episcoposque missurus et insigne quoddam studium re-
ligionis et pacis, totiusque unitatis ecclesie esset declaraturus.
Namque cum omnibus gentibus notum sit quam egregia francorum
regum merita in remp. christianam extent et extiterint
cumque hunc regem putandum sit, neque pietate erga
deum nec studio fidei orthodoxe, neque adeo magni-
tudine animi quoque illorum esse inferiorem, quis non
existimavit firmum presidium sancte huius syno-
do et catholice ecclesie magnis viribus et auctorita-
te esse constitutum, verum cum ipsius nuntius in
conspectum patrum prodisset, et litere ab eo allate
una cum scriptura quadam illis adiuncta recita-
te fuissent, magno hec Synodus dolore et sollici-
tudine affecta est, que quamvis modeste admodum scripte
erant, nec parvam reverentiam, qua ille rex hanc
sacrum conventum prosequitur, significatione ha-
bebant, tamen inde difficultatem videri obijci unde
auxilium expectabatur, quis non et vehementer
admiraretur et magnopere doleret? Sed etsi ipse rex
per quasdam causas optime nosset quo incommodas regis
animum offensum et exulceratum esse appareat
non propterea tamen Sancta hec Synodus spem de illo
pristinam sibi abijciendam putavit, optimeque n.

UGR Biblioteca Universitaria

consiliorum sibi et rectissime voluntatis consciam preter spem
quam in deo opt. potenti sacrorum conciliorum authore et
preside habet maximam in ipsum regem quo sedet pro
sua prudentia melius rectiusque perpensa habiturum
esse cum officii ac dignitatis sue rationem, tum com=
munis ecclesie utilitatis, atque adeo salutis, nec plus
apud eum authoritatis et ponderis habitura esse mi=
nus recta fortasse quorundam consilia, quam sancte
oecumenice, illiusque amantissime Synodi hortationes
atque monita, quam quidem libenter audire, et eius
authoritate moveri christianissimus rex debet, memor
eius quod dominus dixit qui vos audit me audit, ac pri=
mum illa quam rex non retinuit omnibus omittenda suspi=
tio est, siqui sunt qui ab hoc Sacro concilio existiment
non communi ecclesie utilitati, sed privatis aliquorum com=
modis et rationibus inserviri. Etenim quibus de rebus
agendum sit diserte scriptum atque definitum est bi=
nis sanctissimorum duorum summorum pontificum, quarum alteris con=
cilium huc a paulo tertio felicis recordationis huius
predecessore indictum est, alteris ab hoc ipso pontifi=
ce max. in eandem hanc urbem restitutum, Res
autem hae sunt extirpatio heresum, reformatio morum, pax
ecclesie, que tandem hae res non cum toti ecclesie
utiles, ac potius necessaria est, tum ab omnibus piis
et vere christianis principibus expetenda et summis
studiis adiuvanda, hereses iam pridem longe lateque
non per germaniam modo (unde ortae sunt) sed
per reliquas et fere provincias omnes, non sine miserabi=
li animarum interitu atque strage, et maxima divini cultus
diminutione pervagantur, corroborantur, capessunt, et
in dies latius serpit non absque novarum rerum pub. periculo
qui tanto malo obviam ire ac mederi cupiunt quam
propero cuiusquam commodo, ac non dei opt. max. honori
et animarum incolumitati inservire puta dicant. '5
Vetus illa et Sancta maiorum nostrorum disciplina iam
pridem negligitur, populorumque mores depravati ma=
iorem in modum atque corrupti sunt, qui ecclesiasti=
cam disciplinam restituere, qui mores reformare,
qui populos ad rectiorem vivendi rationem revoca=
re conantur, privatim quam principi cuipiam consultum
volunt? Postremo ob principum discordias quis
nescit quantas resp. christiana calamitates acce=
perat quibus hoc propositum magis cum dei honori
animarumque saluti

Animarumque saluti prospexerint, et disciplinam populi
ac sacerdotum severioribus legibus astrinxerint, tum
externae quoque ecclesiae paci consulere, et ad componendas
regum controversias authoritatem suam interponere
utrum ii videntur uni alicui obsequi et gratifica//
ri cupere, an cum principibus omnibus tum eorum popu//
lis regnisque prospicere, non cadit profecto in hanc
sanctam synodum haec suspitio, aliena est atque
abhorrens ab eius fide, gravitate, constantia
nisi forte probandum est episcopos in ea congregatos
tam longe a sedibus et ecclesiis suis tanto suo et suarum
rerum incommodo in hanc urbem convenisse, quo cuius//
piam principi fidem et religionem et animas suas
addicerent, illi vero pro loco, pro munere, pro minis//
terio ad quod a deo vocati sunt, principi principum
christo primum, deinde sanctissimae illius ecclesiae deser//
viunt, nec praecipuum alicuius commodum spectant
sed communem christiani populi utilitatem et salutem intuen//
tur, quod quidem cum principium ipsum indicare
iam potuit, tum rerum exitus (deo iuvante) apertius
declarabit, quam ob rem movere christianissimum regem
suspitio haec minime debet, quo minus sinat episcopos
regni sui huc venire, neque cum huic sacro conven//
tui tantum in litteris suis tribuat, eumque perhonorifice se per
appellat, de eo eiusmodi quicquam debet suspica//
ri. Quod vero ad eam controversiam attinet, quae
propter urbem parmam exorta est, non dubitat haec
sancta synodus, quin pont. max. rerum sit facti et
consilii sui rationem redditurus, ipsis quidem patribus
nihil esse potest optatius, quam ut res ad otium et
concordiam deducatur, utcunque autem res sese
habet, nihil privatum illud negotium, ad hoc quod
publicam est pertinet, neque ob eam controversiam
christianissimo regi recusandum censet haec synodus
quominus huc sinat regni sui episcopos accedere, plu//
res n. a tam pio et orthodoxo rege universa ecclesia
facienda est, quam ut ab eo in fidem. Et is alienus, au
diens, ac subditus, stipendia eiusque receptus, neque
christianissimum regem decet ob privatam offensio//
nem, officium erga communem matrem deserere, et
rem christianae reipublicae maxime salutarem non adiuva//
re, nam quod accessus iter esse hac parum tutum
videtur propter bellicos videlicet motus, hac excu//
satione

UGR Biblioteca Universitaria

satione minime uti licet eis, qui nec bello domi
detinentur, et in loco cum quieto tum etiam pacato, et omni
tumultu vacuum ad concilium vocantur, et tanto
itinere illuc pervenire possint, at enim fortasse metu=
unt ne si forte aliqua dicere actum fuerit, quae illis mi=
nus probetur, parum illis libere quod senserint li=
ceat dicere, quod neque illis verendum est, nonne
regius nuntius cum litteras a rege attulisset, illas
quidem non nimis huic Sanctae Synodo iucundas, in
patrum consessum admissus est? et cum libere quid=
quid illi videretur diceret, attente et patienter audi=
tus est? an vero privato honori tantam libertatem
te permissum fuit, episcopis illo honore illa dignitate predi=
tis minus libere proferre quod senserint in hoc fra=
trum suorum coetu licebit? illis vero et libere loquen=
di potestas erit, et si venerint omni honore et
studio, cum sua, tum regis causa ab omnibus prosequen=
tur; sin autem muneri atque officio suo defue=
rint (quod credere difficile est) neque tamen propter
eorum absentiam generale hoc oecumenicumque
concilium esse desinet, quod more exemploque aliorum
generalium conciliorum indictum, et in Spiritu sancto
iure et legitime congregatum est, et tandem
iustis de causis restitutum, ubi ex quo plurimis pro=
vinciis episcoporum adventu atque concursu quotidie fit
frequentius, nec eius acta atque decreta sanctae
apostolicae et universalis ecclesiae minus auctoritate
nitentur: unus est enim Christus, una eius sponsa,
unum corpus catholica videlicet ecclesia, quae sicut
illa domini tunica inconsutilis fuit, ita illa ipsa
singularis est atque unita. quod vero testatur Rex
atque denuntiat se si necesse fuerit ad eadem esse re=
media descensurum, quibus maiores sui aliquando usi
fuerint, adduci non potest haec sancta Synodus
ut eum ita sentire arbitretur, aut omnino huiusmo=
di quidpiam unquam esse facturum. Etenim quid tam
alienum esset a christianissimo rege, quam ea instituta
quae significat renovare, quae gravissimis de cau=
sis fuerunt non sine maximo Francorum regum com=
modo abrogata iam pridem atque sublata, quae
porro tanta eiusmodi capiendi consilii neces=
sitas unquam poterit existere? nonne quodvis subi=
re incommodum satius fuerit, quam tantam nobilissi=
mo illi regno labem aspergere, tanto scandalo

deum omnipotentem

deum omnipotentem et ecclesiam catholicam offendere, quod vero
alienum prudentia christianissimi regis esset, preter offen-
sionem dei atque ecclesię, preter animę et salutis ęternę pericu-
lum omnibus seipsum commodis, beneficiisque privare, tam
a sede apostolica antea concessis, tum ab hoc ipso pont.
max. tributis, verum hec sancta synodus minime ti-
met ne rex ~~tam~~ turbulentum consilium atque inutile
unquam capiat, neve plus dolori indulgeat quam oportet tempe-
re rationi, illud a deo potius expectat atque postulat, ut
dei honori, ecclesię tranquillitati, animarum saluti consu-
lat, atque prospiciat, quibus quidem rebus in terra re-
busque cunctis ipsa potiores habere omnes debent, imprimis ta-
men qui a deo constituti sunt reges atque principes, ut quo al-
tiori honoris ac dignitatis gradu locati sunt, hoc in
illum existant gratiores. Tantum et tam opulentum
regnum, dominante rex adeptus, tantis preterea be-
neficiis affectus, non operam dabit, non permittet, ut
ingratissimus in eum esse videatur, nec eum charissi-
mę christi domini nostri sponsę et sanctissimę matris omnium
parentis ecclesię diuturnę miserię, calamitatesque
movebuntur? Iam pridem vexatur, scinditur, la-
ceratur, crescit indies malum, et vehementius ingra-
vescit. Nulla res amplius dilationem ac moram in-
terponi patitur, cum tandem aliquando sacra hec syno-
dus spiritu sancto excitante, ad eius salutem incu-
bere ceperit, christianissimus Francorum rex Henricus tam
piorum et salutarium consiliorum expers esse sustinebit?
num quem et fidem suam implorantem dexteram por-
riget? num fulciendis eius ruinis manum admovebit?
nescio quam aliam occasionem expectabit, cum ille
perpetuus ecclesię adversarius atque hostis aliud
minime ipse tempus expectet, sed eam oppugnare,
vexare, et lacerare non desinat, absit ut ille rex in
tam gravi et ~~tam~~ necessario tempore desit ecclesię, absit
ut tantam quo videt fieri animarum iacturam negligat,
propria hec quidem episcoporum vocatio, proprium hoc mu-
nus est unitatem ecclesię tueri, et saluti animarum pros-
picere, sed tamen ~~tamen~~ semper hoc reges principesque fecerunt
ut huius modi episcoporum conventibus studio et authoritate
sua adessent, civitatum suarum episcopos non re adeo so-
lum emitterent, verum et hortarentur, legatos suos
mitterent, pietatem denique suam toti terrarum orbi

declararent, hoc idem facere clarissimum illum regem et
huic sanctae synodo amabilem principem oportet, si officio
ac muneri suo satisfacere, si se dignum illo suo et regio prae-
bere cognomine, si galliarum ecclesiis, quae merito illi sunt
charissimae, studet consulere, si denique proximum suum inclitae
memoriae regem imitari. Etenim is pro sua praestantia pie-
tate et unitatis ecclesiae studio in hanc ipsam urbem ad
concilium celeberrimum regni sui episcopos venire non modo non pro-
hibuit, verum etiam una cum illis legatos ornatissimos
viros misit. Et eo magis hoc facere debet, quia iam regni
illius episcopi a pontifice maximo per litteras de restitutione huius con-
cilio, certiores facti, et ut venirent, ipso sciente et consentiente
rege, admoniti fuerunt. Quae cum ita sint fratres illos suos
haec sancta synodus amantissime ac studiosissime hor-
tatur et rogat, ut ad ipsam, in cursu tam praeclarae actionis,
adiuvandam, omissa omni cunctatione, huc se conferant, quod
ipsorum munus sit, quod officium, quid tanta ecclesiae necessi-
tas ab eis postulet ac potius flagitet, quid deo, quid ecclesiis
suis, quid summo pontifici, quid universali synodo prae-
stare debeant minime ignorent, ne recusent a pont. max.
evocati atque admoniti a fratribus suis, et universali hac sy-
nodo expetiti, ad res sanctissimas et salutares agendas,
ad instaurandam religionem, ad reformandos mores, ad
pacem et unionem ecclesiae constituendam accedere, regem
vero christianissimum eadem sancta synodus per viscera
misericordiae domini nostri Jesu Christi obtestatur, ut animi sui offensio-
nem ipsi Christo redemptori nostro velit dimittere, et ceteris
rebus omnibus, christianae reipub. commoda anteponere, imite-
tur eos ipsos principes, quos propter huiusmodi mode-
rationem, ac magnitudinem animi, et obdissimulatas inter-
dum pacis retinendae causa graves iniurias laudat,
imitetur superiores francorum reges ac maiores suos, quos
ob ecclesiam, non solum copiis exornatam, verum et
armis et corporibus ipsorum oppositis defensam, magnis meri-
to laudibus extollit, meminerit praeclari illius sui
agnominis quod ab illis accepit propter bene de christiana
repub. merendo, non minus quam regnum ipsum tueri et
conservare debet, in quo si huius sanctae synodi spei
opinioni corresponderit, et fidelissimis eius amantissimisque
consiliis paruerit, maximam ab omnibus omnibus hominibus
laudem, ac eternum a deo praemium moderationis
et pietatis suae consequetur. Deus in cuius manu men-
tes et corda sunt principum, regium animum ad haec
consilia dirigat, quae et regi gloriosa, et christianae
reipub. futura sunt salutaria.

R.mus

Nomina prelatorum et oratorum et doctorum qui affuerunt in sesione que habita fuit .xxi. octobris .11.

Rmus. D. Marcellus tituli Sancti marcelli presbiter cardinalis cervinus legatus concilij alatere, Romanus.
R. D. pegrinus archiepiscopus sipohing. Rezanus. pmus presidens.
R. D. aloysius lippomanus epus veronen. venetus. 2us presidens.
R. D. christophorus Madrucius tituli sancti cesarei. san. de Ro. Ecl. cardinalis et princeps tridentinus.
R. D. sebastianus ab huystein Archiepiscopus maguntinus princeps et Elector sacri Ro. imperij. germanus.
R. D. ioanes comes ab ysemburch archiepiscopus treverensis princeps et Elector imperij. germanus.
Adolphus schauburg archiepiscopus coloniensis princeps et et Elector imperij germanus.

oratores imperatoris.

Hugo comes a montefort et Rotenfels. germanus.
D. franciscus a toleto prior Reoncualensis hispanus.
guillelmus a pidacia Archidiaconus campinie fladrus

oratores regis Romanorum.

R. D. Paulus de gregorianis epus Zagabriensis vngarus.
R. D. fredericus nausea epus vienensis germanus.

Archiepiscopi,

R. D. salvator Alipus Archiepiscopus turritanus, Sardus.
R. D. ludouicus chieregatus Archiepiscopus Antibaren. italus.
R. D. olaus magnus Archiepiscopus Vpsalensis gottus
R. D. petrus ab aragonia Archiepiscopus panormitanus siculus.
R. D. petrus guerrerus Archiepiscopus granaten. hispanus.
R. D. baltasar heredia Archiepiscopus calaritanus hispanus.

Episcopi.

R. D. Thomas campegius epus feltrensis, italus.
R. D. gaspar borgia epus segobricensis. hispanus.
R. D. cariolanus martiranus epus S. marci, neapolitanus.
R. D. ioanes baptista campegius epus maioricen. italus.
R. D. bernardus bonioannes epus camerinen. Romanus.
R. D. ioanes fonseca epus castelli maris, hispanus.
R. D. ioanes salazar epus lancianen. hispanus.

UGR Biblioteca Universitaria

R. D. Petrus vaguer eps algerensis hispanus.
R. D. baltasar vauckang eps misien. suffrag. magunt-nen. germanus.
R. D. hieronimus de bononia eps siracusanus, siculus.
R. D. Ricardus pattus eps vigorniensis. Anglus.
R. D. iacobus iacomelus eps belli castrensis, italus.
R. D. cornelius de mussis eps betontinus, italus.
R. D. franciscus manrique eps aurien sis, hispanus.
R. D. franciscus anzuarra eps pacensis hispanus.
R. D. Erasmus Albiripach. eps argentinen. germanus
R. D. ioanes iouinus eps constantinen. suffraganeus barchinonen. de maiorica, hispanus.
R. D. iacobus nachantus eps clodiensis, italus
R. D. gregorius flacus eps solonen. suffraganeus herbipolen. germanus.
R. D. ioanes bernardus diaz eps calaguritanus hispanus.
R. D. michael puch eps Elnensis. hispanus.
R. D. michael a turre eps et comes ceneden. forojulius.
R. D. octauius preconius eps monopolitanus, siculus.
R. D. Joanes fernandez temino eps legionen. hispanus.
R. D. christophorus rojas eps oueten. hispanus.
R. D. ioanes de sancto millano eps tuden. hispanus.
R. D. Antonius codina eps lacoren. suffrag. barchi. hispanus.
R. D. martinus ayala eps guadixiensis hispanus.
R. D. petrus de acuña eps Astoricensis hispanus.
R. D. nicolaus pracilme eps vircunen. litouingus
R. D. franciscus salazar eps salaminen. suffrag. maiori. hispanus.
R. D. vincentius de leone eps bossensis, siculus
R. D. Egidius foscararius eps mutinen. italus.

Abbates et generales.

R. P. gerardus hamericuerth abbas sancti bertini ordinis sancti benedicti, germanus.
R. P. marcus de brixia abbas sancti vitalis de rauena ordinis sancti benedicti. italus.
R. P. Eusebius de parma abbas sancte marie gen... dioc. placen. eiusdem ordinis, italus.
R. P. christophorus patauinus generalis ordinis sancti augustini italus.

christophorus

Oratores marchionis brandeburgen.

christophorus de strassen iuris utriusque doctor. germanus.
ioanes hofmannus secretarius marchionis. germanus.

Doctores missi á sanctissimo Pontifice.

iacobus lainez ordinis cōgregationis iesu, hispanus.
Alfonsus salmeron eiusdem ordinis. hispanus.

missi ab imperatore.

petrus maluenda hispanus.
ioanes arze hispanus.
frater melchior cano ordinis predicatorum hispanus.
frater alfonsus de castro ordinis minorum hispanus.
frater ioanes de ortega eiusdem ordinis, hispanus.

UGR Biblioteca Universitaria

quarta sessio.

Doctrina de sacra^tis^ penitentie et extreme unctionis publicata in sessione tridenti celebrata die vigessimma quinta nobembris anno. 1551.

Sacrosancta et generalis Tridentina synodus in spiritu sancto legitime congregata presidentibus in ea eisdem sancte apostolice sedis legato et nuntijs. Quamvis in decreto de iustificatione multus fuerit de penitentie sacra^to^ propter locorum cognationem necessaria quadam ratione, sermo interpositus, Tanta nihilominus circa illud nostra hac etate diversorum errorum est multitudo, ut non parum publice utilitatis retulerit de eo exactiorem et pleniorem deffinitionem tradidisse, in qua demonstratis et convulsis (spiritus sancti presidio) universis erroribus, catholica veritas perspicua et illustris fieret, quam nunc sancta hec synodus christianis omnibus servandam proponit.

De necessitate et institutione sacra^ti^ penitentie. cap. i.

Si ea in regeneratis omnibus gratitudo erga deum esset, ut iustitiam, in baptismo ipsius beneficio et gratia susceptam, constanter tuerentur,

uerentur, non fuisset opus aliud ab ipso
bap^mo^ sacramentum ad peccatorum remissio-
nem esse institutum, quoniam aut deus diues
in misericordia cognouit figmentum nostrum, illis
etiam vite remedium contulit, qui sese postea
in peccati seruitutem et demonis potestatem
tradidissent, sacramentum videlicet penitentie, quo lap-
sis post baptismum beneficium mortis
christi applicatur, fuit quidem penitentia uni-
versis hominibus qui se mortali aliquo peccato
inquinasset, quouis tempore ad gratiam et ius-
titiam asequendam necessaria, illis etiam qui bap-
tismi sacramento ablui petiuissent, ut peruer-
sitate abiecta et emendata, tantam dei
offenssionem cum peccati odio et pio animi
dolore detestarentur, unde propheta ait
Conuertimini et agite penitentiam ab omnibus
iniquitatibus vestris, et non erit vobis in rui-
nam iniquitas, Dominus etiam dixit, nisi pe-
nitentiam egeritis omnes simul peribitis.
Et princeps apostolorum petrus peccatoribus bap-
tismo initiandis penitentiam comendans: di-
cebat, penitentiam agite et baptizetur vnus-
quisque vestrum. Porro nec ante aduentum
christi penitentia erat sacramentum, nec est
post aduentum illius cuiquam ante baptismum.

D\[n\]s aut sacra\[m\] p\[eniten\]t\[iae\] tunc præcipue instituit,
cum à mortuis excitatus insufflauit in dis-
cipulos suos dicens. Accipite sp\[iritu\]m sanctu\[m\]
quorum remiseritis peccata remittuntur
eis, et quorum retinueritis, retenta sunt.
Quo tam insigni facto et verbis tam pers-
picuis, p\[otes\]tatem remittendi et retinendi pecca-
ta ad reconciliandos fideles post bap\[tis\]mum
lapsos, ap\[osto\]lis, et eoru\[m\] legitimis successoribus
fuisse co\[m\]municatam uniuersoru\[m\] patrum co\[n\]-
sensus semper intellexit. Nouatianos re-
mittendi p\[otes\]tatem olim pertinaciter negan-
tes, magna r\[ati\]one eccl\[es\]ia tanq\[uam\] hereticos ex-
plosit atq\[ue\] co\[n\]demnauit. Quare verissimu\[m\]
hunc illoru\[m\] verboru\[m\] d\[omi\]ni sensum sancta hæc
Synodus probans et recipiens, damnat
eoru\[m\] co\[m\]mentitias interpretationes, qui ver-
ba illa ad p\[otes\]tatem prædicandi verbum dei
et chr\[ist\]i euangelium annuntiandi contra
huius modi sacra\[men\]ti institutionem falso de-
torquent. ll

De differe\[n\]tia sacra\[men\]ti p\[eniten\]t\[iae\] et bap\[tis\]mi. cap. 2\[m\].

Ceterum hoc sacramentum multis r\[ati\]oni-
bus à bap\[tis\]mo differre dignoscitur. nam
præter q\[uod\] q\[uo\] materia et forma quibus sacra\[men\]ti
essentia perficitur, longissime dissidet,

constat

Constat certe baptismi ministrum iudicem ée non oportere, cum ecclia in neminem iudicium exerceat, qui non prius in ipsá per baptismi ianuam fuerit ingressus. Quid .n. mihi (inquit apłus) de his qui foris sunt iudicare? secus est de domesticis fidei quos christus dñs lauacro bapmi sui corporis membra semel effecit, ná hos si se postea crimine aliquo cótaminauerint, nó iam repetito bapmo ablui, cum id in ecclia catholica nulla rõne liceat, sed ante hoc tribunal tanq̃ reos sisti voluit, ut per sacerdotum sētiam non semel, sed quoties ab admissis peccatis ad ipsum penitentes cófugerent, possent liberari. Alius est preterea bapmi, et alius penitẽtie fructus, per baptismum .n. christum induentes noua prorsus in illo efficimur creatura, plenam et integram peccatorũ omnium remissioné cósequentes, adquam tamé nouitaté et integritatem ꝑ sacratum pnię sine magnis nřis fletibus et laboribus, diuina id exigente iustitia peruenire nequaq̃ possumus, ut merito penia laboriosus quidá bapmus á sanctis přibus dictus fuerit. Est aut hoc sacratum penię lapsis post bapmu ad saluté necc̃, ut nódum regnãtis, ipse bapus. //

UGR Biblioteca Universitaria

De Partibus et fructu huius sacramenti. cap. 3.

Docet preterea sancta synodus sacramenti penitentie formam, in qua precipue ius ipsius sita est, in illis ministri verbis positam esse, Ego te absoluo &c. quibus quidem de ecclesie sancte more preces quedam laudabiliter adiunguntur, ad ipsius tamen forme essentiam nequaquam spectant, neque ad ipsius sacramenti administrationem sunt necessarie. Sunt iure quasi materia huius sacramenti, ipsius penitentis actus, nempe contritio, confessio, et satisfactio, qui quatenus in penitente ad integritatem sacramenti, ad plenam que et perfectam peccatorum remissionem ex dei institutione requiruntur, hac ratione partes penitentie dicuntur. Sane vero res et effectus huius sacramenti, quantum ad eius vim et efficatiam pertinet, reconciliatio est cum deo, quam interdum in viris piis et cum deuotione hoc sacramentum percipientibus, conscientie pax et serenitas cum vehementi spiritus consolatione consequi solet. Hec de partibus et effectu huius sacramenti sancta synodus tradens, simul eorum sententias damnat, qui penitentie partes, incussos conscientie terrores, et fidem esse contendunt. &c.

contritio

De contritione cap. 4.^m

Contritio, quae primum locum inter dic-
tos penitentis actus habet, animi dolor
est ac detestatio est de peccato comisso
cum proposito non peccandi decetero,
fuit aut quovis tpe ad impetrandam ve-
niam peccatorum hic contricionis motus
necc^us, Et in hoie post baptismum lapso,
ita demum preparat ad remissionem
peccatorum, si cum fiducia divinae miae, et
voto prestandi reliqua coiunctus sit, quae
ad rite suscipiendum hoc sacra^tum requirit.
Declarat igit sancta synodus hanc co-
tritionem no solum cessationem a peccato, et
vitae novae propositum et inchoationem, sed
veteris et odium cotinere. iuxta illud
proiicite a vobis oes iniquitates vras in
quibus prevaricati estis, et Et facite vo-
bis cor novum et spiritum novum. et certe
qui illos sanctorum clamores consideraverit,
tibi soli peccavi et malum cora te feci,
laboravi in gemitu meo, lavabo per sin-
gulas noctes lectum meum, recogitabo
tibi omnes annos meos in amaritudine
aiae meae, et alios huius generis, facile in-
telliget, eos ex vehementi quodam ante-
actae vitae odio, et ingenti peccatorum detes-
tatione

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA DE GRANADA

UGR Biblioteca Universitaria

detestatione manasse. Docet preterea et si contritionem hanc aliquando charitate perfectam ee contingat, hominemque deo reconciliare prius quam hoc sacramentum actu suscipiat, ipsam nihilominus reconciliationem ipsi contritioni sine sacramenti voto quod in illa includit, non ee adscribendam, illam vero contritionem imperfectam, que attritio dicitur, quoniam vel ex turpitudinis peccati consideratione, vel ex gehenne et pene metu communiter concipitur, si voluntatem peccandi excludat cum spe venie, declarat non solum non facere hominem hypocritam et magis peccatorem, verum etiam donum dei ee, et Spiritus sancti impulsum non adhuc quidem inhabitantis, sed tantum mouentis, quo penitens adiutus viam sibi ad iustitiam parat. Et quamuis sine sacramento penitentie per se ad iustificationem perducere peccatorem nequeat, tamen eum ad dei gratiam in sacramento penitentie impetrandam disponit. hoc enim timore vtiliter concussi Niniuite ad lone predicationem plenam terroribus penitentiam egerunt, et misericordiam a domino impetrarunt, quamobrem falso quidam calumniantur et catholicos scriptores

scriptores, quasi tradiderint sacram penitentie absque bono motu suscipientium gratiam conferre, quod numquam Ecclesia dei docuit, neque sensit. Sed et falso docent contritionem esse extortam et coactam, non liberam et voluntariam. ||

De confessione. cap.m 5.

Ex institutione sacramenti penitentie iam explicata, universa ecclesia semper intellexit, institutam etiam esse a domino integram peccatorum confessionem, et omnibus post baptismum lapsis iure divino necessariam existere, quia dominus noster ihesus christus e terris ascensurus ad celos sacerdotes sui ipsius vicarios reliquit, tamquam presides et iudices ad quos omnia mortalia crimina deferantur, in quae christi fideles inciderint, quo pro potestate clavium remissionis aut retentionis peccatorum sententiam pronuntient, constat enim sacerdotes iudicium hoc incognita causa exercere non potuisse, nec equitatem quidem illos in penis iniungendis servare potuisse si in genere dumtaxat

31

Et non potius in specie ac sigilatim sua ipsi peccata declarassent. Ex his colligitur oportere à penitentibus oīa peccata mortalia quorũ post diligentem sui discussionẽ conscientiam habent in cõfessione recẽseri, etsi occultissima illa sint, et tm̃ aduersus duo vltima decalogi precepta cõmissa, que nonnunqȝ aĩum grauius sauciant, et periculosiora sũt ijs que in manifesto admittunt, nam venialia quibus à gr̃a dei non excludimur, et in que frequentius labimur, q̃qȝ recte et utiliter citraqȝ omnem presũptionem in confessione dicantur (quod piorũ hoĩum usus demonstrat) taceri tñ citra culpam, multisqȝ alijs remedijs expiari possunt. Verum cum vniuersa peccata mortalia et cogitationis, homines ire filios et dei inimicos reddãt, necessum est oĩum et veniam cum aperta et verecunda cõfessione adeo querere. Itaqȝ dum oĩa que memorie occurrunt peccata christi fideles cõfiteri student, procul dubio oĩa miẽ diuine ignoscenda exponunt, qui vero

secus

Secus faciunt et scienter aliqua retinent
nihil diuinę bonitati per sacerdotem
remittendum proponunt, Si .n. eru-
bescat ęgrotus vulnus medico detegere,
quod ignorat medicina nõ curat. colli-
gitur preterea et eas circunstantias in
confeßione explicãdas esse, quę speciẽ
peccati mutant, quod sine illis peccata ipsa
nec a penitentibus integre exponant, nec
iudicibus innotescant, et fieri nequeat, ut
de grauitate criminum recte censere po-
ßint, et pęnã quam op͡z pro illis peni-
tentibus imponere. Vnde alienum a
rõne est docere circunstantias has ab ho-
minibus ociosis excogitatas fuiße, aut
vnã tñ circunstantiam cõfitendam eße,
nempe peccaße in fratrem. Sed et im-
pium est, confeßionẽ, quę hac rõne fieri
precipitur, imposibilem dicere, aut car-
nificinã illam conscientiarum appellare,
constat .n. nihil aliud in ecclia a peni-
tentibus exigi q̃ ut postq̃ quisq̃ diligẽ-
tius se excuserit, et conscientię suę sinus
oẽs et latebras explorauerit, ea peccata
cõfiteat, quibus se dñm et deum suũ
mortalr̃ offendiße meminerit, reliqua

reliqua aut peccata quae diligenter cogitan-
ti nō occurrunt in universum eadem cō-
fessione inclusa ēē intelligunt, pro quibus
fideliter cum propheta dicimus ab occultis
meis munda me dn̄e. Ipsa vero hu-
ius modi cōfessionis difficultas ac pe-
ccata detegendi verecundia gravis quidem
videri posset nisi tot tantisque cōmodis et
consolationibus levaretur, quae ōibus dig-
ne ad hoc sacram̄ accedentibus per abso-
lutionē certissime cōferunt. Caeterumquo
ad modum confitendi secreto apud solū
sacerdotem et si ōibus nō vetuerit quin
aliquis in vindictā suorum scelerum et
suā humiliationē, cum ob aliorum exem-
plum, tum ob ecclae offensae aedificatio-
nem delicta sua publice cōfiteri possit,
nō est tn̄ hoc divino praecepto mādatū,
nec satis cōsulte humana aliqua lege
praeciperet, ut delicta praesertim secre-
ta publica eent cōfessione aperienda.
Unde cum à Sanctissimis et antiqui-
ssimis patribus magno unanimique cōsēsu
secreta cōfessio sacralis (qua ab initio
Ecclia sancta usa est, et modo ēt utitur) fue-
rit semper comendata, manifeste refe-
llitur inanis eorum calumnia, qui eam
à divino

á diuino mandato alienã, et inuentũ
humanum ẽe, atq; á pr̃ribus in concilio
lateranẽn congregatis initium habuisse,
docere non verentur, neq; n. per latera-
nense concilium ecclia statuit ut chri fi-
deles cõfiterent', quod iure diuino nec̃m
et institutum ẽe intellexerat, sed ut pre-
ceptum cõfessionis saltem semel in anno
ab õibus et singulis cum ad annos dis-
cretionis peruenissent impleretur, vnde
iam in vniuersa ecclia cum ingenti-
diaz fidelium fructu obseruatur mos
ille salutaris confitendi sacro illo et ma-
xime acceptabili tp̃e quadragessime, quẽ
morẽ hec sancta synodus maxime pbat
et amplectit', tanq̃ pium et merito re-
tinendum. &.

De ministro huius sacrãti et absolutiõm cap. 6.

Circa ministrum aũt huius sacrãti de-
clarat sta synodus falsas ẽe et á verita-
te euangelij penitus alienas doctrinas
oẽs, que ad alios quos vis hoĩes pter
epõs et sacerdotes clauium ministeriũ
pperam perperam extendunt, putantes uerba
illa dñi, quecunq; ligaueritis sup terram
erunt ligata et in celo, et quoz remise-
ritis peccata remittuntur eis, et quoz

UGR Biblioteca Universitaria

retinueritis retenta sunt, ad oẽs chr̃i fide-
les indifferenter et promiscue contra oẽm
institutioñe huius sacrã͏ti, ita fuisse dicta,
ut quiuis ꝑtatem habeat remittendi
peccata, publica quidem per correctioñe
si correctus acquieuerit, secreta uero per
spontaneam confessionem cui cunq. factã.
Docet quoq. ẽt sacerdotes qui p̃cto mor-
tali tenentur per virtutem sp̃us sancti
in ordinatione collatam tanq. chri mi-
nistros functioñe remittendi peccata
exercere, eosq. praue sentire, qui in ma-
lis sacerdotibus hanc ꝑtatem nõ ẽe con-
tendunt, q̃uis aut absolutio sacerdotis
alieni bñeficij sit dispensatio, tamen
nõ est solum nudum ministerium uel
anunciandi Euangelium uel declarãdi
remissa ẽe peccata, sed ad instar actg
iudicialis, quo ab ipso uelut ã iudice
sentia pronuntiatur, atq. ideo nõ debt
penitens adeó sibi de sua ipsius fide
blandiri, ut ẽt si nulla illi adsit cõtri-
tio, aut sacerdoti aĩus serio agendi, et
vere absoluendi desit, putet tñi seppter
suam solam fidem uere et corã deo ẽe
absolutum, neq. n. fides sine penĩa re-
missioñe ullam peccatoꝝ prestaret, nec
is esset

is esset nisi salutis suę negligentissimus, qui sacerdotem ioco se absoluentem cognosceret, et non alium serio agentem sedulo requireret. //.

De casuum reseruatione cap.m 7.

Cum igitur natura et ratio iudicij illud exposcit ut sentẽa in subditos dumtaxat feratur, persuasum semper in ecclĩa dei fuit, et verissimum esse synodus hec cõfirmat, nullius momenti absolutionem eam ẽe debere, quam sacerdos in eum pfert in quem ordinariam aut subdelegatã nõ habet iurisdictionem, magnopere uero ad christiani populi disciplinã ptinere sanctissimis pr̃ibus nr̃is visum est, ut atrociora quędam et grauiora crimina nõ à quibus uis, sed à sũmis dumtaxat sacerdotibus absoluerentur. Vnde merito pontifices maximi pro supma ptate sibi in vniversa ecclĩa tradita, causas aliquas criminum grauiores suo potuerunt peculiari iudicio reseruare. Nec dubitãdum est (qm̃ oĩa quę sunt à deo ordinata sunt) quin hoc idem epĩs õibus in sua cuiqꝫ dioc. (in ędificationẽ tñ nõ in destructionẽ) liceat pro illis in subditos tradita supra reliquos inferiores

sacerdotes authoritate, presertim quo ad illa quibus excōmunicationis cēsura annexa est, hanc aūt delictoꝝ reseruationē, cōsonum est diuinę authte. non tm̄ in externa politia, sed et coram deo vim habere, verum tamē pie admodum (ne hac ipsa occasione aliquis pereat) in eadem ecclia dei custoditum semꝑ fuit, ut nulla sit reseruatio in articulo mortis, atqꝫ ideo oēs sacerdotes quoslꝫ penitentes à quibusuis peccatis et censuris absoluere possunt, extra quem articulum sacerdotes cum nihil possint in casibus reseruatis, id unum penitentibus persuadere nitantur, ut ad superiores et legitimos iudices ꝓ bn̄ficio absolutionis accedant. ‖

De satisfactionis necte et fructu. cap. 8m.

Demum quo ad satisfactionem quę ex oībus penię partibus quēadmodum à pr̄ibus nostris chriano populo fuit ꝑpetuo tpē cōmendata, ita vna maxime nr̄a etate summo pietatis ptextu impugnatur ab ijs qui speciem pietatis habent, virtutē aūt eius abnegarunt, sancta igr̄ synodus declarat falsum oīno ēē, et à verbo dei alienum culpam à dn̄o nunq̄ remitti, quin vniuersa et pena cōdonet,

perspicua

Perspicua .n. et illustria in sacris l[itte]ris exempla reperiuntur, quibus preter diuinã traditioné hic error q[uam] manifestissime reuincitur, sane et diuinę iustitię ratio exigere ~~uid~~ videtur, ut aliter ab eo in gr[ati]ãm recipiantur, qui ante bap[tis]m[um] per ignorantiam deliquerint, aliter uero qui semel á peccati et demonis seruitute liberati, et accepto sp[irit]us sancti dono, scientes templu[m] dei violare, et sp[iritu]m sanctum contristari non formidauerint, et diuinã clemẽtiã decet ne ita nobis absq[ue] ulla satisfactione peccata demittantur, ut occassione accepta peccata leuiora putantes uelut iniurij et cõtumeliosi sp[irit]ui s[an]to in grauiora labamur, thesaurizantes nobis iram in die irę. Procul dubio .n. magnopere á peccato reuocant, et quasi freno quodam coercent hę satisfactorię pęnę, cautiores q[ue] et uigilantiores in futurũ penitentes efficiũt, medentur quoq[ue] peccator[um] reliquijs, et uiciossos habitus male uiuendo cõparatos, contrarijs virtutum actionibus tollunt, Neq[ue] uero securior ulla uia in eccl[es]ia dei unq[uam] existimata fuit ad amouẽdam imminentem á d[omi]no pęnam, q[uam] ut hęc p[ri]mę

opera homines cum uero animi dolore fre-
quentent. Accedit ad haec quod dum satisfa-
ciendo patimur pro peccatis, christo Iesu qui
pro peccatis nostris satisfecit, (ex quo omnis nostra
sufficientia est) conformes efficimur, certi-
ssimam quoque inde arrham habentes quod
si compatimur et conglorificabimur. Neque
vero ita nostra est satisfactio haec, quam pro
peccatis exolvimus, ut non sit per christum
Iesum, nam qui ex nobis tamquam ex nobis
nihil possumus, eo cooperante qui nos con-
fortat omnia possumus, ita non habet homo
unde glorietur, sed omnis gloriatio nostra in
christo est, in quo vivimus, in quo mere-
mur, in quo satisfacimus facientes fructus
dignos poenitentiae qui ex illo vim habent, ab
illo offeruntur patri, et per illum acceptantur
a patre. Debent ergo sacerdotes domini quantum
spiritus et prudentia suggesserit pro quali-
tate criminum, et poenitentium facultate
salutares et convenientes satisfactiones
iniungere, ne si peccatis conniveant, et
indulgentius cum poenitentibus agant,
levissima quaedam opera pro gravissimis de-
lictis iniungendo, alienorum peccatorum par-
ticipes efficiantur, habeant autem prae
oculis

occultis ut satisfactio quam imponunt non sit tm̃ ad nouæ uitę custodiam, Et infirmitatis medicamentum, Sed et ad præteritoꝝ peccatoꝝ vindictam et castigationẽ, nam claues sacerdotum nõ ad soluendum duntaxat, sed et ad ligandũ cõcessas ẽt antiqui p̃res et credunt et docent. Neq; ꝓpterea Existimauerunt sacrãm cõfõẽ ẽẽ forum irę uel pœnaꝝ, sicut nemo unq̃ catholicus sensit ex huiusmodi nr̃is satisfactionibus vim meriti et satisfactionis dñi nr̃i Jhũ xp̃i uel obscurari, uel aliqua ex parte imminui, qd dum nouatores intelligere nolunt, ita optimam pœniam nouã uitã ẽẽ docent, ut õem satisfactionis vim et vsum tollant. //

De operibus satisfactorijs cap.^m 9.

Docet ꝓpterea tantã ẽẽ diuinę munificentię largitatem, ut nõ solum pœnis sponte à nobis ꝓ vindicãdo peccato susceptis, aut sacerdotis arbitrio ꝓ mẽsura delicti impositis, Sed et (qd maximum amoris argumẽtum est) temporalibus flagellis à deo inflictis, et à nobis patienter tolleratis, apud deum p̃rem per christum Jhũm satisfacere valeamus. //

UGR Biblioteca Universitaria

56

Doctrina de sacr.to extremę unctionis. ~~cap. 1~~ m

Visum est autem sanctę synodo precedenti doctrinę de penit.a, adiungere ea quę sequuntur de sacr.to extremę unctionis, quod non modo penię, sed et totius chr.ianę vitę quę perpetua penit.a eē debet, consumativum existimatum est á p.ribus. Primum itaque circa illius institutioné declarat et docet q clementissimus redemptor n.r qui servis suis quovis tempore voluit de salutaribus remedijs adversus oīa oīum hostium tela eē prospectum, quemadmodum auxilia maxima in sacr.tis alijs preparavit, quibus chr.iani conservare se integros dum viverent ab oī graviori sp.ūs incómodo possint, ita extremę unctionis sacr.to finem vitę tanque firmissimo quodam presidio muniuit. Nam etsi adversarius n.r occasiones per omnem vitam quęrat, et captet, ut devorare aīas n.ras quoquomodo possit, nullum tñ tempus est quo vehementius ille oēs suę versutię nervos intendat ad perdendos nos penitus et á fiducia etsi posset divine m.ię deturbandos, quam cum impendere nobis exitum vitę prospicit, instituta est autem hęc unctio infirmorum tanque vere et proprie sacr.m novi testamenti

á chr.o

à chrō dn̄o nr̄o apud Marcum quidem insi-
nuatum, per Iacobum aūt aplūm ac dn̄i
fratrem fidelibus cōmēdatum, ac promulgatū.
infirmatur (inquit) quis in uobis inducat
presbiteros ecclīe et orent super eum ungen-
tes eum oleo in nōīe dn̄i, et oratio fidei sal-
uabit infirmum, Et aleuiabit eum dn̄s.
Et si in peccatis sit, demittent ei. Quibus
verbis, ut ex aplīca traditione per manus
accepta ecclīa didicit, docet materiā, for-
mā, proprium ministrum, et effectum hu-
ius salutaris sacrā̄ti, intellexit n. ecclīa
materiā ēē oleum ab epō bn̄edictum, nā
unctio aptissime sp̄ūs s̄ti grām, qua inui-
sibilr āīa egrotantis inungit, repr̄sētat.
formam deinde ēē illa uerba, per istam un-
ctionem &c. Res porro et effectus huius
sacrā̄ti illis uerbis explicatur, et orō fidei
saluabit infirmum, Et aleuiabit eum
dn̄s, Et si in peccatis sit dimitent ei, res
etenim hec grā est sp̄ūs s̄ti, cuius unctio
delicta (si que sint adhuc expianda) ac
reliquias peccati abstergit, et egroti āīam
alleuiat, et confirmat, magnā in eo diui-
ne mīe fiduciam excitando, qua infir-
mus subleuatus, et morbi incōmoda ac la-
bores leuius fert, et tentationibus demonis

31

cal carnes in qi, decanter facilius resedit, et sani-
tatem corporis, interdum ubi saluti animae expe-
dierit, consequitur. Iam vero quod attinet ad
prescriptionem eorum qui et suscipere et minis-
trare hoc sacramentum debent, haud obscure fuit
illud etiam in verbis predictis traditum; nam
et ostendit illic, proprios huius sacramenti mi-
nistros esse ecclesiae presbiteros; quo nomine eo loco
non aetate seniores, aut primores in populo
intelligendi veniunt, sed aut episcopi, aut sa-
cerdotes ab ipsis rite ordinati per impo-
sitionem manuum presbiterij. Declarat
etiam hanc unctionem infirmis adhibendam,
illis vero presertim qui tam periculose de-
cumbunt, ut in exitu vitae constituti videantur,
unde et sacramentum exeuntium nuncupatur; quod si
infirmi post susceptam hanc unctionem convalu-
luerint, iterum huius sacramenti subsidio iu-
vari poterunt, cum in aliud simile vitae
discrimen inciderint; quare nulla ratione
audiendi sunt qui contra tam apertam et
dilucidam apostoli Iacobi sententiam docent, hanc
unctionem vel figmentum esse humanum, vel
ritum a patribus acceptum, nec mandatum dei
nec promissionem gratiae habentem, et qui illam
iam cessasse asserunt, quasi ad gratiam cu-
rationum duntaxat in primitiva ecclesia

referenda

refferenda eẽt. Et qui dicunt ritum et usum quem s.ta Ro. ecclia in huius sacr.ti administratione obseruat, iacobi ap.li sententię repugnare, atq ideo in alium cõmutandum eẽ. Et deniq qui hanc extremam unctionem a fidelibus sine peccato cõtemni posse affirmant, hęc .n. õia manifestissime pugnant cum perspicuis tanti ap.li verbis, nec profecto Ecclesia Rom. (aliarũ õium mater et magistra) aliud in hac administranda unctione (quantum ad ea quę huius sacramenti substãtiam pficiunt) obseruat, q̃ quod Beatus iacobus pręscripsit. Neq uero tanti sacr.ti contemptus absq ingenti scelere, et ipsius sp̃us sancti iniuria eẽ posset .//.

Hęc sunt quę de p̃nię et extremę unctiõnis sacr.tis sancta hęc oecumenica synodus profitetur et docet, atq õibus chri fidelibus credenda et tenenda proponit. Sequentes aũt canones inuiolabiliter seruãdos eẽ tradit, Et asserentes contrarium perpetuo damnat Et Anathematizat .//.

Canones de sacr.tis p̃nię et extremę vnctionis publicati in sessione habita .25. Nouembris Ano dñi. 1551.

UGR Biblioteca Universitaria

Canon Primus sacrā[ti] pniæ

Si quis dixerit in catholica ecclēa pniam nō ēē uere et proprie sacrā[m] pro fidelibus quoties post baptismum in peccata labuntur, ipsi deo reconciliandis, à chrīo dnō nrō institutū. Anathema sit.

Canon .2[us].

Si quis sacrā[ta] confundens ipsum bapt.[m] pe=nitentiæ sacrā[m] ēē dixerit, quasi hæc duo sacrā[ta] distincta nō sint, atq ideo pniam nō recte secundā post naufragium tabulā appellari. Anathema sit.

Canon 3[us].

Siquis dixerit verba illa dnī saluatoris. Accipite spūm sctūm, quorū remiseritis pec=cata remittentur eis, et quorū retinue=ritis, retenta sunt, non ēē intelligenda de pōtate remittendi, et retinēdi peccata in sacrā[to] pniæ, sicut ecclēa catholica ab initio semper intellexit, detorserit autē cōtra institutionē huius sacrā[ti], ad authoritatem predicandi Euāgelium, Anathē: sit

Canon. 4[us].

Siquis negauerit ad integram et pfectā peccatorū remissionē requiri tres actus in penitente, quasi materiā sacrā[ti] pniæ, vz contritionem, cōfessionē, et satisfactionē,

quæ

UGR Biblioteca Universitaria

quę tres p[ri]mę partes dicuntur, aut dixerit duas tm̃ ẽẽ p[ri]mę partes, terrores .s. incussos conscientię agnito peccato, et fidem conceptam ex euangelio, uel absolutione, qua credit quis sibi per chrũm remissa peccata, Anathema sẽt. //.

Canon .5.us

Si quis dixerit eam cõtritionẽ quę paratur per discussionẽ, collectionẽ, et detestationẽ peccato[rum], qua quis cogitat annos suos in amaritudine aĩę suę, põderãdo peccato[rum] suo[rum] grauitatem, multitudinem, fęditatem, amissionẽ ęternę beatitudinis, et ęternę damnationis incursu, cum proposito melioris vitę, nõ ẽẽ verũ et vtilem dolorem, nec pręparare ad grãm, sed facere hoĩem hypocritã et magis peccatorẽ, demum illam ẽẽ dolorẽ coactum et nõ liberum ac voluntarium. Anathema sẽt.

Canon .6.us

Si quis negauerit cõfessionem sacramentalem, uel institutam, uel ad salutem necessariã ẽẽ iure diuino, aut dixerit modũ secrete cõfitendi soli sacerdoti, quẽ ecc^a^ catholica semper ab initio obseruauit et

obseruat, alienum ẽe ab institutione et
mandato chri, et inuentum ẽe humanũ.
Anathema sit.

Canon . 7.us

Siquis dixerit in sacramento pñiæ ad remissionẽ
peccatorum necessarium non ẽe iure diuino, confiteri
oĩa et singula peccata mortalia, quorum me-
moria cum debita et diligenti præmedita-
tione habetur, et occulta et quæ sunt con-
tra duo vltima decalogi præcepta, et circũs-
tantias, quæ peccati speciem mutant, sed
eam confessionẽ tñ ẽe utilem ad erudien-
dum et consolandum penitentem, et olim
obseruatam fuisse tñ ad satisfactionẽ ca-
nonicam imponẽdam, aut dixerit eos
qui oĩa peccata confiteri student, nihil re-
linquere uelle diuinæ mĩæ ignoscẽdum, aut
Demum non licere confiteri peccata venialia.
Anathema sit.

canon . 8.us

Siquis dixerit confessionẽ oĩum peccatorum,
qualem ecclĩa seruat, ẽe impossibilem, et tra-
ditionẽ humanã à pijs abolendam, aut ad
eam non teneri oẽs et singulos vtriusque
sexus chri fideles, iuxta magni cõcilij La-
teranensis cõstitutionem semel in anno,
Et ob id suadendum esse chri fidelibus ut
nõ confiteantur tempore quadragesimæ.
Anathema sit.

Siquis

Canon .9.us

Si quis dixerit absolutioñe sacramentalem sacerdotes nõ ẽẽ actum iudicialem, sed nudum ministerium pronuntiandi et declarandi remissa ẽẽ peccata confitenti, modo tm̃ credat se ẽẽ absolutum, aut sacerdos nõ serio sed ioco absoluat, aut dixerit nõ reqri cõfessioñe penitentis ut sacerdos ipsum absoluere possit. Anathema sit.

Canon. 10.us

Si quis dixerit sacerdotes qui in peccato mortali sunt p̃tatem ligandi et soluendi nõ habere, aut nõ solos sacerdotes ẽẽ ministros absolutionis, sed õibus et singulis chri fidelibus ẽẽ dictum, quecunq alligaueritis sup trãm erunt ligata et in celo, Et quecunq soluerĩtis sup trãm, erunt soluta et in celo, et quoꝝ remiseritis peccata remittuntur eis, et quoꝝ retinueritis, retẽta sunt, quoꝝ uerboꝝ virtute quilz absoluere possit peccata, publica quidem per correctionem dumtaxat si correctus acqueuerit, secreta uero per spontaneã cõfessioñe, Anathema sit.

Canon. .11.us

Si quis dixerit epõs nõ habere ius reseruãdi sibi casus, nisi quo ad externã politiã, atq ideo casuum reseruatioñe nõ p̃hibere quo minus sacerdos ã reseruatis uere absoluat, Anathema sit.

UGR Biblioteca Universitaria

Canon. 12.us

Siquis dixerit totam penam simul cum culpa remitti semper á deo, satisfactionemque penitentium non esse aliam quam fidem qua apprehendunt, christum pro eis satisfecisse, Anathema sit.

Canon. 13.us

Siquis dixerit pro peccatis quo ad penam temporalem minime deo per christi merita satisfieri penis ab eo inflictis, et patienter tolleratis, uel á sacerdote iniunctis, sed neque sponte susceptis, ut ieiunijs, orationibus, eleemosinis, uel alijs etiam pietatis operibus, atque ideo optimam penitentiam esse tantum nouam vitam, Anathema sit.

Canon. 14.us

Siquis dixerit satisfactiones, quibus penitentes per christum iesum peccata redimunt, non esse cultus dei, sed traditiones hominum doctrinam de gratia et verum dei cultum, atque ipsum beneficium mortis christi, obscurantes, Anathema sit.

Canon. 15.us

Siquis dixerit claues ecclesiae esse datas tantum ad soluendum, non etiam ad ligandum, et propterea sacerdotes dum imponunt penas confitentibus, agere contra finem clauium, et contra institutionem christi, et fictionem esse quod virtute clauium sublata pena eterna, pena temporalis plerunque exoluenda remaneat, Anathema sit.

Siquis dixerit.

Canones de sacramento extremę unctionis.

Canon Primus.

Siquis dixerit extremam unctionē non ēē vere et proprie sacramentum à christo dño nro institutum, Et à btō Iacobo aplō promulgatum, sed ritum tm̄ acceptum à patribus aut figmentum humanum, Anathema sit.

Canon. 2us.

Siquis dixerit sacram infirmorum unctionē non conferre grām, nec remittere peccata, nec alleuiare infirmos, sed iam cessare, quasi olim tm̄ fuerit grā curationū. Anathēa sit.

Canon. 3us.

Siquis dixerit extremę unctionis ritum et usum, quem obseruat stā Rom. ecclia, repugnare sententię bti Iacobi Aplī, adeoque eū mutandum, posseque à christianis absque peccato cōtemni, Anathema sit.

Canon. 4us.

Siquis dixerit Presbiteros Ecclesię (quos beatus Iacobus adducendos ēē ad infirmū inungendum hortatur) non ēē sacerdotes ab epō ordinatos, sed ętate seniores in quauis cōmunitate, ob idque proprium extremę unctionis ministrum non esse solū sacerdotem, Anathema sit.

UGR Biblioteca Universitaria

Decreti de Reformatione Proemium.

Cum proprie episcoporum munus sit, subditorum omnium vitia redarguere, hoc illis precipue cavendum erit ne clerici, presertim ad animarum curam instituti, criminosi sint, neve inhonestam vitam ipsis conniventibus ducant, Nam si eos pravis et corruptis moribus esse permittant, quo pacto laicos de ipsorum viciis redarguent? qui uno ab eis sermone convinci possent, quod clericos ipsis patiantur esse deteriores, qua etiam libertate laicos corripere poterunt sacerdotes, cum tacite sibi ipsi respondeant, eadem se admisisse que corripiunt? monebunt propterea episcopi suos clericos inquocumque ordine fuerint, ut conversatione, sermone, et scientia, commisso sibi dei populo preeant, memores eius quod scriptum est, sancti estote, quia et ego sanctus sum, et iuxta apostoli vocem, nemini dent ullam offensionem ut non vituperetur ministerium eorum, sed in omnibus exibeant se, sicut ministros dei, ne illud prophete dictum impleatur in eis, Sacerdotes dei contaminant sancta, et reprobant legem. Ut autem ipsi episcopi id liberius exequi, et nullo pretextu desuper impediri queant, Eadem sacro sancta Tridentina synodus, presidentibus in ea eisdem apostolice sedis legato et nuntiis, hos qui sequuntur canones statuendos, et decernendos esse duxit. //

Cum

UGR Biblioteca Universitaria

Cum honestius ac tutius sit, subiecto debitam prepositis obedientiam impendendo in inferiori ministerio deservire, quam cum prepositorum scandalo graduum altiorum appetere dignitatem ei cui ascensus ad sacros ordines à suo prelato ex quacunque causa, et ob occultum crimine quomodolibet, et extra iudicialiter fuerit inter dictus, aut qui à suis ordinibus seu gradibus, vel dignitatibus ecclesiasticis, fuerit suspensus, nulla contra ipsius prelati voluntatem concessa licentia de se promoveri faciendo, aut ad priores ordines, gradus et dignitates, sive honores, restitutio suffragetur.

Canon . 2us.

Et quoniam nonnulli episcopi ecclesiarum que in partibus infidelium consistunt, clero carentes, et populo christiano, cum fere vagabundi sint, et permanentem sedem non habeant, non que sua sunt, sed alienas oves, inscio proprio pastore, querentes, dum per hanc sanctam synodum se pontificalia officia in alterius diocesis nisi de loci ordinarij expressa licentia, et in personas eidem ordinario subiectas tantum excercere prohibitos vident in legis fraudem et contemptum quasi episcopalem cathedram in loco nullius diocesis sua temeritate eligunt, et quoscunque ad se venientes, et si suorum episcoporum seu prelatorum literas comendatitias

non habeant, clericali charactere insignire et ad sacros et presbiteratus ordines promouere presumunt, quo plerumque fit, ut minus ido- nei, et rudes ac ignari, et qui á suo epō tanquam inhabiles reiecti fuerint, ordinati, nec diuina officia peragere, nec ecclesiastica sacramenta rede ualeant ministrare. Nemo epōrum qui Titu- lares uocantur, et si in loco nullius dioecesis, et exempto, aut aliquo monasterio cuiusuis ordinis resederint, aut moram traxerint uigore cuiusuis priuilegij sibi de promouen- do quoscumque ad se uenientes pro tempore con- cessi, alterius subditum, et pretextu fami- liaritatis continue comensalitatis sue, absque sui proprij prelati expresso cōsensu, aut li- tteris admissorijs ad aliquos sacros aut mi- nores ordines, uel primam tonsuram, promo- uere seu ordinare valeat, contra faciens ab exercitio pontificalium per annum, taliter uero promotus, ab executione ordinum sic suceptorum, donec suo prelato uisum fuerit, ipso iure sint suspensi. H.

Canon 3.us

Epūs quoscumque suos clericos presertim in sa- cris constitutos, absque suo precedenti exami- ne, et comendatitijs litteris, quacumque autho- ritate promotos licet tanquam habiles ab eo á quo ordinati sunt, probatos, quos tamen ad diui- na officia celebranda, seu ecclesiastica sacra- menta ministranda

ministranda, minus idoneos et capaces repererit, á susceptorum ordinum executione ad tempus de quo ei videbit, suspendere, et illis ne in altari, aut aliquo ordine ministrent interdicere possit.

Canon 4.us

Omnes Ecclesiarum prelati, qui ad corrigendos subditorum excessus, diligenter intendere debent, et á quibus nullus clericus per huius Sanctae synodi statuta, cuiusuis preuilegij pretextu, tutus censetur, quominus iuxta canonicas sanctiones uisitari, puniri, et corrigi possit, si in ecclesijs suis resideant, quoscumque seculares clericos qualitercumque exemptos, qui alias sue iurisdictioni subessent, de eorum excessibus, criminibus, et delictis, quoties et quo opus fuerit, et extra visitationem tamquam ad hoc apostolicae sedis delegati, corrigendi et castigandi facultatem habeant, quibuscumque exemptionibus, declarationibus, consuetudinibus, sententijs, iuramentis, concordijs, que tantum suos obligant auctores, ipsis clericis ac eorum cosanguineis, capellanis familiaribus, et alijs quibuslibet ipsorum exemptorum contemplatione et intuitu, minime suffragantibus.

UGR Biblioteca Universitaria

Canon 5.us

Insuper cum non nulli qui sub pretextu q super bonis et rebus ac iuribus suis, illata se eis iniuriæ ac molestiæ inferantur, certos iudices per litteras côseruatorias deputari obtinent, qui illos à molestijs et iniurijs huiusmodi tueantur ac defendant, et in possesione, seu quasi, bonorum rerum ac iurium suorum manuteneant, et côseruent, neque super illis eos molestari permitant, eiusmodi litteras in plerisque contra côcedentis mête, in reprobum sensum detorqueant, id circo nemini ôino cuiuscumque conditionis et dignitatis sit, et si capitulum fuerit, conseruatoriæ litteræ quibuscumque clausolis, et decretis, et quorumcumque iudicum deputatione, quouis et alio pretextu, aut colore côcessæ suffragentur, ad hoc, ut coram suo epo, siue alio superiore ordinario in criminalibus, aut mixtis causis accusari, et côueniri, ac côtra eum inquiri, et procedi non possit, aut quo minus si qua iura ei excessione competierint, super illis libere ualeat apud iudicê ordinarium côueniri. In ciuilibus et causis si ipse actor extiterit, aliquem ei apud suos côseruatores iudices in iudicium trahere minime liceat, q si in his causis in qbus ipse reus fuerit, côtigerit ut electus ab eo côseruator

conseruator ab actore suspectus eē dicat, aut si qua inter ipsos iudices cōseruatorē et ordinarium controuersia super cōpetentia iurisdictionis orta fuerit; nequaq̄ in causa procedat, donec per arbitros in forma iuris electos super suspitione, aut iurisdictionis cōpetentia fuerit iudicatum, familiaribus uero eius qui huiusmodi literis conseruatorijs tueri solent, nihil illę prosint, pręterq̄ duobus duntaxat, si tn̄ illi proprijs eius sumptibus uixerint. Nemo ēt similium literarum bñficio, ultra quinquennium gaudere possit. Non liceat quoq̄ cōseruatoribꝫ iudicibus, ullum habere Tribunal erectū, in causis uero mercedum aut miserabiliū personarum huius Stę synodi super hoc decretum insuo robore permaneat, Vniuersitates aūt gñales, ac collegia doctorum seu scholarium, et regularia loca, necnō hospitalia actu hospitalitatē seruantia, ac Vniuersitatum, collegiorum, locorum, et hospitalium huiusmodi personę, in pręsenti canone minime cōprehensa, sed exempta ōino sint, et eē intelligantur.

Canon. 6.us

Qz uero et si habitus non faciat monachū, oportet tn̄ clericos uestes proprio cōgruentes ordini semper deferre, ut per decentiā habitus extrinseci, morum honestatē intrinsecā

ostendant. Tanta autem hodie aliquorum inolevit temeritas, religionisque contemptus, ut propriam dignitatem et honorem clericalem parvipendentes, vestes etiam publice deferant laicales, pedes in diversis ponentes unum in divinis, alterum in carnalibus, propterea omnes ecclesiasticae personae quaecumque exemptae, quae aut in sacris fuerint, aut dignitates, personatus, officia, aut beneficia qualiacumque ecclesiastica obtinuerint, si postquam ab episcopo suo etiam per edictum publicum moniti fuerint, honestum habitum clericalem, illorum ordini ac dignitati congruentem, et iuxta ipsius episcopi ordinationem, et mandatum, non detulerint per suspensionem ab ordinibus, ac officio, et beneficio, ac fructibus, redditibus, et proventibus ipsorum beneficiorum, nec non si semel correcti denuo in hoc deliquerint, etiam per privationem officiorum et beneficiorum huiusmodi coerceri possint, et debeant, constitutionem Clemen. quinti in concilio Viennensi editam quae incipit, Quoniam, innovando, et ampliando. l.

Canon. 7us.

Cum etiam qui per industriam occiderit proximum suum, et per insidias, ab altari avellendus debeat, qui sua voluntate homicidium perpetraverit, etsi crimen id nec ordine iudiciario probatum, nec alia ratione publicum,

Sed

sed occultum fuerit, nullo tpe ad sacros or-
dines promoveri possit, nec illi aliqua eccl[esi]as
tica b[e]n[e]ficia, et si curã nõ habeant a[n]i[m]ar[um],
conferre liceat, sed omni ordine ac b[e]n[e]fi-
cio et officio eccl[esi]astico p[er]petuo careat, si
vero homicidium non ex proposito, sed
casu, uel uim ui repellendo, ut quis se á
morte defenderet, fuisse cõmissum narret,
quã ob causã et ad sacros ordines, et alta-
ris ministeriũm, et b[e]n[e]ficia quecunq[ue]
ac dignitates iure quodam modo dispẽ-
satio debeat', cõmittatur loci ordinario,
aut ex causa metropolitano, seu viciniori
ep[iscop]o, qui nõ nisi causa cognita, et probatis
p[re]cib[us] ac narratis, nec al[ite]r dispẽsari possit./.

Canon. 8.us

Preterea q[ui]a nõnulli: quor[um] et aliqui ueri
sunt pastores, ac proprias oues habent,
alienis et ouibus p[re]esse querunt, et ita
alienis subditis quo[que] intendunt, ut suor[um]
curam negligant, quicunq[ue] et ep[iscop]ali p[re]e-
ditus dignitate, qui alienos subditos
puniendi p[ri]uilegium habuerit, contra
cl[er]icos sibi nõ subiectos p[rese]rtim in sacris
constitutos, quor[um]cunq[ue] et atrocium crimi-
nũ reos, nisi cum p[ro]prij ipsor[um] cl[er]icor[um] ep[iscop]i,
si apud ecc[lesi]am suã resederit, aut p[er]sone
ab ipso ep[iscop]o deputande interuentu, nequaq[uam]
p[ro]cedere debeat, alias p[ro]cessus, et alia inde
secuta quecunq[ue] uiribus o[mn]ino careant./.

UGR Biblioteca Universitaria

Canon. 9.us

Et quia iure optimo distincte fuerunt dioceses
et parrochiae, ac unicuique gregi, proprij
attributi pastores, et inferiorum ecclesiarum rec-
tores, qui suarum quisque ovium curam habeant,
ut ordo ecclesiasticus non confundatur, aut una
et eadem ecclesia duarum quodammodo diocesium
fiat, non sine gravi eorum incommodo qui
illi subditi fuerint: beneficia unius dioc(esis),
etiam si parrochiales ecclesiae, vicariae perpetuae
aut simplicia beneficia, seu praestimonia
aut praestimoniales portiones fuerint,
etiam ratione augendi cultum divinum, aut
numerum beneficiatorum, aut alia qua-
cumque de causa, alterius dioc(esis) beneficio
aut monasterio, seu collegio, aut loco
etiam pio perpetuo non uniantur, Decretum
huius sanctae synodi super huiusmodi
unionibus in hoc declarando.

Canon. 10.us

Regularia beneficia in titulum re-
gularibus professis provideri consueta,
cum per obitum aut resignationem
vel alias illa in titulum obtinentis, va-
care contigerit, religiosis tantum illius ordi-
nis, vel eis qui habitum omnino susci-
pere, et professionem emittere teneantur, et
non alijs, ne vestem lino lanaque contextam
induant, conferantur./

Quia

Canon .11.us

Quia uero regulares de uno ad aliu͂m ordine̅ translati, facile á suo superiore lice̅ciam standi extra monasterium obtinere solent, ex quo vagandi et apostatandi occassio tribuitur. Nemo cuiuscunq̧ ordinis prelatus uel superior vigore cuiuscunq̧ facultatis, aliquem ad habitum et p̄fessione̅ admittere possit, nisi ut in ordine ipso ad quem transfertur sub sui superioris obedientia in claustro perpetuo maneat, ac tale translatus, et si canonicus regularium fuerit ad bn̄ficia secularia et curata om̄no incapax existat./

Canon. 12.us

Nemo, et cuiuscuius dignitatis ecclesiastice, uel secularis quacunq̧ ro̅ne, nisi ecc^am, bn̄ficium, aut capellam de nouo fundauerit, et construxerit, seu iam erectam (que tn̄ sine sufficienti dote fuerit) de suis propriis patrimonialibus bonis co̅petenter dotauerit, ius patronatus impetrare aut obtinere possit aut debeat, in casu aut fundationis aut dotationis huiusmodi institutio epo̅ et no̅ alteri inferiori reseruet^r.//

Canon. 13.us

Non liceat preterea patrono, cuiuscuius priuilegij pretextu, aliquem ad bn̄ficia sui iuris patronatus, nisi epo̅ loci ordinario,

UGR Biblioteca Universitaria

46

ad quem provisio, seu institutio ipsius
beneficij cessante privilegio, iure pertine=
ret, quoquomodo praesentare, aliàs praesen=
tatio ac institutio forsan secuta, nullae sint
et esse censeantur. =

Declarat praeterea Sancta Synodus in
futura sessione, quam ad vigessimam
quintam diem ianuarij subsequentis anni
millessimi quingentessimi quinquagessimi
secundi habendam esse iam decrevit,
unà cum sacrificio missae, agendum et trac=
tandum etiam esse de sacramento ordinis, et pro=
sequendam esse materiam reformationis. =

Nomina Patrum qui adfuerunt
in hac sessione celebrata .25. die
mesis nouembris anni .1551.

Rmus. et illmus. Dns cardinalis crecentius
legatus.
R.D. sebastianus Pighinus archiepus sipontinus.
R.D. Aloysius lipomanus epus veronen. nuntij apostol.
R. et ill. D. cardinalis tridentinus.

Archiepiscopi.

R. et ill. D. sebastianus ab heussensteyn
Archieps maguntinus, et .s. R. imp. Elector.
R. et ill. D. Adolphus ex comitibus, Ar-
chieps colonien. et .s. R. imp. Elector.
R. et ill. D. Ioanes ab isembarhc. Archieps
Treueren. et .S. R. imp. Elector.
R.D. saluator ~~...~~ alepus, Turritanus.
R.D. Ludouicus chieregatus Antibaren.
R.D. olaus magnus gottus vpsalen.
R.D. Petrus de Aragonia, Panormitanus.
R.D. Petrus guerrero, granaten.
R.D. Baltassar de heredia caralitanus.

Episcopi.

R.D. Thomas campegius eps feltren.
R.D. gaspar Ioffredus borgia segobricen.
R.D. cariolanus martiranus, sti marci.
R.D. Io. baptista campegius maioricen.
R.D. berardus bonioanes camarinen.
R.D. Ioanes fonseca, castellimaris.
R.D. Ioanes salazar lancianen.
R.D. Baltasar vauetuanus missien. suf. magu.
R.D. Petrus vaguer, Algueren.
R.D. hieronimus de bononia, syracusanus.

UGR Biblioteca Universitaria

R. D. Ricardus Patheus vigornien.
R. D. iulius flug. Numburgen.
R. D. christophorus metzlert, constantien.
R. D. cornelius de mussis bitontinus.
R. D. Iacobus iacomelius Bellicastren.
R. D. franciscus manrique, Aurien.
R. D. franciscus de navarra pacen.
R. D. Erasmus alimpareh, Argentoraten.
R. D. Io. Iovinus constantien. suff. barchinonen.
R. D. Petrus Augustinus, oscen.
R. D. Iacobus naclantus, clodien.
R. D. georgius flacus, suff. herbipolen.
R. D. Ioanes bernardus diaz de lugo, calaguritanus.
R. D. Michael puch, Elnen.
R. D. Michael à Turri comes eleps ceneden.
R. D. octavianus precomius, Monopolitanus.
R. D. Io. fernandez Temiño, legionen.
R. D. christophorus de Rojas ovieten.
R. D. Ioanes de Sancto Æmiliano, Tuden.
R. D. Antonius codina lacoren. suff.
R. D. Martinus de ayala, guadixien.
R. D. petrus de acuña et avellaneda, astoricen.
R. D. Nicolaus psaulme, verdunen. -
R. D. franciscus Salazar salaminen. suff. maioricen.
R. D. vincentius de leone Bosanen.
R. D. Egidius foscarius, Mutinen.
R. D. gerardus de Rabaldis, civitaten.
R. D. Angelus bragadinus, vicentinus.
R. D. Thomas de platamis, curien.

Abbates et generales ordinum.

R. P. gerardus hamericourt abbas Sancti bertini, ordinis Sancti benedicti. flandrus.
R. P. Marcus de brixia, abbas Sancti vitalis de ravena, ordinis Sancti benedicti.

R. P. Eusebius de Parma abbas sċę marię grãz dñorum placentinę, ord. sċi benedicti.
R. P. fran^cus^ Romeus castiglionen. gñãlis ordinis predicator.
R. P. chr̃ophorus patauinus gñãlis ordinis sancti Augustini.
R. P. Iulius magnanus vica. gñãlis ord. sċi francisci conuẽtualium.

Oratores Cęsaris.

ill. D. Hugo comes de monfort et Rotenfels.
fran^cus^. á Toleto, prior monast. rerualen.
guillelmus de pictauia Archidia. cápinia.

oratores Regis Romanorum.

R. D. Paulus de gregorianis ep̃s zagabrien.
R. D. federicus nausea ep̃s vienen.

Officiales cõcilij.

Angelus masarelus secretarius cõcilij
Ioanes bap^ta^ castellus promotor cõcilij.
Ludouicus firmanus magr̃ ceremoniarum

UGR Biblioteca Universitaria

Decretum quintæ sessionis concilij Triden. sub Iulio papa tertio, publicatum die vigessima quinta mensis Ianuarij Anno .1552.

Cum ex eo quod proximis sessionibus decretum fuit, sancta hęc et uniuersalis synodus per hos dies accuratissime diligentissime[que] tractauerit ea, quę ad sanctissimum missę sacrifitium et ad sacram ordinis spectant, ut hodierna sessione, quemadmodum spiritus sanctus suggesisset, decreta de his rebus, et quatuor preterea articulos ad sanctissimum eucharistię sacramentum pertinentes, in hanc eandem sessioné dilatos, publicaret, atq[ue] interim affuturos esse putauerit ad hoc concilium, eos qui se protestantes vocant, quorum causa eorum publicationem articulorum distulerat, et ut libere et sine cunctatione ulla huc venirent fidem eis publicam siue saluum conductum concesserat: tamen cum illi nondum venerint, et eorum nomine supplicatum huic sanctę synodo fuerit, ut publicatio quę hodierno die facienda fuerat, in sequentem sessioné differatur, certa spe oblata affuturos eos esse omnino multo ante illam sessionem saluo conductu amplioris formę interim accepto.

Eadem synodus in Spu Sto legitime congregata, iisdem legato et nuntiis presidentibus, nihil magis optans q ex prestantissima natione germanica oes de Religione dissensiones et schismata tollere, ac eius quieti, paci, otioq consulere, paratx ipsos si venerint Et humaniter excipere, et benigne audire, confidens q eos non catholice fidei pertinaciter oppugnande, sed veritatis cognoscende studio ee uenturos, et ut euangelice veritatis studiosos decet, sancte mris ecclie decretis ac disciplinę ad extremum ee acquieturos, sequentem sessioné ad edenda et publicanda ea que supra cōmemorata sunt, in diem festum sancti iosephi qui erit die XIX. mensis martii distulit, ut illi satis tporis et spatii habeant nō solum ad veniendum, verum ēt ad ea que uoluerint, anteq is dies ueniat pponenda, Quibus ut oem diutius cunctandi causā adimat, fidem publicam siue saluum cōductum eius qui recitabitur Tenoris libenter dat et cōcedit. Interea uero de matrimonii sacrā̄to agendum, et de eo preter superior decretorum publicationem deffiniendum ee eadem sessione statuit et decernit, Et prosequendam ee materiam reformationis. //

Sacrostā

Sacrosancta oecumenica et gnalis Tride=
tina synodus in spu sto legitime congre=
gata, presidentibus in ea eisdem ste se=
dis aplice legato et nuntijs. Inherendo
saluo conductui in penultima sessione da=
to, et illum iuxta tenorē infra scriptum
ampliando vniversis fidem facit, q oibq
et singulis electoribus, principibus, du=
cibus, Marchionibus, comitibus, baroni=
bus, militaribus, popularibus, et alijs
quibuscunq viris cuiuscūis status et cō=
ditionis aut qualitatis existant germa=
niae provinciae et nationis ciuitatibus
et alijs locis eiusdem, et oibus alijs eccle=
siasticis et secularibus, presertim augus=
tanae confessionis psonis, qui aut quae vnā
cum ipsis ad hoc gnale Tridentinum con=
cilium venient, aut mittentur, aut p=
fecturi sunt, aut hac usq venerunt quo=
cunq nōe censeantur, aut valeant nun=
cupari tenore psentium publicā fidem et
plenissimam verissimāq securitatem,
quam saluum cōductum appellant, li=
bere ad hanc ciuitatem Tridentinam
veniendi ibidemq manendi, standi,
morandi, proponendi, loquendi, vnā

cum ipsa synodo de quibuscumque negotiis
tractandi, examinandi, discutiendi, et omnia
quecumque ipsis libuerit, ac articulos quos-
libet tam scripto quam uerbo libere offerendi
propalandi, eosque scripturis sacris et bea-
torum patrum uerbis sententiis et rationibus
declarandi, astruendi et persuadendi, et
si opus fuerit et ad obiecta concilii generales
respondendi, et cum iis qui a concilio de-
lecti fuerint conferendi, opprobriis, conuitiis
ac contumeliis penitus semotis, Et signanter
quod cause controuerse secundum sacram scripturam,
et apostolorum traditiones, probata concilia, et
catholice ecclesie consensum et sanctorum patrum
authoritates in predicto concilio Triden-
tino tractentur, illo etiam addito ut religio-
nis pretextu, aut delictorum circa eam com-
missorum aut committendorum minime puni-
antur, impartitur ac omnino conceditur, sic et
ut propter illorum presentiam neque in itine-
re aut quocumque loco eundo, manendo,
aut redeundo, nec in ipsa ciuitate Tride-
tina a diuinis officiis quouis modo cessetur,
et ut his peractis, uel non peractis, quandocumque
ipsis libuerit, aut maiorum suorum manda-
to et assensu ad propria reuerti optabunt,
aut aliquis eorum optabit, mox absque ulla
renitentia et occasione aut mora, saluis
rebus eorum et suorum, pariter honore et personis
uice

uice versa possit iuxta bñplacitum libere et secure redddire, de scientia tñ ab eadẽ synodo deputandorũ, ut tunc opportune eorũ securitati absq dolo et fraude prouideatur, Vult etiã sancta synodus in hac publica fide saluo qđ cõducta oẽs quascũq clausulas includi et cõtineri, ac pro inclusis haberi, quæ pro plena efficaci et sufficienti securitate in eundo, stando, ac redeundo necessariæ et opportunæ fuerint. illud etiã ad maiorẽ securitatem et pacis ac recõciliationis bonum exprimẽs qđ si quispiam aut illorũ aliqui siue in itinere Tridentum veniendo, siue ibidẽ morando, aut redeundo aliquod enorme (qđ absit) egerint aut commiserint, quo posset huius fidei publicæ et assecurationis bñficium eis cõcessum ãnullari, aut cassari, uult et cõcedit ut in huiusmodi facinore deprehensi, ab ipsis dumtaxat et nõ ab aliis cõdigna ãnaduersione cum emenda sufficienti pro parte ipsius synodi merito approbanda et laudanda puniantur, illorũ assecurationis forma cõditionibus et modis omnino manentibus illibatis. Pariformiter etiã vult ut si quis piam vel aliquis ex ipsa synodo siue in itinere, aut manẽdo, aut re-

redeundo aliquod enorme (quod absit) egerint aut cōmisserint, quo posset huius fidei publicę et assecurationis beneficium uio-lari, aut quo quo modo tolli, in huiusmo-di facinore deprehensi, ab ipsa synodo dumtaxat, et non ab alijs cōdigna ānad-uersione et emenda sufficienti ꝓ partem dn̄oꝝ germanorꝝ augustanę cōfessionis, tunc hic presentium merito laudanda et approbanda mox puniantur presenti asse-curationis forma cōditionibus et modis ꝑmanentibus illibatis, uult preterea ipsa sy-nodus ꝙ liceat ipsis ambasiatoribus ōībꝫ et singulis toties quoties cunq oppor tu-num fuerit, seu necē ad auram capien-dam exire de ciuitate Tridentina, et re-uerti ad eandem, necnō nuntium uel nuntios ad quęcunqꝫ loca pro suis nece-ssarijs negotijs ordinādis libere mittere seu destinare, ac ipsos missos seu destina-tos, seu missum, et destinatum suscipe, quoties eis uidebitur expedire, itaq ali qui uel aliquis per deputandos cōcilij socientur, qui eorꝝ securitati prouideāt uel prouideat. qui quidem saluus cō-ductus et securitates stare et durare de-bent, et ā ꝑe et per ꝑiūs, quo in ipsius synodi et suorꝫ tuitionis curam ipsos suscipi

cōtigerit,

cōtigerit, et usq; ad Tridentum perduci
ac toto tpē mansionis eoꝝ ibidem, et
rursus post sufficientem audientiam ha-
bitam spacio viginti dieꝝ premisso cum
ipsi petierint, aut cōcilium habita hu-
ius modi audientia ipsis recessum indixe-
rit à Tridento usq; in quem quisq; elegerit
sibi locum tutum, deo fauente reduci, do-
lo et fraude prorsus exclusis. que quidem
oīa ꝑ vniuersis et singulis chri fidelibus,
pro oībus principibus tam ecclasticis q̄
secularibus quibuscunq; atq; oībus aliis
Ecclesiasticis ac secularibus ꝑsonis cuius-
cunq; status et cōditionis existant, aut
quocunq; noīe censeantur, inuiolabiliter
obseruanda eē ꝓmittit, et bona fide spōdet.
Jnsuper oī fraude et dolo exclusis uera et
bona fide promittit ipsam scām synodū
nullam uel manifeste uel occulte occa-
sionē quesituram, aut aliqua auctē, po-
tentia, iure, uel statuto, priuilegio legum
uel canonum, aut quoꝝcunq; cōciliorum cōs-
tantiensis et senensis, quacunq; forma uer-
boꝝ expressa in aliquod huius fidei pu-
blice et plenissime assecurationis ac publi-
ce et libere audientie ipsis per ipsam syno-
dum cōcesse, preiudicium quouis modo

UGR Biblioteca Universitaria

usuram aut quęcunque uti permissurā, quibus in hac parte pro hac uice derogat. Quod si sta synodus aut aliquis ex ea uel suis cuiuscunque conditionis uel status aut preeminentię existant prescriptā salui conducti formā et modum in quocunque puncto uel clausulam uiolauerit (q^d tn̄ auertere dignetur omnipotens) et sufficiens emenda non fuerit mox subsecuta, et ipsorum arbitrio merito approbanda et laudanda habeant ipsā synodum et habere poterunt incidisse in omnes penas que iure diuino et humano aut consuetudine huius modi saluorum conductuum violatores incurrere possunt absque omni excusatione, aut qualiis in hac parte contradictione. &.

v Nomina prim qui adfuerunt in hac sessione celebrata 25. die ianuarij. 1552.
imprimis antedicti legatus et nuntius et car^les. et oratores, abbates, et generales q fuerunt in sessione preterita nouembris. Et etiam omnes Archiepi et epi preter Epum castellimaris.
Et ultra hos etiam fuerunt Archiepis et epi sequentes.

Archiepis Arboren. v vercelen.
Epi Eps placentinus v Aqualien.
catanien. v Schienen.
zamoren. v segouien.
cartaginen. v ciuitaten hisp.
mindonien. v pāpilonē.
ilerden. v Aconen.
venusinus v mōtis falisci
siluen. uel algaruensis

Decretum

Decretum suspensionis aut prorrogationis concilij Tridentini publicatum vigessima octaua die mensis aprilis, Anno. 1.5.5.2.

Sacrosancta oecumenica synodus Tridentina in spiritu sancto legitime congregata Presidentibus in ea Rmis Dnis Sebastiano Archiepo Sipontino, et Aloysio epo veronen. apostolicis nuntijs, tam eorum proprio quam Rmi et illmi Dni Marcelli tituli Sti Marcelli Ste R. eccl. cardinalis crecentij legati, ob aduersam eius grauissimam valetudinem absentis noie, nõ dubitat christianis oibus patere hoc cõcilium oecumenicum Tridentinum, Primum á Paulo foelicis recordationis cõuocatum et collectum fuisse, deinde á Stissimo dno nro Iulio tertio, efflagitante Carolo quinto Augustissimo imperatore, ea precipue causa fuisse restitutum ut religionẽ in multis orbis Partibus et presertim in germania in diuersas oppiniones miserabiliter distractam, in statum Pristinum reuocaret, abusus et

mores christianorum corruptissimos emendaret.
Cumque ad hoc agendum quam plurimi patres nulla
laborum suorum periculorumque habita ratione, e diver-
sis regionibus alacriter confluxissent, resque
strenue magno fidelium concursu, feliciterque
procederet, ac spes esset non levis illos germa-
nos qui eas novitates excitarant in concilium
venturos sic animatos ut veris Ecclesiae rationibus
unanimiter acquiescerent, lux denique quae-
dam rebus refulsisse videretur, caputque
attollere inciperet profligata antea et afflic-
ta res pub. christiana, ii repente tumultus,
ea bella hostis generis humani versutia exar-
serunt, ut concilium velut haerere ac suum
cursum interrumpere satis incommode coge-
ret, spemque omnis ulterioris progressus hoc in
tempore tolleret, tantumque aberat, ut sancta
synodus christianorum malis et incommodis
mederetur, ut multorum mentes praeter sui
animi sententiam irritaret potius quam placaret.
Cum igitur ipsa sancta synodus, omnia et praecipue
germaniam armis ardere, et discordijs
videret, omnes fere episcopos germanos princi-
pes electores suis consultum ecclesijs e conci-
lio abijsse, decrevit tantae necessitati
non reluctari, et ad meliora tempora reservare,
ut patres (quod eis nunc agere non licet)
suis ovibus prospiciendum ad suas ecclesias

regredi

regredi valeant, neq dictus utrobiq inu-
tili otio conterant, atq ita qm sic Ipsorum
coditio tulit, huius oecumenici Tridentini
concilij progressionem per biennium suspende-
dum fore decernit, prout presenti decreto
suspendit. Ea tn lege ut si citius pacata
res sit, ac tranquillitas pristina reuertat,
(quod sperat dei op. Max. bnficio non
longo fore spacio futurum) ipsius cocilij post
progressus eodem met tpe suam vim, firmi-
tate, uigore q habere censeatur, sin aut
(quod deus auertat) peracto biennio predicta
legitima impedimenta no fuerint sublata, qm primum
cessauerint, talis suspensio eo ipso sublata
e intelligat, ac suus uigor et robur con-
cilio sit redditum et ee intelligat sine
alia noua cocilij couocatione, accedente
ad hoc decretum cosensu et authoritate
Sanctitatis sue et Ste sedis aplice.
Interim tn eadem Sta synodus exhor-
tatur oes principes christianos et oes pre-
latos ut obseruent, et quatenus ad
eos respectiue spectat obseruare faciant
in suis regnis, dominijs et ecclijs oia
et singula que p hoc sacrum oecume-
nicum cocilium fuerunt hactenus statu-
ta et decreta. //

Nomina patrum qui fuerunt in publicatione decreti prorogationis aut suspensionis cōcilij. &c.

R.mi nuntij aplici prefati presidentes.
Ill.mus et R.mus D. Christophorus Madrutius car.lis. epūs Tridentinus.

oratores cesaris.

Ill. D. Hugo comes à monfort et Rotefels, cesaris
Ill. D. Fran.cus à Toleto prior Monast. Recōuelleń. cesaris
R. D. guillelmus à poitacia Archidiacon. ca prīrie cesa.
R. D. Paulus de gregorianis epūs zagrabień. Regis Roma.
Ill. D. Iacobus Silvius primus orator. portugalie
R. D. Iacobus goueanus, secūdus portugalie
R. D. Ioanes paez Tertius orator. portugalie

Archiepi.

R.D. Saluator salapusius Turritanus.
R. D. ludouicus chieregatus Antibareń.
R. D. petrus de alagon Arboreń.
R. D. olaus magnus vpsaleń. in gotia.
R. D. petrus de aragon panormitanus.
R. D. petrus guerrero granatensis.
R. D. Baltasar de heredia calaritanus.

Episcopi.

R. D. guterius carauajal placentinus
R. D. gaspar Iofredus borgia segobriceń.
R. D. carolus Marhecanus. Sti Marci.
R. D. Ioanes bap.ta campegius. maioriceń.
R. D. nicolaus maria caracidus catharien.
R. D. petrus fran.cus ferrer, Epūs verceleń.

R. D.

R. D. Antonius del aguila, Zamoren.
R. D. Stephanus de Almeyda, cartagineñ.
R. D. Fran.cus benauides mindonien.
R. D. Albarus dela quadra venusinus.
R. D. Berardus Bonioannes camarinen.
R. D. Io. fonseca, castelli maris.
R. D. Io. salazar lancianen.
R. D. petrus vaguer Algeren.
R. D. Hiero. de bononia syracusanus.
R. D. ricardus pattus vigornien.
R. D. Iacobus iacomellus bellicastren.
R. D. Fran.cus Manrrique Aurien.
R. D. Fran.cus à nauarra pacen.
R. D. ioanes iouinus constantinen.
R. D. pelegrus cibo, Epus galepolitanus.
R. D. gerardus de zabaldes contarenus ciuitaten.
R. D. augustinus oscensis
R. D. Ioa. ber. diaz calaguritanus.
R. D. Michael puch. Elnen.
R. D. octauianus preconius monopolitanus
R. D. Ioa. fer. Temiño legionen.
R. D. christophorus rojas oueten.
R. D. Michael à turri comes et epus ceneden.
R. D. ioa. de Sto Milano Tuden.
R. D. Antonius codina lacoren. suffrag. barcin.
R. D. Ioa. de mello algarien. aut siluen.
R. D. Martinus ayala guadixen.
R. D. Petrus acuña astoricen.
R. D. Nicolaus psaulme verdunen.

R.D. Fran^cus^ Salazar ep^s^ Salamantinen.
R.D. Vincentius de Leone bosen.
R.D. Ferdinandus Loasez illerden.
R.D. Gaspar de Çuniga Segobien.
R.D. P. Ponce ciuitaten. hispaniae
R.D. Aluarus Moscoso Pampilonen.
R.D. Ioanes Cretus Aconen. Suffrag. monaster. Treveren.
R.D. Angelus bragadinus vicentinus.
R.D. Achilles de grassis montis falisci.

Abbates

R.P. Gerardus Flameriourt abbas S^ti^ bertini ordinis S^ti^ benedicti.
R.P. Christophorus patauinus gn̄alis ordinis S^ti^ augusti.

officiales concilij

r. Angelus Masarellus secretarius.
r. Ioanes bap^ta^ Castellus promotor.
r. Ludouicus firmanus magr̄ ceremoniarum.

Cum hoc

Propositio protestatoria aliquorum patrum repugnantium decreto suspensionis.

Cum hoc sacrum oecumenicum concilium ante tot annos a toto christiano orbe desideratum, tantis laboribus procuratum, tandem Tridenti ad extirpandas haereses, tollenda schismata, reformandos mores, pacemque inter christianos principes componendam fuerit convocatum, neque post eius convocationem fuerit adhuc satisfactum, nedum omnibus, sed nec plene alicui ex causis propter quas convocatum est, praesertim reformationi necessariae abusuum, unde mala omnia quibus vexatur ecclesia exorta esse et exoriri apertum est, nos infrascripti Archiepiscopi et episcopi nostrarum conscientiarum testimonio compulsi huic decreto suspensionis concilii cum omnibus incidentibus circumstantiis et conditionibus, tam quo ad substantiam eius quam quo ad formam contradicere decrevimus prout de praesenti contradicimus et repugnamus,

Cum quia causae suspendendi quae in eo asignantur bella scilicet et germanici tumultus (quos brevi sedatum iri ac componi, vel in ipso decreto sperari dicitur) non usque adeo videntur urgere, ut sit propter eas omnia a concilii prosecutione cessandum, saltem in his quae ad reformationem attinent, quinimmo ad sedandas principum discordias aptissima

visa est cōcilij cōuocatio, subindeque prosecu-
tio et cōtinuatio, Tum etiam quia dicta suspen-
sio magis dissolutionis quam uel moderatae
aut necessariae supressionis speciem prae se ferre vi-
detur, neque enim etsi ceterae difficultates dee-
rint, quas Timere nos docuit experientia,
tam celebris prelatorum cōuentus ex tam di-
uersis remotisque prouintijs haberi facile
poterit, nec deerunt impugnatoribus
catholicae ecclesiae occasiones et rationes ad
serenda, alendaque bella, atque discordias,
quibus huius concilij (cuius nomen apud
eos tam est odiosum) reasumptionem
impediant ac ut adificetur, quod nunc
eos cōsilijs varijsque rationibus Tentare vi-
demus, si praesertim viderint conatus
huiusmodi prospere eis cedere, nosque
eo adegisse, ut ab incepto opere cessaue-
rimus. Praeterea deterret nos ingens scan-
dalum certaque heresum prope cōfirmatio, quam
ex Tali et tam diuturna suspensione, ne-
dum ipsis ecclesiae aduersarijs, sed et catho-
licorum plerisque oriturum esse manifestum est,
cum dominica castra, publicamque causam desserere
non alia ratione magis quam persecutionum metu,
laborum impatientia, et quod peius est causae
ipsius, et diuini auxilij desperatione opi-
nabunt, Cum tamen in tuto loco ab omni bellica
iniuria remoto esse nos uiderint, ubi alias
non minus periculosa bella gererent, nihilominus

ipsa

quia Synodus fiducialiter in deum non hoc omne perseveravit, quod profecto inficiari neque nos ipsi possumus. Cum itaque e manibus nostris repetenda erunt omnia que perditura sunt per substractionem huius salubris atque unici remedij, alijsque de causis conscientias nostras moventibus huic decreto non expresse contradicere non possumus, immo et contradicimus et quantum possumus absolute repugnamus, ne tamen non omni consilio consentiendi rationem querere videamur, neve abhorrere videamur a suavi rerum dispositione, cum et nos difficultatis temporum, recessusque prelatorum germanice nationis fere omnium concern aliquam habendam esse non improbemus, volumus ut sequeretur viam, quam hactenus tenuit atque servavit hec sancta Synodus sessionem ad proximas kalendas maij indictam ad moderatum aliquem terminum prorogat, dicatque declarat quod ipse ita prorogatione interpellet, ut alia convocatio declaratio, aut intimatio minime sit expedienda quo minus ad hunc locum concilij omnes prelati convenire et possint et teneantur, addentes nihilominus quod si infra dictum declarandum terminum predicta impedimenta cessaverint, curet sanctitas sua prelatos omnes ad prosecutionem concilij revocare, quos interim ad proprias ecclesias remeare, si libeat, liceat. Ultima vero decreti verba quibus commendat decretorum huius sancte synodi observatio

placerent utiq si absq his verbis (quate-
nus ad eos de iure spectat) publicaret, que
litium occasio ei videt et seminarium.
Que quidem oia, ita et nō alr̃ fieri petī-
mus, protestamurq si secus fiat nullū
nobis nec s̃tẽ synodo preiudicium fieri.
quovis tpẽ, tam propter huius decreti sus-
pensionis publicationē, q̃ quemcunq aliū
actum, factum, vel faciendum, attentatū
vel attentandum per quascunq psonas c̄o-
tra huius oecumenici c̄ocilij authoritatē et
potestatē c̄ocilior ꝗ oecumenicor aliorum.
Petimus insuper a synodi huius notario,
ut hanc nrām schedulam contradictionis
attestationis ac protestationis inter acta sy-
nodi vna cum hoc decreto inserat. inde q
ipse vel alij nobis unum vel plura authē-
tica instrumēta exibeant.

Subscripserunt huic propositioni aut attes-
tationi prēs sequentes in hunc modum.
Salvator Archieps Turritanus. Ioanes eps
Sanctarensis, Michael eps ebroensis. Petrus
eps astoricen. Alvarus eps pampelonen.
Ioanes eps castellimaris, petrus eps pacen.
Alvarus eps venusinus. Ioanes eps de
Cluden. Martinus eps guadixien. Petrus
eps civitatensis. //

Supplicatio Theologorum ducis Wirtenbergen. et
Reipublicae Argentoratensis.

Illmi ac observandiss. dni caesareae matis oratores
dignissimi. Cum multi optimi viri vram insig-
nem humanitatem, et egregiam in administrando
ecclastico negocio (cuius gra haec Tridentina syno-
dus cōgregata est) prudentiam et equitatem mag-
na laude nobis praedicaverint, speramus fore ut
Celsitudo vra non solum ea quae his supplicibus
lris petimus, boni cōsulat, verum etiam pro singulari
suo erga veram ecclam filij dei studio meum ins-
titutum approbet ac pro virili sua adiuvet.
Postq̄ spes nobis facta est, ut die decima nona mar-
tij publica de articulis in religione nra cōtroversis
Tractatio coram Rmis praesulibus in synodo suscipe-
ret, ac nos mandatis illmi principis mei dni
Christophori ducis Wirtembergen. Etc. et inclytae reip.
Argentoratensis huc ad Tridentum ad ea quae in
cōfessione piae doctrinae antea per legatos praefati
illmi principis mei synodo exhibita, minus proba-
ta viderentur, explicanda et cōfirmanda able-
gati essemus, sūmam operam dedimus ut defini-
to die decima nona martij Tridentum divina
clementia perveniremus, sed re ipsa cōperimus
q nō solum praefato die nihil de cōtroversis ar-
ticulis religionis nris agi ceptum sit, verum etiam
universum hoc negotium in longius tpus reijci
videbatr. Et si aut fieri pot ut multa et varia
negocia incidant quae fortasse publicis Tracta-
tionibus aliquid remorae afferunt, Tn postq̄ cum
aio nro reputamus hanc synodum ita cōstitutā,
ut legitima et christiana fiat expositio piae doctrinae

de religione, ac viris Amatibus veritatem et studiosissis verę tranquillitatis ecclesię, nihil prius eē debere q̄ prima quaq; occassione in hoc studium incumbere, ut regnum filij dei promoveat, et ęternę saluti ecclę consulat speramus celsitudinē vrām nihil curę ac studij intermissurā, quo sine omni tergiversatione ea negocia (quorū causa huc missi sumus) tractanda suscipiant, neq; n. ullum gt officium, aut sacrum quod filius dei maiori favore prosequit q̄ si viri in hoc mundo dignitate et nobilitate insigni omne studium suum ad illustrandam gloriam dei et adiuvādam verā ecclesiam eius his temporibus afflictissimam, conferant./

Ac res quoq; postulare videtur, ut importune fortassis vrę aut professioni necessario hanc causam urgeamus, Nam in decretis quę hactenus in hac synodo edita sunt non fere legimus nisi dira vrę doctrinę Anathemata, et nonnulli ex nobis audierunt his diebus monachum quēdam publice in lectionibus suis, quas in apostolum Paulu profitetur, nō solum absurda de salute impiorū gentium adversus oīum fere veterum piorū authorū sententiam, verum et manifestas calumnias ad versus piam doctrinam nrarum ecclīarum evomētē./

Et si aūt quidam affirmant hunc monachum nō eē authoritate concilij institutum, tn̄ videmus eum non mediocri frequētia et assentione audiri. Quod si nō alia causa est cur ad hunc concētum profectio nobis suscipienda fuerit, q̄ ut simus hoībus spectaculo, et nō audiamus nisi cōvitia, calumnias, et doctrinę nrę depravationem ac damnationem, potuissemus de his domi vel lrās, vel publica scripta certiores fieri./

Quare

Quare Ill.mi ac dignissimi dñi oramus ac protestamur vrám celsitudiné obedientissime ut dignet propter filium dei vnicum seruatoré nrum, apud R.mos prés huius Tridentini concilij efficere, quo tandem nobis significet quid in ea cófessione (cuius supra métioné fecimus) desiderent, ac vicissim nrám Respósionem audiant. quo beneficio. c. v. non solum sibi nos deuinctissimos reddet, verum et prestabit filio dei (hoc presertim tpé, quo maxime diuini precipue sacris operam dari solet) cultum gratissimum. Postremo precamur ut. c. v. hanc petitioné nrám clementer interpretetur, et nos cómendatos habeat, adum Tridenti. vltima die Martij, Anno. 1552. &c.

C. V. C.

Studiosissimi et obseruandiss. Theologi.

Vuitembergenses { Ioa. Brentius Doctor.
Iacobus Beurlin Doctor.
Iacobus Herbrandt Doctor.

Reip. Argentoraten. { Ioa. Marbacsius Doctor.
christóphorus soelius Doctor.

+

Supplicatio orator. ducis Wintembergen. qui Tridentum secunda uice sunt missi in primo suo accessu ad oratores Cesaris.

Sacre cesaree mag.tis dni nri clementissimi. Illmi atque amplissimi commissarij atque oratores. Dni gratiosissimi. Illmus princeps ac dns dns christophorus dux Wintembergen. ac Thecensis comes montis belligardi, et dns nr clementiss. reuersis ad celsitudinem ipsius prioribus legatis, quos iuxta gratiam et debitam obseruantiam cesaree mag.tis et secundum decreta comitior. Augustanensium, huc ad presens concilium Tridentinum ante aliquot menses misit. Nos alteros legatos celsitudinis ipsius ad ea que in communi negocio religionis et alijs necessarijs punctis adhuc peragenda et deliberanda supersunt, omni studio ac opera, promouenda et absoluenda, huc ablegauit, simulque iniunxit ut initio ad easdem nras amplis. dignitatibus vras, nos exiberemus, illisque nos quam humiliter commendaremus. Deinde ut celsitudinis ipsius nomine amplissimis dignitatibus vris amicas atque benignas ageremus gras pro singulari amplissimar. dignitatum vrar. studio, gra, ac beneuolentia, qua priores celsitudinis ipsius legatos in expediendis commissis negocijs et mandatis suis, Tam apud Amplissimas dignitates vras, quam apud coem congregationem concilij complexe sunt, id quod celsitudo ipsa oblata occasione et benigne referre et gratiose agnoscere non est dedignatura. Quantum uero ad aduentum celsitudinis ipsius theologor.

attinet

attinet, ordinaverat quidem .c. s. eo et tpe quo priores suos legatos huc ablegavit, quosdã Theologos, qui præsens concilium visitarẽt, quẽadmodum nunc et à celsitudine ipsius quidam Theologi destinati atq itineri accincti sunt, quoq et adventum intra paucis. dies speramus, verum cum certa quædam gravamina quæ partim per ducis saxoniæ Electoris, partim per celsitudinis ipsius legatos proposita sunt incidissent, absq quorp resolutione et revelatione fructuosa et frugifera erat futura tractatio Theologica de doctrina. ideo hactenus negocium cum Theologis cõmode promoveri non potuit. Nobis autẽ discedentibus sæpe dictus illmus princeps nr̃ de novo in mandatis dedit, ut amplis. dignitatibus vr̃is ea gravamina in memoriam iterũ revocaremus, de qua diligentissime pro resolutione et revelatione eorũ apud amplis. dignitates vr̃as laboraremus. Et si n. quantum initio ad securitatem datam attinet celsitudo ipsius de securitate et de fide atq constantia cõcilij in servãda ea, nihil dubitat, nec habeat quæ celsitudo sua præcipue in securitate desideret, tamẽ cum .c. s. conferret exemplum eius securitatis et salvi cõductus qui in cõcilio basilien. bohemis datus, et cuius similis forma postulata est cum eo exemplo quod celsitudini ipsius transmissum atq à cõcilio publicatum est, cõperit re ipsa nõ cum levi celsitudinis ipsius et aliorp augustanæ cõfessioni adhærentium Theologorp præiuditio, quædam necẽa partim omissa, partim mutata eẽ. Nam ubi in Ba-

v. relevatiõe

v. relevatiõe

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA DE GRANADA

UGR Biblioteca Universitaria

Basiliensi salvo cōcludunt hec verba habentur. Etsignanter qm in causis cōtrouersis lex divina praxis chri aplica et ecclie primitiue una cum cōciliis doctoribusq fundantibus se veraciter in eadem p verissimo et indifferēte iudice admittant. Pro his verbis in nouo exemplo alia substituta sunt, vz et signanter qm cause cōtrouerse sm sacram scripturam et aplorum traditiones in predicto cōcilio Trident.

Est preterea et ea deliberatio in propositis grauaminibus una cum aliis nōdum resoluta, quod Papa p preside cōcilij, nec agnosci nec haberi, sed quod ipse cōcilij cognitioni se submittere debeat, quodq oēs psone, que cōgregationi cōcilij interfuerunt et interueniunt, atq ipsi iuramēto astricte et obligate sunt suis liberentur (ptum ad presentē Tractationem ptinet) iuramentis et obligationibus, quibus rebus nō expeditis, nec resolutis, nulla utilis et salutaris Tractatio de doctrina cum Theologis institui potest, licet n. in cōmuni cōgregatione et cōmuni cōsensu atq cōsilio aliquid pium, christianum et salutare constitueret, quod tn pape nō placeret id certe sua uoluntate et authoritate facile et mutare et penitus respuere posset, indeq aliud nihil sequeret qm q oia studia, oia cōsilia, oēs labores ac deniq oēs actiones plane eent frustra instituti atq suscepti. Quare adhuc petit Illmus princeps nr, ut Amplis. dignitates vre pro summo suo studio quo hactenus vniuersum negocium cōplexe sunt in eo et laborem et operam dare velint, quo enarratorum et aliorum antea ppositorum grauaminum antequ ad Theologicam Tractationē perueniat, fiat resolutio ac releuatio.

Hec

Synodi Tridentinę protestatio in cōgrega-
tione gñali. 24. die ianuarij. 1552. anteq̃
protestantes audirent', facta.

Hęc Sacro sta synodus &c. quę pacē et
vnionem ecclię omnibus modis exoptat,
et chrūm dñm ac redemptorē nrum, qui oēs
hoīes saluos fieri vult et ad cognitionē veri-
tatis accedere, imitari cupit, ac propterea
parata est quoscunq; in ipsa synodo compa-
rentes pia et chrīana mãsuetudine recipe,
audire, docere, instruere, et in rectam semi-
tam dirigere, ac dissidentes recōciliare, idq;
tam pro ipsius dei et redemptoris nri gliã
ne q̃ ac diutius ecclie debito cultu, et suorū epōrū
presentia defraudent', sine cunctatione ad fruc-
tuosum finē cōcilij peruenire satagit, Ne ob
discrepationes quę tam de personis compa-
rentibus mãdatisq; et scripturis exibendis, q̃ de
loco ad residendum ꝑonis asignãdo, oriri po-
ssint, fęlix ipsius cōcilij progressus retardet',
inherens decreto in secunda sessione promul-
gato, atq; illud innouans statuit, decreuit, de-
clarat, et ꝓtestatur, q̃ si forte cōtigerit aliquos
qui ex dispositione iuris, aut ex apostolicorū canō-
num more admittendi aut recipiendi nō essent
vel ꝑse ipsos vel per interpositas ꝑonas ad-
mitti aut recipi, vel in loco nō debito sedere, vel
sententiam et sub verbo placet ꝓferre vel cōgrega-
tionibus interesse vel alios quoscunq; actus
facere cōcilio durante. quod etsi et cōtingeret
mãdata, instrumēta, protestationes, et alia
cuiuscunq; gñris scripta quęcunq; que ipsius

cōcilij honorē, ius, ac ptatem quomodocunq
sederent, seu sedere possent recipi aut admitti,
propterea non preiudicet, neq aliquomodo
preiudicatum esse, ac uel intelligat p̄senti
concilio, neq cōciliis oecumenicis ac gnālibus
in p̄petuum celebrandis, cum ōis intentio
huius cōcilij sit et eō tendat, ut pax et concor-
dia (quacunq ratione) licita tn̄ et cōgruenti,
in eccl̄ia reducatur. &

(grauamina ducis wirtenbergen. p suos
oratores exposita in gnāli patrum con-
gregatione. 24. die ianuarij. 1552.)

Ill^mus Princeps ac dn̄s dn̄s christophorus dux
wirtembergen. &c. dn̄s m̄ clementissimus,
certo ordinauit ad Tridentum quosdam e
theologis suis qui oblatam cōfessionē autho-
te sacrę scripturę et uerę catholicę eccl̄ę cōsēsu
defendant ac tueant, et si opus fuerit copio-
sius explicent. sed prius q Theologi sui sus-
cipiant explicationē petit Ill^mus princeps m̄
de quibusdam grauaminibus suis sententiam Tri-
dentini cōcentus audire.

Primum grauamen

Quod ad audiendam Theologorum explicationē
nondum sint ordinati et constituti ex utriusque
partis consensu idonei iudices aut arbitri qui ipsē
p̄senti cōtrouersia religionis legitime iuxta scripta
p̄phetica et ap̄lica, et iuxta uerum uerę catho-
licę eccl̄ę consensum cognoscant. Nam cum
Ill^mus princeps m̄ intellexerit maximā ptem
doctrinę suorum Theologorum pugnare cum doctrina

et sententia

Et sententia Pontificis Romani, et eorum episcoporum qui sunt Rom. pontifici iuramentis et alijs obligationibus addicti, nullo iure, nulla equitate fieri potest ut pontifex et episcopi eius in hac causa, in qua ipsi sunt pars, siue accusatores siue rei, pro idoneis iudicibus aut arbitris agnoscantur. Petit igitur ill.mus princeps noster se certiorem reddi qui sint futuri huius rei iudices aut arbitri. &c.

Secundum grauamen.

Quod conuentus Tridentinus non videatur seruari iuxta recessus comitiorum imperialium augustanorum, in quibus decretum fuit quod concilium Tridentinum continuari, et omnia christiane, honeste et congruenti ordine tractari debeant, hec verba ill.mus princeps noster numquam aliter intellexit, quam quod concilium Tridentinum antea anno 46. institutum, non sit ita continuandum et prosequendum ut decreta in eo facta pro conclusis et ratis habeantur. neque enim hec esset honestas et congruentia, ea decreta pro ratis et sacrosanctis habenda imponere, que parte altera nondum audita, sunt constituta, sed quod ab initio omnia capita religionis necessarie de quibus controuertitur iterum tractari, et ijsdem audiendis ac deiudicandis uera legitima et equitati conueniens ratio obseruari debeat. Quod cum hoc Tridentinum concilium non videatur hoc modo institutum, Petit ill.mus princeps noster ut recessui comitiorum imperialium hac in parte satis fiat. &c.

Tertium grauamen.

Quod in sessionibus non solum eius concilij quod anno. 46. Tridenti institutum est, uerum etiam huius concilij, quod iam continuatur decreta sint

53

multum aliena á sacris lris, et cõfirmatis multi ueteres errores. sicut Theologi illmi principis sese coram idoneis iudicibus aut arbitris lrãs declaraturos recipiunt. Petit igr illmus princeps ut talia decreta nõ habeantur p conclusis et ratis, sed tm pro discernẽdis et iudicandis, donec idonei iudices et arbitri ex utriusq partis cõsensu Eligant, ut ab his legitima iuxta normam sacrę scripturę et cõsensum uerę ecclę, cognitio fiat. Cum igr illmus Princeps in hoc pręcipue studium incumbat, ut uera et pia cõcordia in Eccla cõstituat, non dubitat æquum eẽ, ut his iam cõnumeratis grauaminibus leuet et exonereturexoneret, ac uicissim recipit se ope et auxilio diuinę Clementię, nullũ officium chriano et pio principi dignum intermissurum: quo speratt se deo opti. D. N. Iesuchrto fidem et obsequium suum pbare, et incolumitatẽ ac Tranquilitatẽ uerę stę aplicę ecclę iuuare posset. &c.

Oratio oratoris ducis saxonię habita in congregatione die .24. Januarij ad ôres concilij œcumenici grãles Tridẽtini.

Generosissi. Et illmus Princeps Mauritius Dux saxonię, Et Princeps Elector. &c. Nos ad uos Tanqm cęsareę Magestatis oratores cum literis credentię quas hic uobis exhibemus destinauit et ablegauit, obsecrans Et obtestans ut lrẽis illis et quę ab eo nobis Mandata sunt æquo et beneuolo animo cõsultare digremini. &c.

Cum

UGR Biblioteca Universitaria

Cum nuper Cęs^a Maiestas eidem duci et principi Electori declarasset cõcilium oecumenicum generale ac liberum et christianum indictum et celebratum iri in quo controversi Articuli fidei et religionis nrę omni posito affectu sm genuinum et verum scripturarum intellectum tractarentur, et definirent, atque et de christianę reip. reformatione tam in capite q̃ in mẽbris ageret, quo si idem dux suos destinaret et mitteret, se eos salvo cõducto et fide pu^ca sufficienter munitos et securos ẽẽ curaturum, ac ut pro rerum exigentiam audirentur effecturum. Cum itaq idem dux cęs^e maiestati obsequendo viros eruditos ac pios et pacis studiosos mittere decrevisset, nec dubitaret presens indictum et collectum tridentin cõcilium ita ut dictum est celebratum et observatum ~~iri~~ iri theologos illos qui primum apud maiores eius atq postea apud se de religione et moribus scripserant, requisivit ut eadem scripta sua apud predictum cõcilium agnoscerent et exiberent ad scripturas sacras cõferrent, et qua fieri posset cum eisdem cõciliarent, quod quidem illi se facere paratos atq adeo facturos libenter receperunt. Cęterum q̃ hactenus id ab eis prestitum nõ sit, ideo est q̃ in condantiensi concilio decretum ẽẽ cõperierunt, ne schismaticis et hęresim pertinaciter asserentibus, ullius cęs^is Regius aut alius cuiuscunq principis salvus cõductus prodesse, aut securitatem prestare possit. cur minus si fide publica et salvo cõducto tali concesso sese apud ecclesiasticã ptatem siue cõciliũ exibuissent, et assererent fieri posset, ut eius nulla habita rõne in ipsos per eandem ecclesiasticã ptatem seu cõcilium animadvertere liceret, quemadmodũ

Ex ipsius constantiensis cõcilij decreto, apparet eius exẽpla exactis sessionis XX hic exibemus. licet igitur cess.a mag.tas omnibus et singulis augustane cõfessionis assertoribus ad dictum cõcilium Tridenti inditum accedere uolentibus saluum cõductum scripto editum omnimodam tribuisset securitatem, de qua idem dux satis cõfidere possit tanquam à legitimo et germanice nationis laudatissimo imperatore q[illegible] fecta, altius tñ ouo expẽdens iam dictum constantien. concilij decretum, sicuti quõdam et bohemi ad cõcilium Basilee inditum nisi aduersus id ipsum constantiense decretum illis sufficienter per eius dem derogationẽ, aliasque clausulas et remedia oportuna cautum fuisset, accedere noluerũt, quo modo et idem Basiliense cõcilium cauere illis et cõsuli decreuit, ut ex sessione eius dem cõcilij quarta cuius exemplar hic exibet, liquet tandem eos mittere cunctatus est. Cum que eadem Cess.a Mag.tas dicto cõcilij addidisset fidẽ publicã et saluo cõductu se prosecuturam illis quos idem dux ad idem cõcilium destinasset, ut tuto liceret eo accedere, lrãs ad eandem mag.tem datis, suppliciter instanter egit ut dictis illis deputatis suis cõsiliarijs suis theologis, et alijs quibuscumque, quos ipse cõmisisset, uel deinceps missurus eẽt, necnon eorum familiaribus et ministris quibus libet ab eodem cõcilio idoneam securitatẽ cõcedi et dari curaret cum derogatione predicti decreti constantien. cõcilij, et aliorum qui huiusmodi securitati obstare possint, et alijs oportunis clausulis tenore et forma quibus dictis bohemis à basilien. cõcilio cautum et cõsultum fuit, Cui quidem supplicationi à cess.a Mag.te Responsum est, quod dictis eisdem ducis ad cõcilium deputatis nõie, et sue mag.tis sedulo apud cõcilium ageret, ut idoneo saluo cõductu dato eis atque omnibus ẽ cõfessionis

Augustane

Augustane assertoribus tuto et sine discrimine uel impedimento liceat eò accedere, et illic sese exibere. itaq nõ dubitauit, sed sũma cum fiducia sem expectauit, ãbus et cõfessionis augustane assertoribus eamquam desiderat securitatem, atq adeo eam qualis olim bohemis in dicto cõcilio Basilien. concessa fuit, cõcessam iri. Verum cum nuper à negocioz suoz gestore, quem in aula cesaris habet pergamenã schedulam nullo sigillo munitam accepisset cum assertione huiusmodi quod dictis depputatis suis idonee per eam cautam et prouisum eet, ea tñ dicto saluo cõductui et securitati in Basiliensi cõcilio bohemis expedite haud quaqz Responderet quẽadmodum ex vtriusq exemplari, quoz vnum apud nos iam est, alterz hic exibet uidere est, facile cuiuis licet intelligere tutũ nõ fuisse, nec et nunc esse sese dicti depputati nõ alia securitate munitos in dicto cõcilio exiberet, maxime cum in prefatione et actis nõnullis dicti cõcilij Tridentini, que et scripto mãdata sunt, aperte heretici et schismatici appellati sunt, licet hactenus neq uocati neq auditi fuerint, aut doctrinã suam et scripta stabilire sacris scripturis eis licuerit. Itaq Dominationes vrãs instanter orat et obsecrat ut nõ modo ipsi cum q dictos suos depputatos ac Theologos ex causis prescriptis nõ miserit excusatum habere, uerũ et apud dictum cõcilium excusare et excusatum reddere velitis, dictam fidem pu. cam et securitate in ea forma et tenore quibus predictũ est obtineri et expediri curetis. Intellexit preterea idem dux q qui ad dictum cõcilium venerunt theorice adeoq et in controuersis

64

Articulis in materia religionis procedant, inquo sibi p̃iudicium fieri et grave sibi eē asserit. Nam preterq̃ q Cesᵉ magᵗⁱˢ p̃missioni ac ēt recessui augustano adversat', iuri ēt divino nāliq; et humano contrarium est, Status .n. sua cōformiter recessui ordinū imperij asseruit oībus ēt augustanę cōfessionis assertoribus data quoq; fide pu̅ᶜᵃ et securitate ad dictum cōcilium integrā ac liberā accedendi ac regrediendi fore p̃tatem, eos q; in eodem sufficienter audiendos eē, Sic .n. divino et humano iure constitutū est, ut nemo qui nō prius auditus sit cōdenet'. Cum aut̃ offerat et paratus sit idem dux Theologos suos ad cōcilium mittere, suāq; doctrinā et cōfessionē eiusdemq; rōnes et fundamēta ex sacris scripturis cōfirmare, atq; in eodem cōcilio per eos edere et exibere. Cum in oībus quo usq; similit et pariter verbum dei cōsentire et cum eo cōcordare velint, idq; hactenus propter salvum cōductum nō sufficienter neq; idoneē cōcessum prestare nequiverit, certe ipsis Theologis eius haud quaquā debet imputari. Desiderat igr̃ atq; instanter orat Dominationes vr̃as ut Cesᵉ magᵗⁱˢ noīe hoc efficere et p̃movere velint, ut in tractatione Articulo⁊ in materia religionis cōtroversor⁊ supersedeant, atq; super his nihil statuat' aut diffiniat', donec dictis theologis obtenta denuo securitate idonea in forma qua sup̃ʳ in eodem cōcilio exibere se cāūm suam dicere et illic audiri liceat, ipse pollicet' et p̃mittit statim eadem fide et securitate obtenta dictos suos Theologos ad p̃fectionē iam nō modo paratos, sed ad .40. p̃pe miliaria germanica cō versus profectos incepto itinere peragere curaturū, atq; sūma cū diligētia et celeritate in dicto cōcilio se exibere, sibiq;

suam

suam cōfessionē et doctrinā cum suis funda-
mentis et rōnibus øferre iubebit. Tertio cum
ad eum dem ducē perlatum sit eos qui in dicto
cōcilio Triden. convenerunt decreta sua pro con-
ciliaribus oecumenicis atq definitis et decisis ha-
beri, sintq in illis nō nulli cōtrouersi Articuli,
talesq quibus augustanę cōfessionis assertores
hactenus minime suffragati sunt, quos tn̄ illi
neq reasumere neq sup eis Theologos ipsius
audire cōstituissent, imo sint quędam in dicto
fort nova cōcilio nīa decreta, quę pręcipuos quosdam ar-
ticulos causę eoꝶ cōcernant, et cum eoꝶ assertio-
nibus pugnent, qui ex diuinis scripturis de-
monstrari probariq possent, existimauit sēp
necū, atq ēt nunc existimat suos Theologos sup
eisdem decretis Articulis audiri, dictosq pręci-
pue cōtrouersos Articulos reasumi debere, quam
obrem ēt atq ēt. Dēs vras orat, ut cōrem pmo-
ueant et dirigant, ut Theologi ipsius in eisdē
decretis atq pręcipue cōtrouersis articulis audiri,
atq rōnes doctrinę suę cum sacris scripturis cō-
ferre possint atq ita demum oībus totius chria-
ni orbis nationibus pntibus quod chrianum et
catholicum est statuatur. Ad hęc cum dicta
decreta cōtrouersiq articuli paucis qui oecu-
menico cōcilio inter ē habeant, nec nullis
presentibus plātis atq ordinum germanię
nationis deputatis actoribus et negocioꝶ gesto-
ribus, ut ex cathalogo eoꝶ ēt typis excusso vi-
dere est, tractati et definiti sint, nec pro oecu-
menici et gnālis cōcilij decretis haberi et sustī-
neri possint, ad illud. n. ptinet ut totius
chriani orbis nationes et ordines oēs cōuocēt

Et coram sint, atque ut quascunque ibi rõnes pro-
ferre quilibet volet audiant et ad sacram
scripturã expendant, alioquin (ut dictum est)
gñale cõcilium cẽseri nõ põt, nec eorum decreta pro
cõciliarijs et oecumenicis haberi deberent.
Quarto itaque loco hoc vobis cõtestatum ẽe volumus
nobis mandatum ẽe cõsiderare et diligenter
obseruare si oẽs totius orbis nationes suos depu-
tatos cõmisserint, et ad cõcilium celebrãdum
necessarios, ut si nõ ẽe missos deprehendamus,
quemadmodum iam certe cõperte habemus,
nec vos ignoratis, id ipsum dicto duci dño nõ
significemus, atque dominationes vrãs oramus
ut apud Cess.^am^ Mag.^tem^ cum sũma instantia
agant, ut oẽs illas nationes quae hactenus ad
dictum cõcilium suos vel nõ misserunt, vel
alioquin mittere nõ constituerunt, modis oĩbus
studeat inducere, ut suos ipsi ad cõcilium mi-
ttant, quo possit hoc institutum negocium cu
vniuersis chrĩanĩ orbis populis absolui et cõcludi.
Quinto quoque D. vras monere iussi sumus cum
controuerssi Articuli potissimũ fidem catholi-
cam et Papam cõcernant, sit quod nõ modo iuri cõ-
sentaneum, sed et institutum, et in basilen.
concilio aperte deffinitum, ut in causis quae fi-
dem chrĩanam vel Papam spectant ipsi con-
cilio inferior habeat, eique subsit, ope pretium
videri, si hoc ipsum in presenti et cõcilio ante
oĩa statuat et decernat, quemadmodum in
dicto cõcilio Basilen. statim ab initio decre-
tum est, ut in secunda ipsius sessione videre
est, ut ita prefati oẽs et quicunque alij qui dicto
cõcilio inter ẽe debent oĩ vinculo et iure iurã-
do quibus Papae astricti sunt quantum ad cõcilium

Et negotia

Et negotia, quę in eo tractabuntur, attinet, liberi et soluti eē possint, cuiusmodi iuris iurandi remissio et absolutio quis à papa prestita nō sit, qd tn ex multis Basiliensis cōcilij clausulis apparet, quet Papalem ptatem cōcilio eē subiectam, sequitur certe eos oēs qui cōcilio interessent ipsū que referunt et constituunt omni vinculo, quo Pape obnoxij eē poterunt in rebus quę fidem, religionē moresque reformationē tam in capite qm in membris cōcernunt liberos et solutos eē, Nec refferre si Papa eos huiusmodi iure iurando et alijs vinculis soluere nolit, cum ex constantien. et Basilien. cōcilior constitutionibus liberos iam eos et absolutos eē constet, Et id circo ante oīa hoc in dicto cōcilio statui et diffiniri possit et debeat. Cesa et magtas eidem duci et ceteris Rom. imp. ordinibus in cōventu Augo. begiminie est pollicita liberum grale et oecumenicum futurum cōcilium, in quo positis oībus affectibus de reformatione tam in capite qm in mēbris, atque de oībus sm sacrę scripturę sensum et sententiam accurate ageret, quos quidem affectus ponere, atque reformationē legitimā et vere chrīanam instituere perque eēt difficile, si ut prius ipsi prelati qui ipsum representant cōcilium Pape iure iurādo astricti, aut alias in ptate eius erunt et quo ad ea que in ipso cōcilio tractari necesse est. Quare obsecrat idem dux ut D. vrę negocium sic dirigant, ut in primis et ante oīa prędicta constantien. et Basilien. conciliorum decreta, nempe que papa in oībus que fidem, reformationē, ptatem, dignitatē, et functionē eius respiciunt, cōcilio debeat subijci, ipsumque cōciliū Pape ante ferri et supra ipsum eē, a dicta decreta in fronti cōcilio cōfirmari, rata atque firma declarare curetis, quemadmodum et in dicto Basilien.

cōc

33

cōcilio declaratum est, quodq; dictum decretum
constantien. concilij in dicto cōcilio reponat, appro-
bet, ratum ēe iubeat de verbo ad verbum
ut in actis dicti concilij insertum est, cum ēt
cum inficiari nemo possit, pontificē ipsum aliosq;
Ecc.es ordines diligenti reformatione opus habere,
Et q̄ tum uis antehac celebrati cōcilij terminus
constitutus sit intra quem cōcilium aliquod g̃nale
le et oecumenicum haberi oporteat q̃ antiqui
ab abusibus moribusq; deformatis plurima neq;
temere semp metuerint, huiusmodi Tri cōstitu-
tionibus de celebrandis g̃nalibus cōcilijs à pon-
tificibus haud quaq̃ est satisfactum, q̃ ꝑmo-
rito seruari eos et haberi cōcilia oportuerit,
huiusmodi siquidem tam varij et pestilentes
abusus inoleuere, ōis q; materies discordiaꝝ
postea successit, Et christiani nōis hostis Turcę
ꝑfas audatia q; auctior reddita est, ut nemo nō
facillime cōcederet q̃ sit futuꝝ difficile huius-
modi abusus et efferenem licentiam, qua uniuer-
sa Religio et disciplina degrauit, imo collapsa
est, ad pristinā dignitatem reuocari maxime
q̃diu ij qui cōcilio interesse habent ullo obse-
quio aliquo uel iure iurando illius dignitatē
et honore asserendi adstringent. Declararī itaq;
necc.m erit cardenales oēs, Archiepōs, epōs, prela-
tos, ceteros q; officiarios oī vinculo quo papę obli-
gati ēe quouis modo possunt, saltem quoad
ea quę supra dicta sunt liberos et solutos ēe,
ut hoc liberius, diligentius et exactius de reb;
in cōcilio tractandis agere, deliberare, cōsu-
lere, et constituere possent. Enimuero si quę à
papa impetrari posse spes foret, ut se sua q; dig-
nitate posthabita, dei g̃liam totius Reip. christianę
utilitatem, et ecclesię lapsantis restitutionē ac

Reformationē

UGR Biblioteca Universitaria

Reformationem, omni studio et favore conatus promovere, non modo id commendabile, honestum, et Christianum esset, sed apud populum maiorem obedientiam, benevolentiam, fiduciam, et favorem conciliaret, dictoque concilio atque adeo omnibus quae in eodem concilio decernentur amplissimam adesse authoritatem et applausum, omnibusque denique notum faceret verum, legitimum, liberum et christianum concilium esse, et in quo de quavis re, libere et ex animo cuivis liceret consulere.

Denique postremum idem dux orat, ut quae hucusque fecit egit et petivit non sinistre neque in malam partem interpretemini, neque de sua dominatione aliud sentiatis quam quod sincere et incorrupto animo cuncta instituit, quin prudentissime et multarum rerum experientia edoctae estis Christianae D. vestrae quae dicta sunt prudenter et mature expensuri sint, neque sinistram de ipso concepturi opinionem, verum utque quae cunque ipse apud vos proponit, agit et monet tanquam necessaria apud imperatorem et concilium, et quocunque alio loco expedire videbitur promoveatis, in quo Deo opt. Max. totique Reip. christianae rem acceptissimam facturi estis, dictoque duci gratissimam, cuius ipsi ob singularem suum erga ecclesiam dei affectum memores estote. &c.

hucusque

C

Oratio habita ab oratoribus Ducis Mauritij, in gñali Patrum congregatione die 24. Ianuarij, Anno 1551. &c.

Quod bonum felix faustumq; sit chrĩanae Reip. Rmi et Amplissimi quarumcunq; dignitatum ordinis et status viri pr̃es ac Dñi debita reverẽtia observandi. Illmus Princeps Mauritius Dux Saxoniae sacri Ro. imp. Elector, et Archimarescalcus, praeses Turingiae et Marchio Misnae &c. Dñs nr̃ clementissimus misit nos ad vr̃as Rmas et Amplissimas dignitates ac praestantias, et precat' primum oĩum a deo opt. Max. pr̃e. D. N. Ihũ Chrĩ, ut sp̃m s̃tũm suum benigne largiri ac aspirare dignetur, quo oĩa quae hic agatis adhucq; estis ad sui s̃tĩssimi nõis et chrĩ filij dñi ac salvatoris nr̃i gl̃iam et honorem, ecclĩae suae pacem et incremẽtum, atq; cunctorum chrĩ fidelium veram ac aeternam salutem tendant et erigant. Deinde notum vult ẽẽ universo huic ordini vr̃o q̃m diu secum constituit, et a͡i͡um suum ita declaravit, si q̃n a ꝑpitio deo cõtigerit utile, liberũ, et chrĩanum cõcilium cõgregari in quo cõtroversiae religionis nr̃ae, sepositis affectibus, s̃m sacram scripturam tractari et decidi, oẽs tuto admitti ac audiri, atq; chrĩana reformatio tam in capite q̃ in mẽbris institui deberet, quod ad tale cõcilium suos quoq; Theologos viros pios doctos atq; pacificos mittere vellet. Et q̃e patat hoc nõie cõgregatos nunc ẽẽ et in hoc cõvenisse huc vos oẽs ut eo quoq; decentemq; modo procedatur. Ideo cõvocatis suis Theologis qui antecessorum suorum et partium ẽt suo t̃pe scribendo claruerant mãdatum dedit, ut missis ex suo numero quibusdam suae doctrinae cõfessionẽ in hoc cetu vr̃o faciant, ut eam sacrae scripturae testimonijs confirment

ctis patriũ

atq;

atque in omnibus quibus secundum sacram scripturam possint nobiscum conveniant ac concordent, id quod illi se facturos prompti ac volentes in se receperunt. Quod vero hoc hactenus factum non sit, et illi huc nondum comparuerint, causam hanc habet, quia princeps noster admonitus fuit cuiusdam constitutionis concilii Basilien. quae habet quod haereticis, et de haeresi suspectis nulla per eos fides, nullusque salvus conductus, sive per imperatorem, sive per reges seu alios datus, quocunque vinculo illi ad servandum se astrinxerint, servari debeat, quinimo si constiterit aliqui super huiusmodi salvo conductu venerint, alias non venturi ad potestatem ecclesiam possint, non obstante huiusmodi salvo conductu nihilominus puniri, ut habet tenor illius constitutionis in 19. sessione concilii constantien. cuius constitutionis exemplar, si forte alias nunc ad manum non sit, iam dabimus. Et movit haec constitutio principis nostri animum eo magis quod timore huius etiam bohemi tempore basilien. concilii accedere ad illud nequaquam voluerunt, nisi eis plena et perfecta securitate veniendi eo et ibi commorandi, atque inde redeundi in patria, a concilio daretur cum derogatione dictae constitutionis, et cum aliis quibusdam clausulis. Unde et concilium illud Basilien. plenissimam securitatem salvi conductus illis concessit cum memoratae constitutionis constantien. expressa derogatione et multis aliis clausulis, ut est videre in 4 sessione eius concilii cuius formam priori subiicimus. Eiusmodi ergo salvum conductum petivit princeps noster dari et suis theologis, consiliariis, et aliis quos huc missurus esset cum eorum ministris et familiaribus quos secum adducerent, ut tute huc venire

(margin: Glossula; potestatem ecclesiasticam)

hic cōmorari ac redire hinc secure possint, et spem, et certissimā cōceperat fore ut quod Basilien. synodus bohemis benignissime cōcessisset id hic Tridenti germanie nō negaret verū oblata est illi ante dies nōnullas quedam mēbrana scheda aperta sine sigilo cum significatiōe hac q per istam satis cautum ac prospectum suis ee debet, cuius copiam quoq exhibebimus, sed qe multum discors hec ab illa fuit, et cum Basilien. salvo cōductu videtur q salvus cōductus in plurimis Articulis minime cōveniebat, obid grave et periculosum iudicatum est nō impetrato eo, qui petitus et qualis bohemis datus eet salvo cōductu huc accedere maxime cum ex phemio et aliquot hic decretis Tridenti pmulgatis, que typis excussa in publicum prodierunt manifestum sit eos pro schismaticis et hereticis hic haberi aut culpari, Cum tn neq̄quā huc vocati multo minus auditi fuerint, et nihilominus prompti sint doctrinam suam testimonijs Sacre scripture corroborare, quare petit princeps mr ex enarratis causis, et se ac suos quominus hic hactenus nō comparuerint, excusatos haberi, Et qua rogavit forma, quaq bohemis in cōcilio Basilien. datus fuit salvus cōductus, eadem nunc suis ēe dari, at q q̄ primu sibi trāsmitti.

Preterea certior factus est princeps mr quis, ut dictum est, sui Theologi nec vocati, nec auditi fuerint, et propter defectum pleni atq integri salvi cōductus venire huc et comparere hic nōdum potuerint, quod tn nihilominus sine mora hic pcedat et cōcludat ēe in illis articulis religionis q cōtroversia hnt.

Sicut

sicut videmus q nunc confessione habere et decreta super Articulis in controuersia positis publicare velitis, id quod principi nr̃o preiudiciale et tam diuino q humano, tam nãli q positiuo iuri contrarium existit, quę iura oĩa volunt, q nõ auditi nõ debeant pręgrauari, Cum itaq velit Princeps nr̃ suos Theologos huc mittere doctrinę suę cõfessione facturos et eam sacrę scripturę testimonijs comprobaturos, qui q in oĩbus quibus cum verbo dei possint et vellint et debeant vobis cum conuenire, sed cũ ex deffectu salui conductus id facere hactenus impediantur, manifestum est culpam nullam illi atribui posse. Unde Rogamus nõie nr̃i illmi principes ut tractatio illorum Articulorum religionis qui cõtrouersiam habent et prius indictam sessio decretorum q publicatio eousq differãt et protrahant, dum ipsius et Theologi tuto huc aduenerint et ad plenum audiant qui iam nunc in itinere sunt et ad .LX. miliaria germanica huc processerunt expectantes saluum cõductum veniri, ut eo accepto mox huc porro pgrediant, et q̃ primum fieri poterit hic apud uos compareant doctrinam suam eius q testimonia sacra edant, et in lucem proferant. Tertium est q relatum fuit Principi nr̃o q illa decreta quę superioribus annis hic Tridenti tractata fuerunt p decretis cõcilia ribus et formis conclusos habere articulos qui cõtrouersiã habeant et in quibus qui augustanę suę cõfessioni disentiunt non reasumere nec audire suos sup hic vellitis. Cum uero illi declaratum sit pleraq illorum decretorum et in precipuis capitibus religionis veram iustificatione con=

concernentibus errores nō leues continere qui per sacram scripturam ostendi ac declarari possint, sicuti necessario et ipsi et alij plerique semper iudicarunt et adhuc iudicant, ut sui etiam theologi super illis decretis audiantur, et sic in controuersia positi Articuli reassumantur, quapropter orat princeps noster ut illa decreta in Articulis qui controuersiam habent omnino reassumantur, et tum sui, et tum alij augustanę Confessionis theologi super illis plane audiantur eorumque rationes et Argumenta ex sacris literis expendantur, quod pium et verbo dei cōsentaneum fuerit admittatur atque suffragijs omnium nationum christiani nominis, laudetur recipiaturque.

Ad hęc sunt illa decreta tunc tradita quando paucissimi eorum qui ad utile, liberum et christianum cōcilium requiruntur, Paucissimi prelati paucique legati statuum germanię presentes fuerunt, ut patet ex cathalogo nominum eorum qui vna cum illis decretis typis excussis in publicum prodijt. vnde etiam pro decretis vtilis cōcilij illa decreta haberi aut vendicari nequaquam possunt, nam ad utile, liberum, christianum cōcilium requiruntur, ut uniuersę totius christianę orbis nationes causę, et argumenta secundum sacram scripturam expendant diiudicentque, aliqui ea quę habetur cōgregatio nomen vtilis, liberi, christianique cōcilij minime meretur et quod in eo decernitur pro decretis oecumenici, liberi, christianique cōcilij haberi ac acceptari minime potest. /.

Quarto loco referre et in memoriam reuocare debemus vestris Amplissimis dignitatibus et prestantijs quod Articuli controuersiam habentes fidem

nostram

nam christianā, et aliqui eorum pontificem preci-
pue cōcernunt. Cum aūt et circa ex concilia
tum constantien. tum Basilien. expresse
constitutum fuerit q in causis fidei et que ipsum-
met Pontificem cōtingunt, Pontifex concilio
subiectus, et cōcilium sup pontificem sit et eē
debeat, conveniens fuerit illud hoc ē in loco
oīno observare, et ante oīa conservare sicuti in
Basilien. synodo factum est, ut in secunda
sessione eiusdem habetur. &.
Et quod per hoc prelati ac reliqui in cōcilio cu-
ius cunqz gradus ac ordinis fuerint a suis iura-
mentis quibus Pontifici obstricti erant q'tum
ad concilium et causas in eo tractandas pleni-
ter liberi sint, et censet Princeps nrī q huius-
modi liberatio ē sine expressa Pontificis re-
laxatione sequat clare ex cōclusis Basilien.
concilij in multis locis ubi ponitur q ē Papa-
lis eminentia et dignitas in talibus casi-
bus concilio subiecta sit, si ergo est Papalis
Eminentia subiecta concilio, sequit q perso-
ne concilium representantes ab eius nexibus
et ipsi prestitis iuramentis q'tum ad fidei ar-
ticulos et christianam reformationē tam in capite
q in membris instituendam spectat, liberi sint,
et si pontifex nollet eis iuramenta ea remitte-
re, quod tn vi et virtute predictarum diffinitio-
num constantien. et Basilien. cōcilij iam liberi
sunt, et quod ita hoc declarari merito debeat.
Si enim liberum eē cōcilium decet, in quo semo-
tis affectibus de cōtroversiis Religionis et christiana
Reformatione capitis et membrorum tractari atqz
oīa sdm sacram scripturam fieri conveniat, ne-
cesse est liberas eē personas, que libere de his rebus di-
sserere et iudicare debeant, liberi autem et sine

affectibus nunquam erunt qui Pontifici subiecti
et ab eius imperio quantum ad causas in concilio
tractandas pertinet, non soluti censeri debebunt.
Rogat itaque summopere noster Princeps predictas
constitutiones Constantien. et Basilien. concilij,
quod nimirum in fidei Articulis et quia potestatem
eiusque potentiam contingunt, Pontifex concilio
subiectus sit ante omnia conformari exemplo con-
cilij Basilien. quod ab initio decretum Consta-
tien. concilij in Articulo, quod utile concilium
supra Pontificem ante omnia repetiuit, approbauit,
ratificauit, ac etiam de uerbo ad uerbum actis illis
inseruit, quemadmodum secundae sessionis eius
acta manifestissime demonstrant. Et negari nunquam
potest Pontifex et Reliquum Clerum Status ac
vita magna et graui omnino reformatione opus hnt
habeant, quamquam in prima ante centum et aliquot
annos celebrata concilia tempora certa prefinierunt
intra quae tempora generalia concilia semper celebrari de-
buissent, quod preuiderunt enim tunc absque du-
bio prudentiores huius seculi futuros ac sequuta-
ros hos abusus, quibus occurrendum in tempore
esse rectissime indicarunt. Tamen sequentium
temporum pontifices, neque eas, neque alias bonas patrum
constitutiones, quas bona cum conscientia potuis-
sent et necessario debuissent obseruare, seruarunt.
Unde plurima et infinita mala ac multiplicia
scelera mala christianum orbem inuaserunt, exor-
ta bella, odia, dissensiones, tumultus et latissi-
ma uastatio lata est ac tolerata est grassandi in
populum christianum miserrime saeuissima, crudelissi-
ma nephandissimaque christiani nominis hodie perpetuo.
Quis non uidet, aut quis dubitat difficillimum
fore hos abusus tollere per Ecclesiam emenda-
re atque corrigere: progenitos enim perpetua esse
constat statum Ecclesiasticum, ut species et facies
quedam

UGR Biblioteca Universitaria

quędam religionis potius qz religio appareat, quis emendabit, aut quomodo emendabit hoc concilium si persone cōcilij adnutum et uoluntatem Ponti-ficis uiuere ad eius prescriptum agere oīa ad ei obediendum, ad cōseruandum eius honorē, statū et potentiam debeant ē, ac manere obligati, declarandum ergo et exprimendum hoc amplius fuerit, qz quicunqz sunt incōcilio cardinales Archiepi, Epi, prelati, atqz oēs oīum ordinum et officiorum hoīes per talem constitutionem ā suis juramentis Pontifici prestitis quantum ad concilij causas et eius reformationem spectat, debent ē liberi et soluti, et qz per illam ipsam constitutionem liberi et soluti declarati ē debeant, ut ea cōfessi, et eius libertate freti, liberius quod sentiāt dicere, in mediumqz consulere ac suffragari libere sm sacram scripturā possint, Si uero et preterea has impetrare posset que sua dignitas pro honore dei et iuuanda christiana Reformatione atqz quęrendis cōmunibus cōmodis ultro relaxaret ac remitteret eis illa sua juramenta, hoc uero laudabile, rectum, integrum, atqz ingentem fauorem conciliatura, plus fidei ac fiducię paritura, maiorem obedientiam, authoritatemqz ductura cōcilio, et oībus que in eo decreta et conclusa fuerint, quod cōsiteri oēs necesse ēēt uere liberum et christianum hoc ē concilium, in quo liberi homines, liberę linguę et uoces, libera suffragia essent, et non ad huius aut illius nutum aut uoluntatem semias dicere oporteret, sed ad christi uerbum et prescriptum tractare ac diiudicare oīa liceret, Certe hoc mirabile asensū ingētem fauorem, et singularem authoritatē cōcilio et eius reputationi daturum esset.

Et quod ita urgeat, Et fieri petat adeo hec incep-
ta, que ordine enumerauimus, id non ex uitio si-
bi uerti, neq in aliam quam ipse facit partē accipi
ēē atq ēē orat, testē .n. deum habet q cuncta hec fi-
delissimo et optimo aīo, et affectu sincerissimo faciat,
quo ergo religiorē et chr̃ianā Remp. afficit, quodq
ipsius causę grauitas, negocij q magnitudo, hęc
ita exigere et requirere oīno videt, nec dubitat quin
quicunq sut prudentes et sapientes oēs, quibq
curę et cordi est chr̃iana Resp. chr̃iani orbis cala-
mitas et presentis rerū status intellecturi et iudica-
turi optime sitis hęc sunt necā ēē, et requiri
omnino ad celebrandum uere liberum, chr̃ianū
atq utile cōcilium, in quo de cōmuni oīum salu-
te, de vera fide, uero dei cultu, et diuini noīs
sincera inuocatione, formādis moribus chr̃iani
populi, Et tam capitis q membrorū emēdatiō
et requirenda uera pace ecclesię, propaganda fi-
de et regno chr̃i, quare quo cunq hęc oīa sunt
chariora, quo magis his quisq mouet et afficit,
quo propius tangit, quem q sua et ppria, et suorū
oīum patriesuę Et cōmunis totius populi chr̃iani
salus, pax, et tranquilitas, quo magis Amat et
diligit quisq deum, ac filij dei quam propagare
cupit, quo beatius et in hoc seculo et in futuro ui-
uere oēs desideramus, eō maiori studio, fide, et di-
ligentia in hoc quisq incumbet, et in cōmune cō-
sulere iuuabit.

Qua in re et deo oīpotenti et toti orbi chr̃iano grati-
ssimū ac uere bonum opus prestabitis, et vr̃ę et
vr̃orū atq oīum saluti cōsuletis, quod ut fiat fa-
xit chr̃us Iesus Dn̄s et saluator nr̄, cui cum deo p̄re
et sp̄ū sc̄o sit honor et laus et glā in secula, Amen.
quę uoce dixi eadem in scriptis offerimus cum
copijs earū constitutionum, quarū mentionē pero-
rando fecimus.

Dixi. Doctrina

Doctrina de sacrifitio missæ examinanda per patres, nondum deffinita, quæ antequam deffiniret prorrogatum fuit concilium.

Jnmissa verum et proprium esse sacrificium á chro dño institutum. Caput primum.

Cut semper in ecclessia dei creditum est, quatenus legis abrogationem factum non fuisse ut chriani omni lege carerent: sed ut sub noua potius et longe prestantiore lege viuerent: qualem nouum et tanto excelentius testamentum postulabat, ita sta synodus multis scripturarum testimoniis ãdducenda, et constanti veterum patrum tradi-tione cõfirmata: ac diuino spiritus sti magesterio instructa: nunquam in ipsa dubitatum fuisse declarat nouum sacerdotium xpianos simul cũ noua lege suscepisse, nec veterum sacrifitiorum abo-litionem oẽm illis sacrificandi rõnẽ sustulisse. Quinimo nouum et plane diuinum sacrificiũ christianis sacerdotibus esse relictum: quod ipsi nõ tm̃ in gratiarum actionẽ, sed pro peccatis et quo-tidie offerant. Missam igr̃ veram et propriam sacrificij habere rõnem, illud imprimis dei pa-tris iusiurandum ostendet (Tu es sacerdos in eternum secundum ordinẽ Melchisedec) huius n. sacerdotij munere tunc christus Dñs functus est: cum se suo corpore sensibilibus panis et vini signis in vltima cena obtulit, et per sacerdotes qui ipsius ministerio funguntur usque ad iudicium offe-rre non cessat, ipse Melchisedec panẽ et vinũ in sacrifitium deo obtulerant. Confirmat de-inde oblatio illa munda, quã Dñs per Malachiã

priori populo et eius munere reprobato suo nomini in omni loco sacrificandam et offerendam predixit. Quod nomen suum magnum futurum esset in gentibus. Nam adeo sane munda illa est, ut inquinari malitia offerentium nequeat: offertur enim per eum is qui mentes hominum ab omni peccatorum pollutione mundare potest: tam assidue est illa in omni loco quam late vera christi redemptoris nostri fides extendit per omnia nos sacerdotes offertur, ut merito a danielle iuge sacrificium sit appellata. Paulus quoque ad corinthios scribens, videte ait israel secundum carnem, nonne qui edunt hostias participes sunt altaris, quid ergo dico? quod idolis immolatum sit aliquid? aut quod idolum sit aliquid? sed quae immolant gentes demoniis immolant, et non deo, nolo autem vos socios fieri demoniorum, non potestis calicem domini bibere, et calicem demoniorum. non potestis mense domini participes esse et mense demoniorum. Quibus verbis dum manifeste connumerat inter victimas israelis et immolatas demoniis, eucharistiam colligitur illam esse sacrificium erga quod ea semper veterum patrum pietas et religio fuit, ut certatim preclaris et magnificentissimis elogijs, augustissimam eius dignitatem commendarent, et suam erga ipsum reverentiam et devotionem declararent: itaque appellatum id invenimus sacrificium verum, incruentum, purissimum, plenum, vivificum, singulare rursum, salutarem hostiam, holocaustum semper permanens, sacrificium sacrosanctum, omnes excedens victimas, afferens horrorem, tremenda misteria, alijs denique huius generis nominibus honorificentissimis. ad hec cum constet rem externam mediante sacerdotis operatione consecratam, ac deo oblatam

sacrificium

sacrificium eẽ deo propriè dictum, nihil causę
dici sit, quin eucharistia, quam sacerdos christi
sacra bñedictione: quę verbis fit, quibus catho-
lica ecclña utitur, tanq̃ forma sacram̃ti cõficiunt,
atq; deo p̃ offerunt, verum ac proprium sacrifi-
cium dici debeat. Instituit aũt christus dñs pro
sua diuina sapientia admirabile hoc sacrificiũ,
cum in nouissima cęna verus ipse s̃m ordinẽ Mel-
chisedec sacerdos panẽ et vinum in suum corp.
et sanguinẽ conuertens, se ęterno suo p̃ri sub pa-
nis viniq; speciebus obtulit, suis q; se dis cipulis sub
earundem rer. symbolis cõmunicauit, precipiens
illis (hoc facite in meam cõmemoratiõẽ) quibus
verbis ecclña sc̃tã dei preceptum eẽ sacerdotib.
intellexit ut sacrificium in christi memoriã offe-
rrent, proinde in sacro canone missę eos dicere
voluit (vnde et memores nos dñẽ servi tui offe-
rimus preclarę magtis tuę hostiã purã &c. eo aũt
tpẽ cum nouum ipse dñs sacerdotium suis aptis
cõtulit, tum partes illas quę ad p̃fectionem et
cõsumatum missę sacrificium ptinent. conse-
crationẽ v3, oblationẽ, et cõmunionẽ instituit,
quemadmodum veteres sanctę p̃res magno cõse-
su tradunt. Nam q; nõnullos mouere solet
eucharistiam donum dei eẽ, sumi q; solere con-
memorationẽ denique et signum existere saluta-
ris illius sacrificij qd semel à christo dño in cruce
peractum est, verum sacrificij rationẽ eucha-
ristię nõ admitit, constat .n. ẽt illum iudeor.
immolatitium agnum dõnum dei fuisse: edi q;
solitum, ipsumq; à iudeis in memoriã exitq
ab egipto immolari cõsueuisse, Nec vero q sã-
guis in missa cõsecratus testamẽtum à dño uo-
cet, ideo minus ad sacrificium ptinet, ob id
.n. sanguinẽ suum dñs testamentum uocat,

Q

q per eum novum testamentum cõfirmet: quem-
admodum sanguine vitulum vetus olim cõfir-
mabat: ex his quae dicta sunt perspicuum euadit
christum dnm missae sacrificium instituisse, idque pri-
mum dum in nouissima cena eum celebrasse, quod
per apostolos postea, sanctosque dei ministros cõtinue
in ecclesia deo oblatum extitit, quare vehementer
alucinantur qui eam opus bonum eē negant, cum mi-
ssae opus christi ipsius sit, ut praecipue sacrificantis,
nõ autem hominis nisi ut ministerium exibentes, qui
dum digne et in charitate sacrificat, opus pro-
culdubio meritorium, et deo gratum exercet.

De necessitate sacrificij missae, et eius cũ
crucis sacrificio cõuenientia. caput 2um.

Et si numquam in christi ecclesia sit dubitatum quin
vis eternae purgationis vnice illi cruente cru-
cis hostiae affuerit, per quam solam aditus ad
salutem et recõciliationem nobis patet, quod tamen duplex
ratio diuina lege hominibus est demonstrata querẽ-
di per externum cultum fructum et applicationem
illius hostiae in sacramentis, videlicet quae solis suscipientibus
prosunt, et in sacrificijs quae nõ offerẽtibus mo-
do, sed alijs etiam, atque adeo toti ecclesiae vtilia sunt.
id circo semper etiam in ipsa ecclesia creditum est, cõue-
niens et necessarium fuisse, nun dum hoc et salutare
Eucharestiae sacrificium à christo dño nobis eē re-
lictum, vt per id meritum passionis eius nõ ad
vnum et alterum tantum hominem, sed ad vniuersã
etiam ecclesiam posset applicari. Nec decuisset sa-
ne legem nouam quae omnibus perfectionis numeris est
absoluta, defectam vni externo et visibili sa-
crificio eē, quo christiani omnes, dei opem et gratiam
in suis rebus omnibus implorare, et uti illud ma-
ximum reconciliationis nrae remedium quod in

christi

chri morte oibus fuit expositum, sibi et alijs applicet possent impetrare, igr ut olim patres ante chri adventum sacrificia habuerunt qui bus spem in suis animis excitabant futuri illg magni sacrificij, quod aliquando p ipsum mudi saluatori erat offerendum: Et fiducia meo per fide defixa, admirabili quadam anticipatione eius in se fructum antequam offerretur transferebant. Ita sta Synodus docet hanc oium temporum fide fuisse christianos sacrificium in missa habere, lõge quidem illud efficatius et sublimius omnibus antiquis hostijs: atque eius modi quod expectatione futuri chri sacrificij nequaquam affert, sed memoria renouat iam peracti. Nec illud signu tantum quemadmodum vetera, sed re ipsa in se cõprehendit. eandem etenim corporis et sanguinis chri hostiam in missa offerri, quae fuit in cruce immolata, eundem agnum, nõ alium et unum ubique christum sacrificari, unum et eundemque precipuum utrobique ee pontifice, qui simul hostia, simul sacerdos est. Nam christianos sacerdotes ministros dumtaxat chri ee, atque ipsius, cum eucharistiam cõficiunt et offerunt, psona sustinere. Discrime aut in varia tm ratione offerendi ee constitutum. Quod nimirum in cruce seipsum chrus absque ullius hominis ministerio sm corporalem existendi rationem morte intercedente semel immolauerit, in missa aut quotidie sacerdotum ministerio sm existentiam sacramentalem in cõmemoratione mortis se offerat, quare et si verissimum est quod apls ait christum unica oblatione cruenta vz cõsumasse in sempiternu sanctificatos, oportuit nihilominus eande

in alio loco nõ est illud nome hominis.

oblationem iugiter in ecclesia incruento modo
offerri: ut nos recolentes quotidie in hac in-
cruenta oblatione illius cruentae memoriam
et gratias agentes pro beneficijs, quae per eam
redemptor noster universis hominibus promeruit: atque
contulit, ea ipsa beneficia cum nobis, tum alijs
applicentur et conferant. Nec enim maxima illa dona
quae nobis quotidie Deus per hoc sanctissimum sacrificium
confert quicquam aliud sunt quam praemium et fructus,
quos Redemptor noster ex illa summa sua obedien-
tia nunc percipit, quam per mortem pro nobis
subiens exhibuit, sic enim Paulus ait, eum cum fi-
lius dei esset, didicisse obedientiam, et consummatum
factum esse omnibus obtemperantibus sibi causam
salutis aeternae appellatum a deo Pontificem iux-
ta ordinem Melchisedec: atque hinc profecto ra-
tio etiam sumitur, quae necessitatem et commodum sanc-
tissimi missae sacrificij vehementer commendat, quod
verum per id ipse redemptor noster se sacerdotem esse in
aeternum secundum ordinem melchisedec perspicue omnibus
patefaciat, dum quotidie sacerdotij huius mu-
nus per ecclesiae sacerdotes gerit. Qui tamen si multi sint — tametsi
et infirmitate circumdati, in eo tamen sacerdotes vete-
ris legis longe superant: quod sub uno et immortali
sacerdote constituti, eandem semper hostiam offerunt,
tantumque omnes latent propitiationem, quoque oblationibus
quam maximum tribuunt honorem, tantum quidem abest ut excellen-
tiam et dignitatem mortis christi imminuant, ut nul-
la alia ratione extollere illam magis ac commendare posset.
nam ut orationes nostrae christi interpellationem, per quam sanctifi-
camur et valet, nihil detrahunt, nec martyrum holocausta
eius passioni derogant, a qua dignitatem suam et meritum
accipiunt: ita haud dubie missae oblatio vim et ex-
cellentiam passionis non obscurat, sed magis ac magis illus-
trat. quare gravissime profecto peccant qui per eam blas-
phemiam sanctissimo missae sacrificio irrogari calumniantur,
atque id scelestum plane et nefarium admittunt facinus dum — in alio loco condi... est robur admittunt. sed nefarium tamen.
in summa dei benignitate tam impie ingrati sunt, ut se
ac reliquos homines tanto ipsius beneficio privare vellent. &c.

Quantus

De fructibus sanctissimi missæ sacrificij et eius applicatione. caput. 3.

sextus

Quantus et quam varius ex veneranda hoc missæ sacrificio in christianos fructus redundet, illi demum recte nouerunt, qui comoda omnia, quæ vniuersis veteris legis sacrificijs parabant, diligenter enumerantes, ea viderunt in hoc vno et singulari sacrificio, cuius illa vmbræ fuerunt, copiosius et abundantius quam in illis omnibus esse comprehensa. Et certe qui omnia sacrificia considerare velit, quibus olim populus dei vtebatur, hos præcipuos institutionis eorum fines extitisse comperiet, susceptorum beneficiorum memoriam renouare, ac spem futurorum significando erigere, quæ duo agno paschali imprimis efficiebantur, maximum dei supra res omnes imperium comendare homines que cum optimo et supremo suo domino comertio aliquo et consuetudine copulare, federa dei confirmare, et promissionum eius fide alte in mentibus hominum impressa eos ad summas ipsius laudes excitare, ut holocausto fieri solebat largitori bonorum omnium gratias agere, opemque eius et auxilium in futurum tempus implorare. Tunc enim hostia pacifica spectabat ad admissorum delictorum ac scelerum remissionem ex fide et deuotione offerentium impetrare, quod per ea præsertim sacrificia prestabatur, quæ pro peccatis nominatim erant instituta, denique animos hominum sanctis actionibus et meditationibus occupare: et ne prauis vllis desiderijs seruiant (quod omnium sacrificiorum munus erat) inhibere, hec autem omnia beneficia et siquæ alia magna et salutaria fuerunt, quæ ex quibus vis illo umquam tempore sacrificijs percipere[n]t.

Declarat sancta synodus vberrima et prestantissima

in alio loco est hoc.

quadam ratione premium missae sanctissimi sacrificium christianis nunc praestari, Nam illud quidem primum nemo nescit memoriam beneficii redemptionis nostrae et immensae illius charitatis, quam pater aeternus in nos suos, cum adhuc inimici essemus, ostendit, quae gratissima commemoratione in missa celebrari, dum ob occulos nobis in divino hoc misterio redemptoris nostri mors tanquam in imagine proponitur, Negari etiam non potest vehementer per ipsam fidem christianam aeternam ... confirmari qui parem sibi in ea angelorum ... intellegunt, dominicam vero dei in nos et summam eius prudentiam quanam re profiteri evidentius potuissemus, quam credendo nos morte filii eius vivificatos per eundem in hoc sacrificio viventem sustentari, commercium autem non esse aliud maius hominibus cum deo potest, quam ut per hanc divinissimam hostiam, quam pro eis nunc offerimus nobiscum presens sit omnibus diebus usque ad consumationem seculi, ut potiori nunc iure dicere nos quam iudei olim possimus, non est alia natio tam grandis, quae habeat deos appropinquantes sibi, sicut deus noster adest cunctis obsecrationibus nostris, constat porro foedera non veteris, sed novi testamenti, nec temporalis sed aeternae hereditatis sacra hac oblatione, tanquam arrabone confirmari. Nec enim si nos aliquando dominus perdere voluisset, nunquam ullo tempore tale nobis verum sacrificium dedisset: aut de nostris manibus accepisset, cum maxime etiam fidei misterium sit eucharistia certe religiose credita tam aliorum misteriorum fidem vehementer corroborat. Et maxime in nobis charitatis et devotionis ardorem excitat ut hoc sacrificium tanquam verum holocaustum deo offerre possimus. Iam vero ut commodior nulla ratio iniri potuit ad agendas deo

gratias

grãs pro sũmo redemptionis nr̃o misterio q̃ si
pr̃i filium suum unigenitum in quo cõplacitũ
est ei, et sanguinẽ ab eo p nobis effusum offere-
mus dicẽtes cum pp̃heta, quid retribuam dño p
õibus que retribuit mihi, calicẽ salutaris accipiã
et nomẽ dñi inuocabo. Ita nulla placare certiori uia
illi possumus ad exposcenda et impetrãda queuis
ab ipso dona, q̃ hac, per quã maiores nr̃i non grãz
tm̃ et vitã eternã, sed quecumq̃ preterea uel animis
uel corporibus usui eent modo sp̃ui deseruirent pos-
tulabant. Nulla etenim dona a p̃re luminum
in chr̃i fideles descendunt, que nõ ẽt ab eo p hos-
tiam huius salutaris sacrificij impetrare possit. Cu-
ius assidua celebratio tan sanctam fidelibq õibq
nõ sacerdotibus modo, uerũ ẽt ceteris, occupationẽ,
tantã q̃ a uitijs abstractionẽ affert, dũ eos orõnibus,
laudibus, et canticis, uel pijs meditationibus, aut
alijs utilibus vite chr̃iane actionibus, maxime cum
spũs feudu detinet, ut ea de populo chr̃iano subla-
ta: necessum ẽt sit [ini]tare fidem, claudicare
spem, charitatẽ refrigescere, et muta ac clausa
ora laudantium Dñm reddi. Ceterum ex õibus
huius sacre oblationis feudibus ille est longe ma-
ximus, qđ cum dñm nr̃um Ihũm chr̃um cõti-
neat, qui est pp̃itiatio, propitiatio, et pp̃itiatoriũ,
et expiatorium sacrificium, itatus dñs placat, non
solum ut peccata uenialia cõdonet, et penas tem-
porales remittat: sed ad tantam nõnumq̃ miam
plectit, ut ingentibus quoq̃ criminibus pp̃etrat cõ-
ferens hoibus p hoc sacrificium preueniẽtẽ grãm
et auxilia quibus excitẽtur: ut ad eccl̃ie sacrã acce-
dant, in quibus immediata salutis remedia inclu-
ssit. Nec n. catholica eccl̃ia umq̃ docuit ita hoc sa-
crificium valere ad mortalium delictorum expiatiõ-
nẽ, ut bonos motus mentis aut sacramẽtum exclu-
dat penitẽ, sine quo actu uel uoto sucep pro nullo pecca-
tum mortale remittit. Cum aut sc̃tã synodus

Expiatorium hoc sacrificium appellat, nō hanc vim
illi pro solis viuentibus tribuit, sed et ad mortuos
oēs in chrō, qui aliquo penarum reatu sunt obstricti,
extendi eam doces ex apostolica et constantissima ecclae tradi-
tione, quae ab aptis erudita ē pro mortuis sacrificium
offerre consueuit. De cuius tam solemni more uelle
dubitare insolentissime prorsus superbiae est, nam
cum fideles oēs viui et mortui unum constituant
in chrō corpus, sicut aliorum bonorum, ita et huius sa- qui nullo loco ē
crificij cōmunionē habent, cuius beneficio aeternae invenit corpus
quoque gloriae citius praemia cōsequuntur; hanc vero fructuum ē in chrō corpore
tuum participationē particularis applicatio promouet,
quae per sacerdotē legitimū chri et ecclae in sacrificio
offerēdo ministrū, secundum iustitiae et charitatis regulas
ipsi deo notas efficit. Nam si oratio speciatim applica-
ta ei pro quo funditur, utilis haud dubie est, et si sa-
crificia antiqua certis de causis quibusdam appli-
cabant, nulla ratio est cur hoc de excellentissimo
sacrificio negetur, quod cum oībus antiquis successe-
rit oīum illorum virtutem eminēter cōtinet.

De ritibus ac ceremonijs quae in missae celebra-tione adhibentur. Caput V.

In rudis hominum natura, quae nihil absque sensuum
anticipatione percipit, difficile cōtineri in officio
et erudiri in religione ac ad pietatē et deuotionē
excitari absque sensibilibus ceremonijs, et externis
alijs adminiculis pōt, noluit deus christianā reli-
gionē hoc toto praesidio ēē destitutā. Declarauitque
sancta synodus ecclesiasticas ceremonias nec scriptu-
rarum testimonijs, nec mysteriorum ratione carere. Quamquam
enim non oēs peculiares ritus et ceremoniae, quae in mi-
ssae celebratione adhibentur in scripturis expresse
inueniantur, nullas tamen absque spūs sancti instinctu in
ecclesiam introductas fuisse, et tamē constanter ac
tam religiose tot seculis obseruatas affirmat, atque
illos qui sunt necessarij populo in officio cōtinēdo ipsi
ecclae hostes declarant. Qui postquam ueteres et receptas

ceremonias

ceremonias reiecerint: nouas excogitare et inducere conati sunt. Nihil igr̃ inibi tibus huiusmodi uel abrogandum est omnino uel inmutandum. quare totum missae canonem synodus asserit sanctissime esse institutum, nec quicq̃ continere qd̃ pietatem et religionem non spiret, quod si quae forte sint obscuriora loca et quae explicationis lucem desiderent, qualia p multa in scripturis reperiuntur, consultis orthodoxis p̃ribus, qui ea suis expositionibus illustrarunt, pie et catholice intelligi debent; ideo non nisi pernicioso, ac prauo consilio abrogari quidam canonem missae suadent, uel tanq̃ erroribus, mendacijs, et seductionibus scatentem missae traducunt. Praeterea religiosissime et sapienter est obseruatum, ut consecrationis verba, et maxima pars canonis tacite et submissa uoce a sacerdote recitentur. Hac .n. secreti ratione, et maiestas huius ineffabilis misterij redditur sanctior, et populus excitatur, ut maiori cum deo reuerentius et maiori cum deuotione cogitet. lingua et latina, quae in titulo crucis dni, tanq̃ quoddam diuinum instrumentum est consecrata, in ministerijs missae in ecclesia occidentali celebrandis maxime conuenit, quae cum tot gentes magna sermonis diuersitate distinctas, et frequentissime inter se communicantes breuiter spatio complectatur, uno hoc perfecto sermone qui omnibus communis est in peragendo hoc communionis sacrificio uti debuit, praesertim cum hac ratione pluribus incommodis obuiam eatur, quae ex tanta uulgatione, et tam varia translationum in misterijs fidei diuersitate nasci possent, quod si quae interesset omnibus esse nota, et veteris et noui testamenti lectiones quae in missa recitantur, ea concionatores debent saltim diebus festis populo declarare, quemadmodum in illis omnibus ecclesijs fit, quorum

ae (right margin, beside "reuerentius")

VII (right margin, beside "peragendo")

UGR Biblioteca Universitaria

Pastores officiis suis non desunt. Quantum autem vestibus,
luminaribus atque aliis externis rebus, quae in missae
cultum adhibentur, et ad eum peculiari conse-
cratione per verbum dei et orationem sanctificantur, moveri ho-
mines soleant, ut revocent animos a cogitatione rerum
prophanarum, et rem ibi sacram ac divinam agi cum re-
verentia cogitent: nemo est qui nesciat. Est enim in
his omnibus utilissima et dignissima significatio, quam qui in-
telligunt vehementer excitantur, ut in vero spiritu praesentem
adorent, et illam puritatem ac mentis elevationem, quo-
ad eius fieri possit, imitentur, quam redemptor in illa
novissima sua coena missa habuit, quae ideo simpli-
cissima fuit, et his externis signis et ornamentis
caruit, quia nec aliis externis adminiculis quibus
excitaretur ille indigebat: nec tempus quoque aut
locus, ut ea adhiberet, poscebat, ideo idem spiritus
qui ad sacrificandum eo modo christum impulit, eccle-
siam docuit decentes et pias pro temporis ratione ceremo-
nias addere.
Porro missae in quibus nulli praeter sacerdotes
celebrantes communicant, immerito ut privatae et illi-
citae traducuntur. Nam cum missa omnis, communis sacrifi-
cium sit, et a publico ministro celebretur, privata
profecto missa dici non potest, in qua pro universa christia-
na ecclesia sacrificium offertur publice. Igitur omnes missae communes
sunt et non absque maximo totius ecclesiae et multorum
membrorum eius fructu ubicunque illae fiant frequentantur.
Nec profecto excommunicationis ullam speciem
habent, cum populus, qui huiusmodi sacrificio
adstat a sacerdote salutetur, pacis osculum et bene-
dictionem recipiat, atque etiam communionem si velit acci-
pere possit. Nec vero eius usus a Magno Grego-
rio primum fuit inductus, sed longe vetustissimus
est, ut ex antiquorum patrum scriptis patere potest:
cum crebrius illis temporibus missae celebrarentur,
quam fideles in eis communicarent. Nihil est
quoque quod offendere quemquam debeat, in illis missis
quae

que pro intercessio aliquorum sanctorum, in eorum etiam memoria et honore particulari omne celebratur, Cum sit certum nec aliquam deo sacrificium in eis offerri et sanctorum commemorationem dumtaxat fieri quam et in illorum gloriam et in christi fidelium utilitatem cedere semper in dei ecclesia creditum est. n° alij quam deo

Iam vero cum controversia de aqua cum vino in hoc sacrificio miscenda sanguis de... extinda, his denuo temporibus est excitata, Declarat sancta synodus iuxta catholice ecclesie fidem et sanctorum patrum traditionem et consensum, aquam cum vino esse admiscendam, tum quia christus dominus fecisse credatur, tum quod illa fluxum nobis aque et sanguinis ex latere D.N. in cruce pendentis significet, ac ipsius et cum populo suo coniunctionem representet. &.

Canones de sacrificio misse examinandi per pres.

Primus. Si quis dixerit in missa non esse sacrificium, nec oblationem specialem, sed tantum commemorationem sacrificij in cruce peracti, aut vocari translato nomine sacrificium: at vere et proprie non esse, Anathema sit. &.

2us. Si quis dixerit missam esse tantum testamentum et promissionem remissionis peccatorum, Anathema sit. &.

3us. Si quis dixerit misse sacrificium non esse ex evangelio, nec a christo institutum: sed inventum ab hominibus, Nec illud offerre esse opus bonum, aut meritorium, imo in eo committi manifestam et multiplicem idolatriam, Anathema sit &.

4us. Si quis dixerit blasphemiam irrogari sanctissimo christi sacrificio in cruce peracto ab ijs quidem filium a sacerdotibus in missa deo offerri credunt, Anathema sit.

5us. Si quis dixerit christum pro nobis mistice in missa immolari et offerri non aliud esse quam ipsum nobis ad manducandum dari, aut illis verbis (hoc facite in meam commemorationem) non ordinasse ut apostoli et alij sacerdotes offerrent corpus et sanguinem eius, Anathema sit &.

UGR Biblioteca Universitaria

6.us Siquis dixerit canonem missae erroribus et seductionibus scatere, abrogandumque esse fugiendumque non secus ac pessimam abominationem, Anathema sit.

7.us Siquis dixerit missam nec vivis nec mortuis ut sacrificium prodesse, aut impium esse applicare eam pro peccatis, pro satisfactionibus, et aliis necessitatibus, Anathema sit.

8.us Siquis dixerit neminem pro alio sacrificium offerre posse, sicut nullus pro alio communicat et absolvit, Anathema sit.

9.us Siquis dixerit missas privatas in quibus videlicet solus sacerdos, et non alii communicant, quae diu ante gregorium magnum fuere in ecclesia, illicitas esse atque abrogandas, et cum Christi institutione pugnare, aut representare magis excommunicationem quam communionem a Christo institutam, Anathema sit.

10.us Siquis dixerit vinum necessariam materiam non esse huius sacrificii, nec aquam esse miscendam cum vino in calice, idque esse contra Christi institutionem, Anathema sit. Prima.

11.us Siquis dixerit Ecclesiae Romanae ritum, quo secreto et submissa voce verba consecrationis proferuntur, damnandum esse, missamque non nisi in lingua vulgari celebrari debere, aut impostura [?] esse certas missas certis sanctis, sicut ecclesia intendit, attribuere, Anathema sit.

12.us Siquis dixerit ceremonias, vestes, et externa signa quibus in missarum celebratione ecclesia catholica utitur, irritabula impietatis esse, magisque officia pietatis, Anathema sit.

13.us Siquis dixerit missam minus christianam esse quae cum pluribus ceremoniis celebratur, quam fuerit a Christo celebrata, Anathema sit.

Doctrina

+

Doctrina de sacramento ordinis examin-
panda per patres, nondum deffinita quia an-
teque deffiniretur fuit prorogatum concilium.

De necessitate institutionis sacramenti ordinis.
Caput primum.

De sacramento ordinis illud ante omnia sancta synodus docet, ordinem adeo necessarium in christiana religione esse, ut institui debuisse, non divina tantum revelatione cognoscamus: sed ex ipsa etiam quodammodum natura hauriamus; nam si in natura humana qui religionem aliquam coluerunt, hanc imbibisse persuasionem videntur, ut ne plures ducerent sacras actiones ab aliis tractari, quam ab iis qui illis ordinatis peculiari aliquo ritu essent dicati: quomodo nos existimavimus christum dominum summa dei sapientia nullum in ecclesia sua ordinis sacramentum reliquisse, quo et initiaret, et a reliquo populo separaret; qui sacris in ea misteriis essent praeficiendi, praesertim cum sint multa ex illis tam sublimia, ut ad ea exercenda idoneus nemo esse possit, quin divinam aliquam prae caeteris, et supernaturalem potestatem non acceperit. Necessarium igitur haud dubie fuit sacramentum ordinis in ecclesia christiana existere, in quo sub certis signis, ac ritibus, qui ad diversos ordines pro varia ipsorum ratione essent accommodati, potestas et gratia conferretur: eiusmodi sacra munera rite et inculpate exequendi. Itaque dominum, qui porrecto sanctificato pane, et calicis benedictione suis apostolis dixit (hoc facite in meam commemorationem), insuflasse etiam in illos et dixisse, legimus. (Accipite S. S. quorum remiseritis peccata remittuntur eis, et quorum retinueritis retenta sunt; atque ita potestatem illis super utrumque suum corpus et verum et misticum contulisse, scriptura quoque memorat apostolos quos dominus in coelum ascensionem missionem iam spiritus sancti ieiunantes et orantes, paulo et barnabae manus imposuisse, atque ipsos quidem Paulum et Barnabam in ordinandis et constituendis

[margin: alias signum]

[margin: post]

per ciuitates presbiteros cum ritum eē secutos, quo ritu certum est magnā virtutē et grām his qui ordinabant fuisse collatam, quare merito ab eodem apl̄o videmus quasdam vite sanctio- ris leges ministris illis qui ordinati erant fuisse pscriptas, nā et diaconos iubet eē pudicos, non bilingues, nō multo vino deditos, non turpe lu- crum sectari, denique habere misterium fidei in cons- cientia pura. / Ideo aūt sacram̄ hoc nomē acce- pit ab ordine: quod variae ecclīe functiones per gradus distinctę, distinctos ministros ā quibus exerceāt postulent, qui certum quēdā ordinē inter se fuent. Nam si in veteri Testamēto plures mi- nistroꝝ gradus ad varia templi munera cons- tituti fuerunt: nō minus profecto oportuit di- uersos et ordines eē in hoc sacrā quod in noua lege chr̄s instituit, quod ipsum ideo vnum recte est appellatum; qz oēs eius gradus ad sacro sc̄e Eucharistię cōfectionē atqz administrationē, tāqz ad vnum finem refferuntur.

Docet preterea scā hęc synodus ex veteꝝ pr̄um Traditione cōe esse huic sacrā cū baps̄mo et cōfir- matione charactrē indelebilem imprimere, p- inde minime licere semel ordinatos et si hęre- sim incidant, aut ā gradibus suis deijciant, denuo ad eosdem ordines pmoueri, si n. in veteri lege pcipiebat q quicqd dn̄o semel con- secraret, sanctum scōꝝ illi foret, multo eni obs- uādum hoc magis in ministris euāgelij, qui peculiari cōsecratiōne, et longe excellentiori qz que unqz in veteri lege extiterit, p hoc ordinis sacram̄ deo dedicāt. Et certe cum p id quędam sacerdotij chr̄i participatio fidelibus impertiat: necessum est, sicut chr̄i sacerdotium sit eternū. (ut reuera est) hoīem et cōsecrationē quę p illud fit irrecōsecrata in authoritate eē p petuam. cōstat

mande

aūt immortales aīas hoīum eē qui hoc sacrā to cōsecrāt, quare synodus hęc scā execrādū eē

tanqz

Tanq̃ impium et sacrilegũ eorum errorẽ declarat, qui affirmant sacerdotes novi testamẽti temporariã et mobilem p̃tatem p̃ populi vocationẽ accipere: eaq̃ eiusdem populi voluntate cis destituta rursus ipsos laicos effici, illos quoq̃ in crasso et gravissimo errore versari ait, qui sacramentũ ordinis cõtendunt ecclẽe catholicẽ ignotum olim fuisse, et figmẽtum eẽ ab hoĩbus excogitatũ. cũm perspicuum factum est sanctã ipsã dei ecclãm nõ nisi p̃ cõsecratos hoc sacrãmento ministros genitã, auctã et p̃pagatã eẽ, nec sine illo conservari in usq̃ hunc usq̃ diem et p̃duci potuisse, nam ut corpus sine aĩa, et mũdus hic visibilis absq̃ sole consistere nequit: sic utiq̃ nec chr̃iana ecclẽa absq̃ sacerdotio stare p̃t.

De visibili et externo ecclẽ sacerdotio cap. 2.

Qz multi hac nr̃a tempestate ignorant sc[?] ignorãtes virtute dei externum et visibile sacerdotium cũ interno et spirituali, quod oĩbus fidelibus unctionẽ sp̃us et grãm chrĩ participãtibus cõe est, cõfundunt. propterea nunc sta synodus adversus eorum sacrilegũ et execrandũ errorẽ declarat, ut in ecclĩa dei sacrificiũ externũ est, ita visibile et externum eẽ sacerdotium hoc ẽ peculiarẽ illam sacrẽ eucharistiẽ cõficiẽdẽ, offerẽdẽ, atq̃ aliis dispensãdi, nec nõ remittẽdi et retinẽdi peccata facultatẽ, atq̃ ita sane oportuit, ut qui in ecclĩa que sup̃ mõtem posita abscondi nõ p̃t, excelsiorẽ et nobiliorẽ locum acceperunt, et aliorum necessitatibus subvenire ex officio debent, noti et conspicui redderẽtur, p̃sertim illi à quibus populus et doctrinã et sacramentorum dispensatõnẽ expectare et petere debet, quare dñs in creandis sacerdotibus plures sensibiles ceremonias orõnes, impositiones manuum et unctionis adhiberi per ecclãm voluit, ut sẽsibiles, et nota cõsecrationis cõp̃hẽsibiles

UGR Biblioteca Universitaria

oẽ agnos canimus. Qui aũt unctiones huiusmodi ritũ
tanq̃ ceremoniã iudaicã insectãt, et illã inutilẽ
et contemnẽdum eẽ ꝑniciosse docent: Primũ q̃dẽ
dei ecc̃liam graui cõtumelia afficiunt, quę tam
multis seculis hanc unctionẽ religiosse ꝓbauit,
imo in ipsum deum blasphemi sunt, cuius sp̃u ea
erudit̃ ac regit̃. Deinde parum attendisse ui-
dent̃ unctionis ritum utilissimã habere significatio-
nẽ, aptissime .n. unctionẽ eam spiritalem repre-
sentat, quã sacerdotes ꝑ ordinationẽ à chr̃o dñ̃o
trahentes, participes quodam m̃ fiunt regię ꝑte-
statis et sacerdotij eius, quatenus ad regendos et do-
cendos populos, atq̃ ad offerẽda ꝓ eis sacrificia
idonei reddunt̃, atq̃ ita quidem diuini chr̃i un-
guẽtum ꝑ ipsos sacerdotes quasi per barbam Aarõ
in reliquos fideles tanq̃ in orã uestimẽti descẽdit.
Nec mouere debet q̃ chr̃us inmortalis sit sacerdos
ad interpellandum ꝓ nobis semꝑ uiuens, ut n̄
ipse rex inmortalis unus ac summus mundi iu-
dex, unicus et solus magr̃, nec tñ aut reges, aut
iudices aut externos doctores tollit: ita nec sacer-
dotes qui dei ministri presbiteri et dispensatores
misterior̃ dei in nouo testamẽto appellantur, cum
abrogare cogitandum est: certe si dñ̃s ipse cum
adhuc interris ageret, appostolos baptizare, mor-
bos curare, atq̃ alia huiusmodi officia suo nõe
gerere uoluit, dubitandum nõ est, quin nunc ille
in cęlis residens et summus ac ęternus nr̃ sacer-
dos ex n̄ris uellit et à sacerdotibus chr̃ianis, quos
ministros suos et suor̃ misterior̃ dispensatores
eẽ iussit, hostiã sui ꝓciosi corporis et sanguinis
sanctissimę Trinitati suo nõe quotidie offerri. //
Porro oẽs Baptismo initiatos sacerdotes constitue-
re, illis q̃ parẽ ꝑtatem in Eucharistia cõficienda
et peccatis remitendis tribuere, quid aliud est
q̃ sacris t̃tis que quosdam selectos et à populo
distinctos ad sacrũ ministeriũ ꝓmouẽdos aut ꝓ-
motos eẽ docent, manifeste contradicere? ille q̃
chr̃i sacerdotiũ nõ paucis ut olim, sed oĩbus indiffe-
renter, ꝓmiscue cõcessum reddere: nec nisi fudra

in multis

UGR Biblioteca Universitaria

in multis qui illud per se nunquam exercere posset
constituere: maxime quod per hanc inequalitate in
Ecclia confusione inducere: que profecto cum
spum q ex deo est, acceperit, ut agnoscat que sibi
a deo donata sunt, hanc dignitate oibus filijs
suis p christum ee comunicatam numquam intelle-
xit, Agnoscat vero oibus christianis, qui fide p di-
lectione operantem acceperunt ac retinent sacer-
dotium et regnum spiritale, ac spuales viuen-
tes hostias offerendi, acceptabiles deo p Iesum christum
competere, ut iure ac merito a principe aplorum sa-
cerdotiu regale, et a dilecto discipulo reges et sa-
cerdotes nuncupentur, sic mo uero in errore illi ver-
sant qui sacerdotibus euangelice legis nulla
pmittunt oblatione, sed ita eos ad unicu concio-
nandi officiu abstringunt, ut negent sacerdotes
eos ee qui euangeliu populo non anunciant. At
longe alr apostolus paulus nos docet, qui munus
sacerdotij in offerendis donis et sacrificijs p suis
et populi peccatis precipue constituit, nulla p dica-
tionis mentione facta. Quare no oes sacerdotes pre-
dicatione uti solitos esse et in illa primitiua ecclia, qu
tanta erat ministrorum penuria ex alio eius de apos-
toli loco colligi posse videt, Nam cum ille Timo-
teo scribens, presbiteros qui bene presunt duplici
honore dignos ee docuisset, addidit. Maxime
qui laborant in verbo et doctrina, insinuans utique
hac sermonis restrictione no oes presbiteros qui bene
presunt predicationi verbi incumbere: cuius fa-
cultate ad ordine presbiteratus p se no spectare:
ac quo nobis sunt apli dni, q prius hanc predicandi
facultatem acceperunt, qz sacerdotes ab eo fuissent crea-
ti, Et certe cum constet varia ee dona dei, multos qz
sacerdotes inueniri, qui et si donu verbi assecuti
no sint, in solicitudine tn diligentissime presunt: alios
qui impulssi a dni spu ab hominum consuetudine se
abducunt, et secretioris vite ronem eligunt: in qua
et si alijs verbum dni no predicent, puritate tn
mentis et corporis tueri, contemplationi vacare, sacri-
ficia et orones offerre comodissime quotidie possint,
absurdissimu profecto eet hos a sacerdotum numero
excludere quod munus concionandi no obeant. Et

Sed hoc cum doceat sancta synodus negare non vult dei prædicandi ministerium ad episcopos et alios sacerdotes qui ecclesiis ut pastores præficiuntur maxime pertinere. Novit enim apostolum docuisse episcopum talem doctorem esse oportere ut potens sit in doctrina sana exhortari. Et eos qui contradicunt arguere novit ab episcopis talibus pastoribus legem domini ut olim a sacerdotibus requirendam iuxta malachiæ sententiam. verum nunc hoc solum data fuit hanc prædicandi facultatem non ordinis, sed iurisdictionis esse, posse quam illam ex ordinatis detrahi. Et non ordinatis ab episcopo conferri. Proinde vanissimum esse commentum eorum qui in ea universam vim sacerdotii constituerunt.

De Ecclesiastica hierarchia, et episcopi ac presbyteri differentia, caput 3m.

Cum in visibili hoc mundo nihil sit quod authoris eius sapientiam æque commendet, in his quæ omnium spectantium oculos moveat et delectet, nihil denique quod ipsius statum magis stabilem ac firmum reddat quam ordo tot dissimilium et diversarum rerum, quæ tam aptis et accommodatis locis in eo collocatæ sunt, ut supremæ mediæ, atque infimæ consentire inter se et maximam convenientiam habere videantur: cum præclaram esse hanc per eximiam ordinis pulchritudinem, idem author naturæ deus in angelicis spiritibus posuerit, quos dispares donis, et distinctos naturæ perfectione creavit. vehementer profecto in christi sapientiam contumeliosi sunt: qui omnem ex eius ecclesia hierarchiam tollentes, ac summam eorum confusionem omnium inducentes, nullos in ea asserunt varios et distinctos personarum ordines esse, nullos in ministeriis gradus, nullam superiorum et inferiorum (quantum quidem ad spiritualem, et æternam potestatem attinet) diversitatem. Sed blasphemum hunc errorem abunde apostolus confutat apertissime aliquot in locis indicans, hierarchicum ordinem, et ecclesiasticorum officiorum discrimen divinitus institutum esse, in epistola enim ad ephesios de christo domino loquens, Et ipse dedit, inquit, quosdam quidem apostolos, quosdam autem prophetas, alios vero evangelistas, alios autem pastores et doctores ad consummationem sanctorum in opus

ministerii

ministerij in ędificatione corporis chri, ad corin-
thios aut scribens, postquam eandem officiorum diuer-
sitatem enumerauit, dilucide demonstrat non omnibus
omnia ministeria in ecclesia esse commissa, subdens, Num-
quid omnes apostoli? numquid omnes prophetę?
Sancta aut Synodus tollere volens omnem perturba-
tionem ex doctrina de spulcherrimo visibilis ecclesię
ordine hoc primum declarat, debitam a christianis
reuerentiam debere tam visibilem et insignem formam
illius hierarchię esse, quam christus dominus in sua ecclesia
constituit, et tam aptam omnium partium eius composi-
tionem, ut nulla ullius humanę politię species nec
excogitari queat pulchrior et conuenientior possit.
Hanc Denim nouam hierusalem de cęlo descendentem
merito appellari posse, quam per Antiquam hierusalem
idest veteris ecclesię ordinatissimam politiam adum-
bratam, ad cęlestis hierusalem formam et exemplar
creata fuerit. Nam ut illa sub uno supremo rec-
tore varios et diuersos ministrantium ordines continet: ita
visibilis christi ecclesia summi ipsius vicarium pro uno et
supremo capite in terris habet. Cuius dispensatione
sic reliquis omnibus membris officia ecclesiasticę hierar-
chię distribuuntur, ut suis quoque in ordinibus et sta-
tionibus collocata munera sua, in totius ecclesię uti-
litatem cum maxima pace et unione exequantur.
In qua unione quandiu ipsa per supremum unum pastorem
ac ducem, tanquam castrorum acies ordinata continebitur,
adeo erit fortis ac terribilis, ut ne portę quidem
inferi aduersus eam possint pręualere.
Docet deinde sancta synodus illos non esse audiendos qui
dicunt episcopos iure diuino constitutos non esse, cum
ex euangeliis satis manifeste constet christum dominum
apostolos (in quorum locum episcopi subrogati sunt) pręcipue
euocasse, eosque ad apostolatus gradum promouisse.
Nec illud in cogitationem nostram venire debet quod
hic tam necessarius et eminens gradus in ecclesiam huma-
na institutione introductus fuerit, quod esset diui-
nam prouidentiam tanquam in nobilioribus deficientem
suggillare, pace quoque ecclesię summopere perturbanti
nihil inter episcopos et presbiteros interesse arbitrant,
existimantes eadem omnino munera iure diuino

illis esse permissa, quorum errorem explosus fuit iam pri-
dem et damnatus est in Ecclesia, et si nomina
presbiteri et episcopi non umquam apud apostolum indiffe-
renter accipiantur, semper tamen eminentes quasdam
functiones non ad presbiteros, sed ad solos spec-
tasse episcopos, in quibus omnes ordines sunt et sacer-
dotii plenitudo, ad solos enim episcopos administra-
tionem sacrorum ordinis et confirmationis consecra-
tionem sancti chrismatis et olei altarium, item et
ecclesiarum benedictionem semper pertinuisse, numquam
ad simplices sacerdotes, quorum temeritas et vanus
conatus esset si haec munera obeunda aggrede-
rentur. Quod si absque contradictione quod minus est
a maiori benedicitur, sacerdos autem benedictionem
consecrationis ab episcopo accipit, non autem e converso,
colligitur haud obscure presbiterum divino iu-
re episcopo esse inferiorem, atque hoc quidem discrimen
insinuatum nobis in veteri testamento fuit,
in quo dominus Aaronem in summum sacerdotem, qua-
si in eum consecravit, filios autem eius per ipsum
variis ceremoniis adhibitis diversis functionibus,
tamquam minores sacerdotes, vel inferiores alios
levitas dedicavit. Verum illud postea redemp-
tor noster expressit et manifestavit dum multis
documentis ostendit se non eodem numero et loco
septuaginta duos discipulos, ac duodecim
apostolos habuisse, sed hos quos episcopi referrent
officio et dignitate illis pretulisse: quorum par-
tes simplices sacerdotes in consilium et adiuto-
rium episcoporum electi nunc sustinent. Quid enim est
presbiterium, ut gloriosus martir Ignatius
scripsisset, nisi institutio sancta consiliarii episcopi.
Postremo insigniter desipiunt, et dei regulas
confundunt, qui eligendi episcopos et reliquos ecclesiae
ministros potestatem ad magistratus seculares
suffragante populi voluntate transferunt:
quasi illis haec authoritas divino iure competat.

[illegible] seu intellexit

Nam

Nam quod ad cōsecratione et ordinatione
attinet, perspicuum ex scripturis et ipsa cō-
stanti traditione euadit: illam ad solos ap(osto)los
et ep(iscop)os rite ordinatos [pertinere], illudq(ue) euidenti argum(en)to
est q(uod) pastores et presbiteri, qui p(er) eos manus im-
positione ac promotione acceperunt ep(iscop)i à sp(irit)u
sancto cōstituti appellant(ur). Vnde Paulus ad
Ephesinę ecc(lesi)ę presbiteros cōgregatos, atten-
dite, inquit uobis et vniuerso gregi, in quo uos
posuit sp(iritu)s s(anc)tus ep(iscop)os regere Ecc(lesi)am dei. ¶
Quod uero ad uocatione et nominatione ecc(lesi)ę
ministrorum attinet, nō est illa diuino iure ma-
gistratuum, aut laicorum quorumcumq(ue), quos eli-
gendi authoritate multis in cōcilijs priuatos
inuenimus, cum hęc diuina p(otes)tas ad eos potiss(imum)
diuina institutione spectare videat(ur), quorum est
ecc(lesi)am dei regere ac pascere, nempe ep(iscop)os emi-
nenter uero ad Petrum eius q(ue) successores, cui
vniuersę ecc(lesi)ę cura est à d(omi)no demādata, nō
est tamen negādum olim in creatione pastorum ple-
bem cōuocari solitā, tum [ut] o(mn)es fidei et moribus
eorum qui erant p(ro)mouendi testimoniū suis suffra-
gijs impertirent, tum ut ei magis electione
acquiescerent libentius et reuerētius obseque-
rent(ur), uerum hęc nō ostendunt authoritatē
nominandi pastores ad regēdas ecc(lesi)as ipsis lai-
cis à d(omi)no [co]mmissam ~~cōmuni~~ esse. ¶ [aut cōmissā]

Hęc sunt quę de sacro s(an)c(t)o missę sacrificio
et [de] ordinis sacra[men]to, s(anc)ta synodus tenēda
proponit, inq(ue) eris quę p(rae)dictis addenda
fore nec(essari)o videbantur, ad orthodoxos priorum
scripta, qui his de rebus fusius disseruerūt,
pium et fidelem lectorē transmittens cōtra
vero vniuersalis Ecc(lesi)ę dogmata peruersā
sentientes et docentes, iuxta hos qui deinde
sequunt(ur) canones p(er)petuo Anathematizat et
damnat. ¶

UGR Biblioteca Universitaria

Canones de sacrã^to ordinis examinãdi p thẽos.

Primus. Siquis dixerit ordinẽ nõ ẽe vere et proprie sacra^tũ à chro dño institutum: sed tm ritũ quẽdam eligẽdi ministros verbi et sacra^torũ, aut figmẽtum ẽe humanũ qui ordo sit sacra^tum. Anath^a. sit.

2. Siquis dixerit ordinẽ nõ ẽe unum sacrãm, aut infimos et medios ordines uelut gradus quosdã nõ tendere in sacerdotium. Anathema sit.

3. Siquis dixerit nullam ẽe ecclesiasticã hierarchiã aut oẽs christianos ex equo ẽe sacerdotes, seu ad usum et executionẽ ordinũ opus ẽe vocationem magistratus secularis, uel cõsẽsu populi, Anath^a sit.

4. Siquis dixerit ordinationes ab epis factas sine plebis cõsẽsu irritas ẽe, aut eum qui semel est sacerdos laicum rursus fieri posse, Anathema sit.

5. Siquis dixerit in nouo Testamẽto nõ ẽe sacerdotiũ visibile et externum, nec ptatem spualem consecrãdi, offerendi, et a peccatis absoluẽdi, sed officium tm et ministerium predicandi Euãgelium, aut eos qui nõ predicant prorsus nõ ẽe sacerdotes, Anathema sit.

6. Siquis dixerit unctionẽ nõ requiri in sacra^ti ordinis traditione, imo ẽe pnitiosam et cõtemnẽdam, similr et oẽs alias ceremonias, Anathema sit.

7. Siquis dixerit p sacra^m ordinis nõ cõferri spũm sanctum, ac pinde epm cum ordinat frustra dicere, accipite spũm sctũ, Anathema sit.

8. Siquis dixerit epõs non ẽe vere diuino institutos: nec presbiteris superiores: aut nõ habere ius ordinãdi, uel id ẽt presbiteris cõpetere, Anathema sit. 6.

sequunt^r

Sequuntur nomina Patrum qui affuerunt in concilio Tridentino sub Iulio pp. Tertio.

Rmus et illmus D. Marcellus tituli sti Marcelli s. R. E. cardinalis Crecentius legatus concilij, et Primus presidens. — Romanus.

R. D. sebastianus pequinus Archiepis sipontinus. secundus Presidens. — Rezanus.

R. D. Aloysius lipomanus epis Veronensis secundus presidens. — venetus.

Rmus et illmus D. christophorus Madrutius tituli sti cesarei in palatio s. R. E. cardlis et princeps epis et Tridentinus. — germanus.

Electores et principes sacri Rom. imp.

R. D. sebastianus ab Heusenstein Archiepis Maguntinus. — germanus.

R. D. Ioanes comes ab Isemburch, Archiepiscopus Treuerensis. — germanus

R. D. Adolphus scaumburg. Archiepiscopus coloniensis. — germanus.

Oratores imperatoris.

Ill. D. Hugo comes á monsfort et Rotenfels, orator imperij. — germanus

Ill. D. franciscus á Toleto Prior monast. roconaellen. — hispanus.

R. D. guillelmus á pedauia Archidiacono campinie orator flandrie. — flandrus.

Oratores Regis Romanorum.

R. D. Paulus de gregorianis epis zagabrien. — vngarus.

R. D. federicus Nausea epis vienen. obijt Tridenti. — germanus.

UGR Biblioteca Universitaria

Oratores Regis lusitanie

Iacobus siluius hispanus. hispanus.

Iacobus goueanus hispanus. hispanus.

(obijt paduae post prorogatum concilium..) Ioanes paez hispanus. hispanus.

Archiepiscopi.

R.D. saluator alipus Archiepus Turritanus. Sardus.

R.D. ludouicus chieregatus Archiepus Antibaren. italus.

R.D. carolus de alagon Archiepus Arboren. sardus.

R.D. olaus magnus Archiepus vpsalen. gottus.

R.D. Petrus de Aragonia Archiepus panormitanus. siculus.

R.D. Petrus guerrerus Archiepus granaten. hispanus.

R.D. Baltasar de heredia Archiepus calaritanus. hispanus.

Episcopi.

R.D. Thomas campegius epus felten. italus.

R.D. gutierrez de carauajal epus placentinus. hispanus.

R.D. gaspar borga epus segobricen. hispanus.

R.D. corialus Martiranus epus Sti Marci. Neapolitanus.

R.D. Ioanes baptista cāpegius epus Maioricen. italus.

R.D. pelegrus cibo epus gallipolitanus. italus.

R.D. hieronimus Meijsing epus chienen. germanus.

R.D. Petrus franciscus ferrer epus bonellen. italus.

R.D Nicolaus maria epus catanzarensis Neapolitanus.

R.D. Berardus Bonioanes epus camariren. Romanus.

R.D. Antonius aquila epus zamoren. hispanus.

R.D. Ioanes fonseca epus castellimaris. hispanus.

R.D. stephanus de Almeyda epus cartaginen. hispanus.

R.D. Ioanes salazar epus lancianen. hispanus.

R.D. petrus vaguer Epus algeren. hispanus.

R.D. frater baltasar vaccetuanus epus Misien. germanus.

R.D. Iulius pflug. epus Nauburgen. germanus.

R.D. Hieronimus de bononia epus siracusanus. siculus

R.D. Ricardus Pateus epus vigornien. Anglus

R.D. Erasmus à lim purch. epus Argentinen. germanus.

R.D.

R. D. fran^cus^ de venavides ep̃s Mindonien. hispanus.
R. D. cornelius de mussis ep̃s Bitontinus. italus.
R. D. Iacobus Iacomellus ep̃s belli castren. Romanus.
R. D. fran^cus^ manrrique ep̃s Aurien. hispanus.
R. D. Aluarus de la quadra ep̃s venusinus. Neapolitang
R. D. fran^cus^ a nauarra ep̃s pacen. hispanus.
R. D. Ioanes tubinus ep̃s constantien. hispanus.
R. D. ferdinandus loazius ep̃s illerden. hispanus.
R. D. Iulius contarenus ep̃s Bellunen. italus.
R. D. Petrus augustinus ep̃s oscen. hispanus.
R. D. Iacobus Naclanthus ep̃s clodien. italus.
R. D. georgius flacus ep̃s salonen. germanus.
R. D. Ioanes Bernardus diaz ep̃s calaguritang. hispanus.
R. D. Michael pugius ep̃s Elnen. hispanus.
R. D. georgius vuicher ep̃s Tacualien. germanus.
R. D. Michael Turrianus ep̃s ctomescraden. italus.
R. D. octauianus prepomus ep̃s Monopolitang. siculus.
R. D. Ioanes fernandez Temiño ep̃s legionen. hispanus.
R. D. chrõphorus rojas ep̃s ouiten. hispanus.
R. D. Ioanes de Sto̅ Amilano ep̃s Tuden. hispanus.
R. D. Ioanes Merlas ep̃s Algaraeriorg. lusitanus.
R. D. Antonius codina ep̃s lacoren. hispanus.
R. D. Martinus ayala ep̃s guadexien. hispanus.
R. D. Petrus Acuña et auellaneda ep̃s Astoricen. hispang.
R. D. Nicolaus Psaulme ep̃s verdunen. lotoringus.
R. D. chrõphorus Metzlr ep̃s constantien. germanus.
R. D. Tomas de Palatinis ep̃s curien. Sguicarus.
R. D. fran^cus^ salazar ep̃s Salaminen. hispanus.
R. D. vincentius de Leone ep̃s Bossen. siculus.
R. D. Angelus bragadinus ep̃s vicentinus. italus.
R. D. Egidius foscararius ep̃s Mutinen. italus.
R. D. gerardus Rambaldus ep̃s ciuitaten. italus.
R. D. Aluarus Moscosus ep̃s Pampilonen. hispanus.
R. D. gaspar çuniga et auellaneda ep̃s segouien. hispanus.

R. D. Petrus ponzius epūs ciuitaten. hispanus.
critus R. D. Ioanes ~~Ruidt~~ epūs iconen. germanus.
R. D. Achiles de grassis epūs de monte flascon. italus.

Abbates.

R. P. gerardus Hamericurt abbas sti Berthini. flandrus.
R. P. Marcus de Brixia abbas sti vitalis de Ravena ordinis sti Benedicti. italus.
R. P. Eusebius de Parma abbas sanctae Mariae gratiarum eiusdem ordinis. italus.

generales ordinum.

R. P. francus Romeus gnālis ordinis pdicatorum italus.
R. P. chrōphorus Patauinus gnālis ordinis sti augustini italus.
R. P. Iulius Magnanus gnālis ordinis conuentualis sancti francisci. italus.

oratores Marchionis Brandeburgen.

Chrōphorus de Straseu vtriusq iuris doctor germanus.
Ioanes Hofmanus eius secretarius. germanus.

Missi ab epō leodiensi.

girardus de Rosbech. decanus. flandrus.
frater gregorius siluius ordinis pdicatorum. flandrus.

officiales concilij.

Angelus Masarelus secretarius concilij. italus.
Ioanes baptista cadellus promotor cōcilij italus.
Ludouicus firmanus Magr ceremoniarum italus.

sequuntur

Sequuntur nõia Doctorum qui affuerunt in concilio Tridentino, sub Iulio Papa Tertio.

Missi á Summo Pontifice.

Jacobus Lainez ordinis congregationis iesu. hispanus.
Alphonsus Salmeron eiusdem ordinis, Ambo clerici. hispanus.

Missi ab imperatore

Petrus maluenda. hispanus.
Joanes Arze. hispanus.
clemens garcessius, obijt Tridenti. hispanus.
fr. Melchior cano ordinis Predicatorum. hispanus.
fr. Bartholomeus demirãda eiusdem ordinis. hispanus.
fr. Alphonsus decastro ordinis minorum. hispanus.
fr. Joa. de ortega eiusdem ordinis, obijt Trident. hispanus.
fr. Ioa. regla ordinis Sti. hieronimi. hispanus.

Doctores lobanienses missi á Regina Maria.

Ruardus Tapart ab anchusia, decanus et cãcellarius lobanien. flãdrus
Ioanes leonardi ab hasselt. flãdrus
Ioanes Tonius. flãdrus
ludouicus vanastem á Tilete. flandrus
Vismarus bernatz Doctor in utr. iu. louanien.
fr. Ioanes galteri ordinis pdicat. Regẽs louanie. flandrus.
Ioanes Machusius ord. minorum Electus Bruxelen. flandrus
fr. Rugerius tuuenis ord. Sti. aug. quinualis colonie germanus
Alexander candidus ordinis carmelitarum germanus

obijt Tridẽti, sepultus est die epiphanie 1552. in ecclia Ste. marie +

Magistri et doctores qui venerunt cum prelatis, et qui missi sunt ab eis q Trid. nõ venerũt.

Martinus olaueus missus á card.le augusta hispanus.
Ioanes groperus cum Archiepõ colonien. germanus
Ioanes delphius cum Archiepõ treueren. germanus

Martinus malo cum epo oueten.	hispanus.
Iacobus ferrus cum epo segobricen.	hispanus.
fran.cus de Toro cum Archiepo granaten.	hispanus.
Melchior a voz mediano cum epo pacen.	hispanus.
petrus frago cum eodem.	hispanus.
fran.cus de heredia missus ab epo tirasonen.	hispanus.
Joanes cauallos cum epo Aurien.	hispanus.
Antonius de porras cum epo placentino.	hispanus.
ferdinadus duarte cum epo segobricen.	hispanus.

fr Ambrosius pelargus ord. pdic. cu Arch. Treueren. germanus
fr Reginaldus castellonus eiusdem ord. prior Sti laurentij Trid. italus.
fr ludouicus de catania eiusdem ord. cu Arch. Panormitano. siculus.
fr Bernardinus a colorete eiusdem ord. cum epo ceneden. italus.
fr didacus chaues eiusdem ordinis.	hispanus.
fr desiderius anguisnus eiusdem ordinis.	italus.
fr sigismadus de ruia ord. couet. Sti fran. cu car.lis Trid. italus.
fr alphonsus contreras ordinis minorum.	hispanus.
fr Antonius de ulloa eiusdem ord.	hispanus.
fr fran.cus de Traui ord. Sti Aug. cum suo gnali.	italus.
fr Marianus voca eiusdem ord. prior Sti Marci Trid.	italus.
fr adeo datus eiusdem ord. cum Arch. Panormitano.	italus.
fr euerardus billichus ord. carmelitarum prouin-
tialis inferioris germaniae cum Arch. colonien.	germanus.
fr desiderius de Sto martino eiusdem ord. cum epo Bossen. siculus.
fr fran.cus de villalua ord. Sti hieronimi cu Arch. granaten. hispanus.
fr Johanes ~~paulus~~ antonius et magr ordinis S. fran.ci conuentualium lector
veronien. italus

oro

Oró facta ab oratore Regis francorum coram
sacri imperij ordinibus die iij Junij 1552.

Neminem vrum. Potentiss. et illustriss.
et Ampliss. principes, aliiq. S. R. imperij or-
dines, ignorare arbitror, tantam multo ante q̃
francorum nomen innotuisset inter gallos et ger-
manos morum et vitae similitudinem, atq.
ex eo amicitiam intercessisse, ut Romani ma-
iores vros germanos idest fres gallorum appella-
uerint. Postq. uero franci sedes suas in gallia
fixerunt commune vtraq. gens imperium et
eosdem principes habuit, Translato demum
Carolj qdam rerum vicissitudo in germanos
imperij noie saxonici imperatores et quicūq.
eis ex antiqua illa stirpe germanorum successe-
runt, qui et genus suum a francorum regibus
ducebant, et acceptam illis imperij dignita-
tem referebant, in hoc vero prestantissimi
illi heroes in primis elaborauerunt, atque
ad m(od)um sanguinis necessitudine, ita per- ad modum
petue pacis et amicitie vinculo germania
gallie coniungeretur, queq. res a nãli et inge-
nito utriq. genti amore mutuo profecta ita
utilitate et rerum successu coaluit, ut phili-
pus augustus francorum Rex fedus illud anti-
quum, quod pre nimia vetustate exoleuerat,
litteris aureis prescribi, et in sanctiori era-
rio maxima cum ceremonia reponi iusse-
rit, atq. id certe merito cum tanta felici-
tate conspirantibus et consentientibus har-
duarum nationum studiis vtriusq. res flo-
ruerint, ut Hungaria, Polonia, Bohemia,

pro sua adoratione Regni francorum

Dania, ipsa denique Italia, atque omnes circum-
iacentes provinciae ab imperio leges accipere
cogerentur, francorum autem reges, qui vero pie-
tatis studio incensi ubicumque Sarracenorum
aut Turcarum arma concrepuerant, eo statim
cum maximis exercitibus contendebant, tam
bene et fortiter eodem tempore rem gesserant, ut
hierosolimitanum et Antiochenum imperium
in Asia, in Europa constantinopolitanum, et
in africa Tunense, et quaeque carthaginensium
ditionis fuerant, fidei nostrae hostibus erepta,
sibi et familijs suis vindicarent, sequuti
sunt eos nostri, et inutiles imperatores, quos
ut avaritia et sordes a gallis paulatim dis-
iunxerunt, ita eorum socordia adeo multa reip.
christianae vulnera inflicta sunt, ut ab eorum
commemoratione animus abhorreat. Decessores
degeneres illos et nihil minus quam germanos
imperatores hacsburgensis familiae insigni
virtute principes, sub quorum imperio, veluti
ex diuturno morbo recreari germania et ca-
put efferre coepit, eorum autem quam propensa ad
conservandam cum gallis amicitiam volun-
tas fuerit caroli quarti pater satis ostendit,
qui pro illorum rege fortiter pugnans occubuit,
austriaci, atque in his Albertus primus maxi-
me nec minis a Pontificibus Rom. nec pre-
cibus aut premijs compelli potuerunt, ut
galliam bello lacesserent. Quae omnia ideo a me
commemorata sunt, ut Potentiss. et illustrissimi
Principis caroli quinti caesaris ministros,
qui non dissensiones solum et odia inter
has duas praestantiss. nationes quaesiverunt,

Sed

Sed artibus ẽt suis et calliditate perfece-
runt, ut in data causa Rex fran^cus^. opt.
et excellent.^s Princeps hostis iudicaret,
ut eos inq̃ cum id egerint cum utriq; genti
male, et Reip. christianę inutile consuluisset,
tum multas fidelis ex aliorũ incomodis
cõmoda illos sua cõparare voluisse intel-
ligatis, nam integra et incorrupta ma-
nente inter has duas nationes amicitia,
q̃ difficile illis fecerit labefactata libertate
vel regnum illud suum, aut tirannidem
potius in germania stabilire, vel etiā
uno cadaveri clarissime põt principi q̃ ipsi
fendentes et inuiti, Armorũ tñ gallicorũ metu
aliquid se de introducto ab hispanis iugo re-
missuros pollicerant, igr̃ pace ã Turca non
precibus tñ, sed tributo et Emendicata,
factiones primum in germania, nunc re-
ligionis, nunc obedientię prętextu excitave-
runt, Bellum deinde germanorũ viribus
et copijs contra germanos gesserunt, captiuis
duobus Principibus saxonę et hesso, quo
iure ipsi viderint, oẽs quorũ nomen modo
inter prestantes auditum eẽt fortunis ever-
terunt, imperate sunt principibus et ciui-
tatibus ingentes pecunię, Presedia hispanorũ
imposita, nuda õi apparatu bellico armamẽ-
taria, mutati magistratus, societates su-
blate, mille exactionum noīa excogitata,
patefacta fiscali rīs oīa oium via grassandi
iua, sigillum imperij, iudicia camerę, su-
fragiorũ ius et libertas in cõuẽtibus, oīa unius

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA DE GRANADA

UGR Biblioteca Universitaria

Alcabatensis arbitrio, ne dicã libidini p̃-
missa, excarnificata, qui apud externos
principes aliqđ seruiendo egestati suę pre-
sidium quęrebant. Proscripti predantes ali-
quot viri, et publicé denunciatum magno
auri pondere compensata repensum iri,
quomodocunq; eis necé adferret aliquis,
abducti ad seruitudinem, á cõplexu paren-
tum liberi, cedes impune facte, direpte
domus, spoliata Templa, diruté ciuitates,
deformata, et ut tempori conuenire uisum
est, de certa religione, usq; unum denique ad
Ambagibus actum, ut permixtis et cõfusis
imperij legibus, caedo, et uarijs Pollicitatio-
nibus inducto Serenissi. et potentiss. rege
Romanorum, compulsis metu sacri impe-
rij Electoribus, princeps tandem hispaniar
cęsar designaretur. cui nõ per deos immor-
tales, nisi plane stupido et excordi, non
exoptanda fuit mors in tantis miserijs, aut
quem nisi natura ferum et inmanitate
barbarum hec non cõmouerent? et mira-
mur repertos eẽ principes, atq; in ijs illu-
strissimũ et fortiss. ducem Mauritium, qui uel uite
periculo, pr̃ię suę libertatem vindicare
voluerint. Cum ij ergo viribus se cęsari
impares fore et cęsarianis cernerent, ad
Henrici secundi francorum regis christianissimi
opem et auxilium confugerant, ipse autem
obliterata olim iniuriarum memoria, non
auxilium modo eis, sed ipsum se eĩs, facul-
tates suas, et oĩa denique quę haberet in
p̄tate et benignissime obtulit et prestitit

cõstantissimé

Constantissime. factum est inter eius Ma^tem
Et principes foedus, in quo hoc diserte cautū
est ut eis cum hoste neq; pacem, neq; indu=
cias sine expresso regis cōsensu pacisciliceat.
Abeo foedere descedere cum ill^mus dux Mau=
ritius, neq; uelit, neq; possit, et tñ cum pa=
triæ suæ Tranquillitati et otio cōsulere Poten=
tiss. et serenis. Romanoꝝ regis precibus ob=
sequi cupiat, tñs nuper à christianiss. rege
petijt, ut quæ Ma^tis suæ de pace eēt sentē
hic per me legatum suum Patefaceret.
Quo et si nescio quomodo haud satis mag=
nam, et magnitudinis bñficij, et digni=
tatis suæ rationē haberi rex christianiss. uidet,
Et cōsentaneum fuisse iudicat, ut coram
eo non hic de re ad ipsius Ma^tem ptinēte
ageretur, fecit tñ q ab eo postulatum est
nō grauate. Quippe qui publicam utilita=
tem rebus oibus anteponat, Et ill^mo Duci
Mauritio foederato et amico chariss. nihil
denegare uelit, si igr Sancta non uerbis,
quæ parum prodesse toties comperimus,
sed re ipsa, hæc quæ supra alligi imperij
vulnera, datamq; eē operam ne postthac ma=
iore oium malo recrudescant, uiderit, si
principes captiui (ijs tñ quæ in foedere com=
prehensæ sunt conditionibus) dimittāt
si et coiter antiqua galliæ cum imperio fe=
dera, et singulatim recentia cum princi=
pibus cōfirmentur, et prouideat ut ea inuio=
lata ppetuo remaneant, non solum Paci
eam potentibus imperij ordinibus libētissime

UGR Biblioteca Universitaria

consensurus erat, sed maximas e͞e deo opt.
maximo gr͞as acturus, q͞ hęc ope et cõsilio suo
acciderint, Quod ad priuatas multorũ rerũ,
quas cęsar per vim occupat, controuersias
attinet, hoc vnum Respondet cęsarem ei nu-
lla iusta de causa bellum intulisse, equum q͞
e͞e propterea, ut á quo iniuria profecta est,
ab eo conditiones proponant, quibus et ea
ipsa iniuria, et quod interim acceptum est
in bello detrimenti sarciri possit. In quo tñ
ipsius M^tas et si virium suarũ sibi conscia,
et de belli euentu nihil dubitans sit, ita se
geret q͞ publicę quieti et ocio Priuata cõmoda
post habuisse, et cum o͞ibus qui hic adsunt
imperij ordinibus, Tum Illmo duci Mauritio
maxime gratificatum e͞e o͞es intelligant. &.

Hęc proposita sunt á nobis no͞ie
Regis christianiss. R^mis et Ill^mis
sacri imperij ordinibus et princi-
cipibus presentibus, Et absentium
legatis die .iij. Junij. 1552.

Ioanes fraxinus Ep͞s Baionen.

Vir

Epistola eius de moratoris, cancellario R^mi Dni Archiepiscopi Moguntini.

Vir clarissime Puto me heri Amice sincere et ut christianum hominem decet, eiusque dignitatis in qua sum dei et regis christianiss. beneficio collatus, Tibi fontes horum Tumultuum ostendisse, ex quibus remediis sanari possent que homines imperiti aut maleuoli efferant, nolim in vulgus, res ipsa ostendit nos tot laboribus, periculis, et impensis hoc vnum quesiuisse, ut constituta libertate germanie et renouata ueteri amicitia cum illustriss. imperii ordinibus, securo post hec de rebus ad vniuersum christianum orbem pertinentibus deliberaremus. quorum successum hactenus inexplebilis hostium meorum ambitio impediuit. Deum opt. Max. precor ut eo consilia vra dirigat, neque uos tam cecos esse patiat, ut hoc incendium ruina restringuatis. quod ad me attinet, si hic eam quam merito sperabam vrae et uoluntates mee rationem haberi uidissem, non pretermisissem ea omnia in medium proferre, que salutaria esse tam bene forsan quam quis quam alius, harum rerum usu didici. Sed cum id agi videam, ut non solum non falsis Rumoribus homines quidam in odium adducant, sed sicarios et submittant, qui nos uel in ipsis hostium meorum penetralibus iugulent, saluti meae qua ratione possum consulam. Tibi tui aliisque omnibus qui hic sunt cogitandum relinquo, si quid mihi sine communi omnium germanorum perfidie nota accidere possit. Vale.

Tuus Ioa. Frax. eps Baionen.

clariss. uiro R^mi dni Archiepi moguntini cancellario.

3 90

Copia lrãz philippi Melan. ex germanico in latinum versaz.

Ad Electorem Saxonie Ducem Mauritiũ

Etsi Arcana principum negocia neq sciam, neq admodum scire unq̃ desideraverim, mei tñ officij atq debiti ẽe existimo ea referre, quę mihi auditu longe acerbissima ab exteris provintijs allata et nuntiata sunt, Nõnullos inq̃ germanię principes ab hinc biennio cum gallo? rege, a quo et auctoz suoz vim magnam accepere, quędam moliri et etiam agitare, magnamq; ad se oĩs ordinis hoĩum et militum copiam, eoz. scl. stragem, ẽpatriam vero direptionem, ac bonoz inter se divisionem futuram, certa quasi spe sibi promittentes. Id ẽt nuperrime a quodam qui id ipsum innuere videbat usitato apud nos dicterio cõtineri. Cum is diceret, cerevissiam vasis suis dolijs suis nõdum infusam, sed prope diem infundendã ad hec q̃tuori eos audio sese in fedus et institutum hoc suum illmam. D. v̄ram pertractu ros ẽe, quę cum ego existimem ei nota ẽe, nõ dubito quin prudenter secum reputatura sit, quidnam sibi ea in re agendum fuerit, in quo ut illmam D. v̄ram bñe regere et conservare dignetur, deum oro.

Interim tñ pretermittere nõ possum quin ei humillimam ea in re solicitudinẽ indicem. Nam etsi merito ad ea observanda teneat̃ cęssar quę in tam gravi negocio illr. D. vrę

Est

est pollicitus, accurate tu perpendendum et an tam graue bellum externi militis auxilijs in totius germanie perniciem propterea moueri debeat.

Vt n. de federis incertitudine loquar. primo experientia et recenti adhuc memoria compertum habemus gallie regem nonnullos principes contra ordinariam eorum superioritatem concitasse, eosdemque bello implicitos auxilio destituisse, cuius rei exempla meo tempore plura extant, vt virtembergensis, palatini, virtembergensis luneburgen. et labiensis, et memini aliquando contigisse, ut gallorum rex franciscus litteras ipsas quas ad eum Jo. fredericus saxonie dux et lantgrauius hessie in abditissimo federis cuiusdam negocio scripserant, ultro cesari ostenderit, Preter hec grauissimum omnibus procul dubio esse debet initum hoc cum gallis fedus, cum eos conset hoc ipso tempore turcarum amicitia et copijs instructos, ferrum in totius nostrum perniciem stringere.

quod preterea ad principum eorum institutum spectet, ut scilicet cesaris viribus debilitatis, et sub inde extinctis episcopis ecclesiasticorum bona diripiant et inter se partiant. Certum quidem est eos ipsos illustrissime D. vestre paruo adiumento postea futuros, ubi uel omnis ex ducibus inferioribus charior princeps obtingeret, ut contingeret Jo. fredericum per summe libertate aliquando reddi.

Insuper ubi gallis constiterit principum germanie confederatorum institutum esse, ut ecclesiasticorum

germanię radicitus extirpentur. Cui dubiu
ēē pōt. quin Ro. pont. cęsar, et gallus fęd9
statim ineant, fieri .n. nō pōt, ut gallia ullo
modo stātus equālis extremum in germania
precipitium ferre possit.

Est aūt eoꝝ ipsoꝝ qui iam ecclesiam bona in-
ferse partiri, et regnum quasi nouum aīs
meditant', instituere. Tumultus discidia
et uiolentias excitare, quoꝝ tn conatus euer-
ssurus est deus omnipotens, cum dicat eum
qui gladio percusserit, gladio periturum ēē,
et reuera periculis multis obnoxium, nulloqz
modo laudandum est, si talibus Illma
D. vra adhęrit, quamuis .n. eis ei initiis prin-
cipiis prospere cesserit, cogitet tn cęsarem
sibi desup ordinatum ēē superiorem, deumqz
zelatorem uerbi sui, eos qui potestatibus re-
sistunt, tanqz sibi resistentes meritis ca-
lamitatibus afficere solere, quod pleraqz et
in hoc germanię imperio exempla testātur.
Vidimus .n. quoties europę ferē totius robur,
ut pote gallia. Rom. Pont. veneti, Hispanię
et germanię pars, cęsaris vires debilitare
tentauerint, quoꝝ tn conatus oēs irriti fue-
re, deum suum mirabilr protegēte tutissime.

Quod aūt quidam dicunt cęsarē preoccupari
posse, anteqz nos executione concilij decretoꝝ
opprimere possit. Nec ea certe sufficiens cā
est, ad hos bellicos tumultus, quin potius
hoc in sedandum, reddere deo quę dei sunt
et quę cęsaris cęsari, insuper nō sunt fa-
cienda mala ut eueniant bona. &c.

id

Id uero ego ante multos annos intellexi, puerum scilicet potuisse, et ei aliquodam nuperrime, quod timoris potius esse quam prudentiae existimauit, et uocationis regulae omnino aduersari. quare Illustrissimam D. vestram tanquam optimum principem Electorem, in dei nomine rogo et obtestor ut ex animo secum re=putet, quantum sit facinus uelle confundere or=dinatam suam superioritatem et imperium Electoribus et tantis principibus ualatum, tot Errores et confusiones moliri, quarum uix ullus umquam finis futurus sit, cogitet enim quae subsecu=tura foret calamitas, si uidato superiori germanico bello cessare, inter utrumque uadorem collectis utrinque uiribus (sicut ex eo euentu impendebat) confligendum fuisset, quot quaeso sedes, se=ditiones, et schismata in religionem inducta forent? ut et nunc quoque imminere ex his in=ceptis preuideo, aquo tamen malo deus Illustrissimam D. vestram et has prouincias benigne defendere et tueri dignetur, Maxima certe et quae hu=mana mens cogitatione non possit consequi, dam=na impendent, nisi belli huius incendium cito restinguatur, scriptum est enim. Vae mundo a scandalis, haec autem malorum initia, parua non sunt. Dominus noster Ihesus christus benigne suscipiat et foueat D. V. illustrissimam.

Insurrexerunt olim in othonem primum sex poten=tes domini fretis auxilio sibi a francorum rege suppedi=tato, Quis scilicet frater Henricus dux Bauariae Rodolphus primogenitus eius filius dux sueuiae, Arnolphus dux in Norkau Ebehardus comes franciae orientalis, qui gladij ictu confossus interijt, Et Arselbartus lothoringiae Dux, tormento be=llico occissus. etc.

Philippus Melanton.

UGR Biblioteca Universitaria

UGR Biblioteca Universitaria

UGR Biblioteca Universitaria

UGR Biblioteca Universitaria

UGR Biblioteca Universitaria

septimo

UGR Biblioteca Universitaria

UGR Biblioteca Universitaria

UGR Biblioteca Universitaria

UGR Biblioteca Universitaria

UGR Biblioteca Universitaria

UGR Biblioteca Universitaria